

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİK YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

KADINA YÖNELİK EKONOMİK ŞİDDETİN İŞ YAŞAMINA YANSIMALARI:
ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra PEKER

HAZIRLAYAN
Zülküf NARLIKAYA

Elazığ-2019

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİK YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

KADINA YÖNELİK EKONOMİK ŞİDDETİN İŞ YAŞAMINA YANSIMALARI:
ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra PEKER

HAZIRLAYAN
Zülküf NARLIKAYA

Jürimiz 11.06.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda, bu yüksek lisans tezi oy birliği /oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

JÜRİ ÜYELERİ

1. Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra Peker
2. Dr. Öğr. Gr. Ömer Serai Şenel
3. Dr. Öğr. Üyesi Özcan DEMİR

İMZA

F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun...../...../.....tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ömer Osman UMAR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****“Kadına Yönelik Ekonomik Şiddetin İş Yaşamına Yansımaları: Elazığ İli Örneği”****Zülküf NARLIKAYA****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi****Anabilim Dalı****Elazığ-2019; Sayfalar: XIV+147**

İnsanlık tarihi ile birlikte oluşan şiddet olgusu birçok toplumsal ve bireysel unsurdan etkilendiği için karmaşık bir yapı sergilemektedir. Bu karmaşık yapı, şiddet kavramının kolaylıkla tanımlanmasını zorlaştırmaktadır. Genel olarak şiddet; kuvvet kullanma, kötü söz söyleme veya aşağılayıcı davranışlarda bulunma şeklinde tanımlanabilmektedir. Geçmişten günümüze hem gelişmiş toplumlarda, hem de az gelişmiş toplumlarda şiddet varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Şiddet; fiziksel, psikolojik (duygusal), cinsel ve ekonomik olmak üzere dört başlıkta sınıflandırılmaktadır. Çalışmanın konusunu şiddet türlerinden belki en az bilineni olan ekonomik şiddet oluşturmaktadır. Ekonomik şiddet kişilerin çalışma ve gelir sağlama özgürlüklerinin kısıtlanması, mal alışverişlerinin engellenmesi, gelirlerine el konulması ve gelir sağlamak üzere çalıştırılmaya zorlanması gibi eylemlerden oluşmaktadır. Kadına yönelik ekonomik şiddet ise kadının isteği dışında parasal kararların eşi, ailesi veya herhangi bir kişi tarafından yönetilmesi, kadının parasına el koyulması yoluyla harçlık verilmesi veya harçlık verilmemesi, ailesinin parasal tasarruflarında kadının görüşünün alınmaması gibi durumlar olarak tanımlanmaktadır. Bu durumlara ek olarak, kadının tasarruf yapma yetkisinin olmaması, çalışmasına izin verilmemesi veya izin verilse de çalışmasının belli şartlar ile kısıtlanması da ekonomik şiddet kavramı içerisinde yer almaktadır.

Bu bağlamda bu çalışmada ekonomik şiddet olgusunun temeli, kadına yönelik şiddetin çeşitleri ve nedenleri, Dünya’da ve Türkiye’de kadın işgücüne katılım durumu ve şiddet gören kadınlara ait rakamlara yer verilmiştir. Çalışmada erkek ve kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algısı Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı kamu ve özel okullarında görev yapan öğretmenler örneklem alınarak incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı kamu ve özel okullarında görev yapan kadın ve erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışmada 300 adet kadın ve 300 adet erkek olmak üzere 600 kişiye anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmada model kapsamında 23 ana hipotez ve 13 alt hipotez geliştirilmiş ve test edilmiştir. Ekonomik şiddet algılarına ilişkin anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla değişkenler arasında t testi ve Tek yönlü (One way) Anova testi yapılarak sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Ekonomik Şiddet, Kadın İstihdamı, Elazığ İli.

ABSTRACT

Master of Arts (M.A.)

**“Reflections In Working Life On Economic Violence Against Women: Example Of
Elazığ Province”**

Zülküf NARLIKAYA

Firat University

Institute of Social Sciences

Entrepreneurship and Innovation Management

Main Division

Elazig-2019; Pages: XIV+147

Since phenomenon of violence forming together with history of humanity is affected from many individual and social elements, it exhibits a complex structure. This complex structure becomes difficult to easily define the concept violence. In general, violence can be defined as the use of force, the bad speech or making insulting behaviors. From the past to the present time, in both the developed societies and developing societies, violence is continuing to sustain. Violence is classified under four titles being about physic, psychology emotional) sex, and economy. The study consists of economic violence that is the least known among the sorts of violence. Economic violence consists of actions such as restricting the freedoms of people to work and provide income, impeding their product shopping, seizing their incomes, and forcing them to work for providing income. Economic violence against women is defined as the cases such as managing their monetary decisions by her husband, family, or any person without desire of woman, giving or not giving pocket-money via seizing woman's money, and not taking woman's view in monetary savings of her family. In addition to these cases, that woman does not have saving authority, that her working is not permitted or even permitted for her working, that her working is restricted under the certain also take place in the concept of economic violence.

In this context, in this study, the essence of phenomenon of economic violence, the sorts and causes of violence against women, the case of participation in female labor force in the world and Turkey, and the numbers belonging to women exposed to violence were given. In the study, the perception of economic violence of the male and female teachers were examined by taking the teachers serving in public and private schools under Elazığ Directorate of National Education as sample. The universe of the study consists of the male and female teachers serving in public and private schools under Elazığ Directorate of National Education. In the study, the survey was administered to 600 people consisting 300 women and 300 men. In the study, in the scope of model, 23 main hypotheses and 13 sub hypotheses were developed and tested. In order to identify whether or not there is a significant difference regarding the perceptions of economic violence, t-test and One way Anova test on the variables, and the results were interpreted.

Keywords: Economic Violence, Female Employment, the Province Elazığ

ÖNSÖZ

Kadının, toplum tarafından tanımlı kimliği ile iş yaşamındaki faaliyeti arasındaki ilişkinin sorgulanması amacıyla yapılan bu çalışmada, kadınların iş yaşamındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ele alınmasını hedeflemiştir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmanın, kadın istihdamının gelişimi önünde duran toplumsal engelleri tanımlamaya ve bu engelleri ortadan kaldırma yolunda geliştirilebilecek çözümle üretmeye katkı sağlayabileceğine inanılmaktadır. Ayrıca, kadın öğretmenlerin; aile içi rollerinin iş yaşamındaki faaliyetleri ile ilişkisinin yanı sıra, aile içinde finansal kararlar almada ne ölçüde söz sahibi olduğunun incelenmesi gerekliliği; çalışmanın odak noktasını, kadına yönelik şiddetin çok az bilinen türlerinden biri olduğu düşünülen ekonomik şiddet konusuna vurgu yapmaktır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin etkisiyle ortaya çıktığı ve toplumsal açıdan meşru hale geldiği düşünülen kadına yönelik şiddetin bir türü olan ekonomik şiddetin; kadın öğretmenler tarafından nasıl algılandığı ve kadın öğretmenlerin iş yaşamında nasıl etkiler bıraktığı bu çalışmanın amaçları içerisinde. Çalışmamızda kadın ve erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarının tespit edilmesi de alt amaç olarak belirlenmiştir.

Yüksek lisans tez çalışmam süresince bitmek tükenmek bilmeyen sorularımı büyük bir sabırla cevaplayan, çalışmam esnasında her türlü desteğini esirgemeyen ve kıymetli bilgisiyle bana yol gösteren sayın danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra Peker'e en samimi duygularıyla teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca yüksek lisans tezimde önemli katkılar sağlayan ve bu çalışmamda bana önemli zamanlarını ayırarak destek olan değerli hocam Prof. Dr. Kenan Peker'e, en samimi duygularıyla teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatım boyunca manevi desteklerini daima hissettiğim, beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan çok sevdiğim aileme teşekkürlerimi sunuyorum.

Verilerin elde edilmesi aşamasında çalışmaya ciddiyle katılarak iş ve özel yaşamlarını tereddüt etmeden benimle paylaşan değerli öğretmenlerimize teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar LİSTESİ	X
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XIV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET KAVRAMLARINA GENEL BİR BAKIŞ	3
1.1. Şiddet Kavramı	3
1.2. Şiddeti Ortaya Çıkaran Etkenler	4
1.2.1. Biyolojik Etkenler	4
1.2.2. Psikolojik Etkenler	5
1.2.3. Sosyokültürel ve Ekonomik Kaynaklı Etkenler	6
1.3. Şiddet Türleri	7
1.3.1 Fiziksel Şiddet	7
1.3.2. Psikolojik Şiddet (Duygusal Şiddet)	8
1.3.3. Ekonomik Şiddet	8
1.3.4. Cinsel Şiddet	9
1.4 Kadına Yönelik Şiddet ve Tanımı	9
1.5. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri	11
1.5.1. Bireysel Nedenler	11
1.5.2. Psikolojik Nedenler	12
1.5.3. Toplumsal Nedenler	14

1.6. Kadına Yönelik Şiddet Türleri	15
1.6.1. Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet	15
1.6.2. Kadına Yönelik Psikolojik Şiddet.....	16
1.6.4. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet	19
1.7. Kadına Yönelik Şiddetin Önemi	23
1.7.1. Aile Ortamında Kadına Şiddet	24
1.7.2. Siyasal Alanda Kadına Şiddet.....	25
1.7.3. Ekonomik Alanda Kadına Şiddet.....	27
1.7.4. Sosyal Alanda Kadına Şiddet.....	29

İKİNCİ BÖLÜM

2. KADINLARIN İŞGÜCÜNE KATILIMI VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET RAKAMLARI.....	31
2.1. Dünya’da Kadınların İşgücüne Katılımı	31
2.2. Türkiye’de Kadınların İşgücüne Katılımı	34
2.3. İşgücüne Katılımı Etkileyen Faktörler	38
2.4. Ekonomik Şiddetin Kadınların İstihdamına Etkisi	41
2.3. Dünya’da ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu.....	42
2.3.1. Dünya’da Kadına Yönelik Şiddetin Durumu	43
2.3.1. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	62
3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	62
3.2. Araştırmanın Hipotezleri	63
3.3. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları.....	65
3.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	66
3.5. Veri Toplanması ve Analizi.....	67
3.6. Güvenilirlik Analizi.....	69

3.7. Literatür Çalışması	69
--------------------------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE SONUÇLARI.....	77
4.1. Katılımcılara Ait Demografik Bulgular.....	77
4.2. Şiddet Olgusuna Ait Bulgular	85
4.4. Ekonomik Şiddete ve Kadın İstihdamına İlişkin Bulgular	105
SONUÇ VE ÖNERİLER	116
KAYNAKLAR	122
EKLER	136
Ek1.Anket Çalışması	136
Ek 2.Araştırma İzin Belgesi	143
Ek 3. Etik Kurul Raporu	144
Ek 4. Orijinallik Raporu	146
ÖZGEÇMİŞ	147

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet.....	23
Tablo 2. Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranları (%15 yaş+, kadın ve erkek).....	32
Tablo 3. Ülkelerin Gelir Durumlarına Göre İşgücü Katılım Oranları (%15 yaş+, kadın ve erkek)	33
Tablo 4. OECD Ülkelerinde Kadınların İşgücüne Katılım Oranı (% 15+ yaş, kadın) ..	33
Tablo 5. Kurumsal Olmayan Nüfusun Cinsiyete Göre İşgücü Durumu.....	35
Tablo 6. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılma Oranı (%)	36
Tablo 7. Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı (%)	36
Tablo 8. Eğitim ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılma Oranları (%15+ yaş, kadın ve erkek)	37
Tablo 9. Sektörlere göre istihdam durumu (%15+ yaş, kadın ve erkek)	38
Tablo 10. Ülkelere Göre Kadına Yönelik Fiziksel ve Cinsel Şiddetin Yaygınlığı.....	44
Tablo 11. Elazığ İlinde 2018 Yılında Görev Yapan Öğretmen Sayısı	66
Tablo 12. Elazığ’da Kadın ve Erkek Öğretmenlere Yapılan Anket Sayısı	67
Tablo 13. Güvenilirlik Analizi.....	69
Tablo 14. Kadın Öğretmenlerin Medeni Durumları (Frekans,%)	77
Tablo. 15 Kadın ve Erkek Öğretmenlerin Yaş Aralıkları (Frekans,%)	77
Tablo 16. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eğitim Durumları (Frekans,%)	78
Tablo 17. Ankete Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Eğitim Kurumları (Frekans,%) ..	79
Tablo 18. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin İlk Evlilik Yaşı (Frekans, %)	80
Tablo 19. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eşlerinin Çalışma Durumları ve Çalıştıkları Sektöre Göre Dağılımı (Frekans,%)	80
Tablo 20. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri(Frekans,%).....	81
Tablo 21. Ankete Katılan Öğretmenlerin Gelir Aralığı (Frekans,%)	82
Tablo 22. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eşlerinin Gelir Durumları (Frekans,%)	83
Tablo 23. Eşlerine Aylık Olarak Harçlık Verme Durumları (Frekans,%).....	84

Tablo 24. Ankete Katılan Öğretmenlerin Evlenme Kararlarını Alma Durumları (Frekans,%)	84
Tablo 25. Ankete Katılan Öğretmenlerin Yaşadıkları Konut Türleri (Frekans %)	85
Tablo 26. Ankete Katılan Öğretmenlerin Şiddete Maruz Kalan Kadın Durumlarına Yönelik Düşünceleri (Frekans,%)	85
Tablo 27. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddet Türlerine Yönelik Şiddet Türlerine Göre Dağılımı (Frekans,%)	86
Tablo 28. Kadınların Şiddete Karşı Çıkarmama Nedenleri (Frekans,%)	86
Tablo 29. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kadınların Şiddete Karşı Başvuru Yapacakları Kurumlar (Frekans,%)	88
Tablo 30. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kadınların Mirastan Pay Alma Düşünceleri(Frekans %)	89
Tablo 31. Kadın Öğretmenlerin Şiddete Maruz Kalan Kadının İhtiyaçlarına İlişkin Dağılım (Frekans %)	90
Tablo 32. Erkek Öğretmenlerin Eşlerine Şiddet Uygulayan Erkeklerle İlgili Düşünceleri (Frekans %)	90
Tablo 33. Kadın Öğretmenlerin Şiddet Yaşama Düşünceleri	91
Tablo 34. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Yaşadıkları Şiddetin Türleri (Frekans %)	91
Tablo 35. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Yaşadıkları Şiddetin Türleri (Frekans %)	92
Tablo 36. Kadın Öğretmenlerin İlk Kez Şiddet Yaşadıkları Zaman (Frekans %)	92
Tablo 37. Kadına Fiziksel Şiddetin Uygulanma Şekilleri (Frekans %)	93
Tablo 38. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Boşanma Girişimi Durumlarına Göre Dağılımı (Frekans %)	93
Tablo 39. Kadın Öğretmenlere Şiddeti Uygulayan Kişiler (Frekans %)	94
Tablo 40. Ankete katılan Kadın Öğretmenlerin Daha Önce Şiddete Maruz Kalan Bir Kadınlı Karşılaşmaları Durumları (Frekans %)	94
Tablo 41. Ankete Katılan Öğretmenlerin Maaşlarını Harcama (Frekans %)	95

Tablo 42. Ankete Katılan Öğretmenlerin Maaş Kartlarının Bulunduğu Kişi (Frekans %).....	95
Tablo 43. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kredi Borçlarının Varlığı (Frekans, %)	96
Tablo 44. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kredi Borcunu Ödeyen Kişi (Frekans %).....	96
Tablo 45. Kredi İle Alınan Mülk Aidyeti (Frekans %)	97
Tablo 46. Ankete Katılan Öğretmenlerin Evdeki Ekonomik Sorumluluk Durumları (Frekans %).....	98
Tablo 47. Ankete Katılan Öğretmenlerin Düğün Takılarının Varlığı (Frekans %).....	98
Tablo 48. Düğün Takıları Nerede Kullanıldığı (Frekans %)	99
Tablo 49. Evlendikten Sonra Satın Aldıkları Mülklerin Aidyeti (Frekans %)	99
Tablo 50. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ilişkin soruların ortalama değerleri	100
Tablo 51. Kadın Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Soruların Ortalama Değerleri	102
Tablo 52. Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Soruların Ortalama Değerleri	104
Tablo 53. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Medeni Durum Arasındaki İlişki.....	106
Tablo 54. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları İle Yaşları Arasındaki İlişki Durumu	106
Tablo 55. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları İle Yaşları Arasındaki İlişki Durumu	106
Tablo 56. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Eğitim Durumları Arasındaki İlişki.....	107
Tablo 57. Erkek Öğretmenlerin Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları ve Eğitim Durumları Arasındaki İlişki.....	107
Tablo 58. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile İlk Evlilik Yaşları Arasındaki İlişki Durumu	108

Tablo 59. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Eşlerinin Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki Durumu	108
Tablo 60. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları İle Eşlerinin Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki Durumu	109
Tablo 61. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Çalıştıkları Kurumlar Arasındaki İlişki Durumu.....	109
Tablo 62. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları İle Çalıştıkları Kurumlar Arasındaki İlişki Durumu	110
Tablo 63. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Eşlerinin Çalışma Durumu Arasındaki İlişki	110
Tablo 64. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları İle Eşlerinin Çalışma Durumu Arasındaki İlişki	111
Tablo 65. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Gelir Arasındaki İlişki Durumu.....	111
Tablo 66. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları İle Gelir Düzeyleri Arasındaki İlişki Durumu.....	111
Tablo 67. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Maaşlarını Harcama Durumu Arasındaki İlişki	112
Tablo 68. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları İle Maaşlarını Harcama Durumu Arasındaki İlişki	112
Tablo 69. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Kredi Borç Durumu Arasındaki İlişki	113
Tablo 70. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları İle Kredi Borç Durumu Arasındaki İlişki.....	113
Tablo 71. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları İle Boşanma Girişimleri Arasındaki İlişki Durumu.....	113
Tablo 72. Ankete Katılan Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Şiddet Algıları ile Evlendikten Sonra Satın Alınan Mülklerin Durumu Arasındaki İlişki	114
Tablo 73. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları İle Evlendikten Sonra Satın Alınan Mülklerin Durumu Arasındaki İlişki.....	115

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Oranları	46
Grafik 2. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Oranları	46
Grafik 3. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu	49
Grafik 4. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu	50
Grafik 5. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Yaşa Göre Durumu	51
Grafik 6. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Eğitim Düzeylerine Göre Durumu	52
Grafik 7. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Medeni Durumu	53
Grafik 8. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Refah Düzeylerine Göre Durumu	54
Grafik 9. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Psikolojik Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu	55
Grafik 10. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Ekonomik Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu	56
Grafik 11. Yıllara göre kadın cinayetlerinin durumu	57
Grafik 12. Cinayete Kurban Giden Kadınların Yaşa Göre Durumu.....	57
Grafik 13. Kadın Cinayeti Faillerinin Yakınlık Derecesine Göre Durumu	58
Grafik 14. 2010-2017 Dönemleri Arasında Kadınların Cinayetlerinin Nedenlerine Göre Durumu	59
Grafik 15. Kadın Cinayetinde Boşanma ve Resmi Makamlara Başvuru Durumu	60
Grafik 16. Kadın Cinayetlerinde Medeni Durumu	61

GİRİŞ

İnsanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkan şiddet olgusu toplumsal, kültürel, ekonomik ve kişisel faktörler gibi birçok farklı gerekçe ile oluşabilmektedir. Bu nedenle çok yönlü ve karmaşık bir yapıya sahip olan şiddet kavramını tanımlamak da oldukça güç olmaktadır. Farklı biçimlerde gerçekleşen şiddet olgusu günümüz toplumlarında maalesef sıklıkla karşılaşılan sorunlar arasında yer almaya devam etmektedir. Şiddetin sınıflandırılmasına bakıldığında farklı şekillerde gerçekleştiği görülmektedir. Bunlar arasında çocuğa şiddet, yaşlıya şiddet, engelliye şiddet, mülteciye şiddet, aile içi şiddet ya da aile dışı şiddet şeklinde gerçekleşebilmekte ve bu sınıflandırmada sayı daha da artabilmektedir. Uygulanan şiddetin adı ne olursa olsun yapılaş şekline bakıldığında güçlü olandan zayıf ve güçsüz olana doğru gerçekleştiği görülmektedir. Bu bağlamda toplumlarda sıklıkla karşılaşılan şiddet türlerinden biri kadına yönelik şiddet olarak kabul edilmektedir. Ev yaşamında şiddette maruz kalan kadına ayrıca ev yaşamı dışında da şiddet uygulanabilmektedir.

Literatürde kadına yönelik şiddetin dört ayrı grupta sınıflandırmasının yapıldığı görülmektedir. Bunlar arasında fiziksel şiddet, cinsel şiddet, psikolojik şiddet ve ekonomik şiddet yer almaktadır. Fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalınması durumunda bireylerin ilgili kurum ve kuruluşlara başvurmaları nedeniyle rakamların ne olduğu daha iyi bilinebilmektedir. Ancak psikolojik ve ekonomik şiddet için durum biraz daha farklı olmaktadır. Bu noktadan yola çıkılarak toplumda yoğun şekilde yaşanmasına rağmen çok fazla bilinmeyen ekonomik şiddet olgusu çalışmanın ana temasını oluşturmaktadır.

Kadına yönelik ekonomik şiddet, kadının isteği dışında çalışmaya zorlanması veya çalışmasına engel olunması gibi çeşitli davranışları kapsamaktadır. Kadınların iş yaşamına katılımı ve bir gelire sahip olması kadının toplum içerisindeki mücadelesinde önemli bir yere sahiptir. Ekonomik olarak bağımsızlığını kazanmış olan kadın, toplumun tüm alanında etkili olacağı gibi toplumsal yapının şekillenmesinde önemli bir rol oynayacaktır (Atan ve Atan, 2017: 285). Kadınların aile içinde veya aile dışında maruz kaldığı ekonomik şiddet, toplumun geleneksel yapısının yanı sıra o toplum içerisinde egemen olan ekonomik, yasal ve siyasal ideolojilerden de kaynaklanabilmektedir (Gökkaya, 2011: 101-102). Kadınların maruz kaldıkları ekonomik şiddetin etkilerinin ortadan kaldırılması kadınların ve erkeklerin eğitim seviyelerinin artırılmasına, toplumsal anlamda bilinçlendirilmesine, toplum tarafından

kabul görmüş kültürel değerlerin yeniden inşa edilmesine ve toplumdaki demokrasi kültürünün iyileştirilmesine bağlıdır (Gökkaya, 2011: 101-102).

Eğitimin temelini oluşturan öğretmenler topluma yön veren kilit unsurlardan biridir. Bu bağlamda şiddet konusuna bakış açılarının değerlendirilmesi konusunda ilk olarak öğretmenlerden başlanması gerektiği düşüncesinden yola çıkarak çalışmanın örneklemini öğretmenler oluşturmaktadır. Çünkü kadınların toplumsal yaşamdaki rolleri, kadına yönelik şiddette ilişkin bakış açıları ve kadınların toplum içerisindeki konumunun yeniden inşası ancak eğitim ile mümkün olmakta bu eğitimi verenlerde öğretmenler olmaktadır. Çalışma Elazığ'da görev yapan kadın ve erkek öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ve bu algılamalarının iş yaşamına etkileri incelenirken, erkek öğretmenlerde ise aile içi ekonomik şiddet algıları değerlendirilmiştir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde, kadına yönelik şiddet kavramı ile ilgili teorik bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümde ise Dünya'da ve Türkiye'de kadınların işgücüne katılım durumu, kadınların işgücüne katılımını etkileyen faktörler, ekonomik şiddetin kadın istihdamına etkisi ve Dünya'da ve Türkiye'de şiddet gören kadınlara ait rakamlara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, araştırmanın amacı ve önemi, hipotezleri, varsayımları ve sınırlıkları, evren ve örnekleme, güvenilirlik analizi ve literatür çalışmasına yer verilirken son bölüm olan dördüncü bölümde ise araştırma bulgularına yer verilmiştir. Son bölümde ise sonuç ve öneriler kısmına yer verilmiş ve araştırma bulguları sistematik olarak tartışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET KAVRAMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. Şiddet Kavramı

İnsanlık tarihi ile birlikte ortaya çıkan şiddet, günümüze kadar önemli bir sorun olarak görülmemiş ancak tarih boyunca toplumlarda farklı şekillerde hala varlığını koruyarak yaşamın bir parçası olmaya devam etmiştir. Günümüzde birçok toplumda her geçen gün artarak varlığını sürdüren şiddet toplumsal ve bireysel olmak üzere farklı şekillerde yaşanmaktadır. Geniş bir perspektifte değerlendirilmek istendiğinde kavramının belirli bir tanımının yapılması da kolay olmamaktadır (Kapıcıoğlu, 2008: 1). Genel olarak şiddet; kuvvet kullanma, kötü söz söyleme veya aşağılayıcı davranışlarda bulunma şeklinde tanımlanabilmektedir (Harcar vd., 2008: 52).

Kelime kökeni Latince “violentia” ve İngilizce “violence” olan şiddet, “sertlik”, “kaba kuvvet” şeklinde de ifade edilebilmektedir (Dictionary Cambridge, 2018). Arapça kökenini ise “şedd” kelimesinden almakta olup bir hareketin kuvvetin ya da gücün seviyesini söylemek amacıyla kullanılmaktadır (mevzuatdergisi.com, 2018). Türkçe’de şiddet kavramı “bir gücün derecesini belirtmek, sertlik, kaba kuvvet uygulama, duygu ve davranışta aşırılık” şeklinde birçok durumu ifade etmek için kullanılmaktadır (TDK, 2018). Ayrıca kavram işkence, kuvvet kullanma, savaş, terör, tehdit vb. davranışlarını da kapsamaktadır.

Bedensel ya da bir aletle yapılan şiddet diğer şiddet türlerine göre daha kolay bir şekilde ayırt edilebilmektedir. Ayrıca ahlaki veya yasal kurallara karşı geline davranışlarında şiddet ile bağlantılı olduğu kabul edilmektedir (Güleç, vd., 2012: 114). Şiddet, çoğunlukla fiziksel kuvvet kullanma olarak tanımlanmakta ve doğrudan şiddet kapsamında değerlendirilmektedir. Dolaylı şiddet ise fiziksel şiddetin olmadığı ancak kişinin ruhuna zarar veren her türlü davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır (Güleç vd., 2012: 114).

Şiddet bir kişiye kuvvet ve baskı uygulayarak kişinin kendi iradesi dışında başka bir davranış yapmaya zorlanmasıdır. Bu zorlama fiziksel kuvvet kullanma, psikolojik acı verme veya işkence yapma gibi yollarla yapılabilmektedir. Bu bağlamda

şiddeti bir kişiye hem fiziksel hem de ruhsal açıdan acı veren davranışların tamamı olarak tanımlamakta yanlış olmamaktadır. (Kocacık, 1986: 8-9). Şiddet uygulayarak bireyleri sindirmek ve korkutmak amacı ile yapılan davranışlar; şiddet olaylarına verilen örnekler arasında yer almaktadır (Ünsal, 1996: 29-30).

Şiddet kavramı sadece insana bedensel veya ruhsal zarar verme gibi eylemlerden oluşmamaktadır. Siyasal, sosyal ve ekonomik şeklinde de çeşitli yönetim sistemleri aracılığıyla da uygulanabilmektedir. Marksist ve sendikalist vb. düşünceleri benimseyen yönetim sistemleri şiddetin ancak karşı bir şiddet aracılığıyla kalkacağı düşüncesini benimsemektedir. Fakat faşizm tarzı düşünceleri benimseyen yönetimler ise; şiddete karşı olumlu yaklaşım göstermektedir (Ünsal, 1996: 31-33).

Günümüz şartlarında şiddetin birçok alanda karşımıza çıktığı görülmekte olup artık hayatın her alanı etkileyen tehlikeli bir olgu olduğu gözlemlenmektedir. Her yıl birçok insanın şiddet yüzünden hayatını kaybettiği ya da zarar gördüğü yazılı ve görsel basından görülmektedir (Page ve İnce, 2008: 82). Olgu kişilere fiziksel zarar vermenin dışında psikolojik, siyasi, sosyal ve ekonomik açıdan da kişileri etkilemekte ve kişinin toplumsal anlamda dışlanmasına neden olabilmektedir.

1.2. Şiddeti Ortaya Çıkaran Etkenler

Geçmişten günümüze hem gelişmiş toplumlarda, hem de gelişmemiş toplumlarda farklı boyutlarda şiddet önemini kaybetmeden varlığını sürdürmektedir. Şiddetin ortaya çıkmasında biyolojik, psikolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik kaynaklı içsel ve dışsal birçok etkeni bulunmaktadır. Bu başlık altında bu etkenlere yer verilmiştir.

1.2.1. Biyolojik Etkenler

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ün 2002 yılında yayınladığı raporda, kişilerin davranışlarında görülen şiddet yönlü hareketlere biyolojik etkenlerin neden olabileceği ifade edilmektedir. Özellikle cinsiyet ve hormon farklılıklarının biyolojik etkenler içinde şiddet yönlü hareketlerin oluşmasında önemli bir etken olduğuna, toplum içinde erkeklerin, kadınlara oranla daha fazla şiddet hareketlerinde bulunmasının sebebinin erkeklik hormonu ile saldırganlığın ilişkili olmasından kaynaklandığına, kadınlık hormonunun ise; şiddet yönlü hareketlere sebep olmadığına raporda yer verilmiştir. Ayrıca insanların kullandığı bağımlılık yapan ilaç ve maddelerin de şiddeti tetiklediği

özellikle alkol, uyuşturucu tarzı maddelerin yüksek miktarda tüketilmesi durumunda insanların muhakeme yeteneğini kaybetmesine ve daha çok şiddet yönlü hareketler sergilemelerine neden olduğu belirtilmektedir (Gjokaj, 2010: 5)

1.2.2. Psikolojik Etkenler

Psikoloji alanı üzerine yapılan araştırmalara göre insanları etkileyen çeşitli duygular ve deneyimlerin şiddet davranışlarını etkilediği yönünde bulgular ortaya koyulmuştur. Freud'a göre insanların sahip olduğu düşmanlık duyguları içgüdüsel bir olgudur. Açlık, cinsellik, saldırganlık vb. duyguların tatmin edilmemesi sonucunda şiddet tarzı davranışlarla sonuçlanabileceğini ifade edilmektedir. Ancak Freud'un bu yaklaşımı içgüdüsel duyguları bahane ederek şiddet davranışlarında saldırganlığa hizmet etmesi yönünden eleştirilmesine neden olmuştur. Kant'a göre ise; insanların sahip olduğu içgüdüsel duygulara uymasının zorunlu olmadığı ve insanların ahlaki değerleri ile bu duyguları kontrol edebileceğini söylemektedir (Kurşun, 2017: 17).

Model olarak öğrenme şiddet davranışları açısından önemli bir etken olmaktadır. Çeşitli davranışların izlenmesi yoluyla şiddet tarzı hareketler öğrenilebilmektedir. Çoğu suçlunun çocukluk döneminde ailesi ve çevresinde şiddete maruz kalması veya şiddete şahit olması bu durumun bir sonucudur. Albert Bandura özellikle görsel medyada şiddet tarzı yayınların çocukların şiddeti gözleyerek öğrenmelerine etki ettiğini söylemektedir (Yavuz, 2014: 11-12).

Şiddet yönlü davranışlar sadece öğrenme ve deneyimler gibi etkenlerden oluşmamaktadır. Belirli duygular içinde fiziksel veya ruhsal açıdan zarar görmenin de şiddet eylemlerini arttırdığı bilinmektedir. Toplumda insanları psikolojik açıdan şiddete yönelten etkenlerin başında, küçümsenmek, hor görülmek, gururla oynanması ve ırkçı açıdan alaycı davranılması şeklinde davranışlar gelmektedir. Bu duygusal açıdan zarar veren etkenler insanları şiddete yönelmesini ve bu durumu şiddetle çözecekleri anlayışını benimsemelerine neden olmaktadır. Ayrıca çeşitli fiziksel sağlık sorunları, hava kirliliği, gürültü kirliliği, hava sıcaklığı, çalışma şartlarının meydana getirdiği baskı veya çevresel ortam gibi etkenlerde psikolojik açıdan şiddet tarzı eylemlere sebep olabilmektedir. Özellikle tecavüz, cinayet ve saldırganlık gibi eylemlerin hava sıcaklığı ile orantılı olarak arttığı bilimsel çalışmalar ile ortaya konmuştur (Kurşun, 2017: 17-18).

1.2.3. Sosyokültürel ve Ekonomik Kaynaklı Etkenler

Şiddet; fiziksel, sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel açıdan etkilenen çok yönlü bir kavramdır. Bu bağlamda şiddetin oluşmasına neden olan ve hayatın her alanında hissedilmesini sağlayan bu etkenlerin ayrıntılı olarak incelenmesi ve çözülmesi oldukça büyük önem taşımaktadır. Şiddet olgusunun temelinde toplumsal ve çevresel bazı faktörlerin olduğu bilinmektedir. Her toplumun farklı kesimlerinde şiddet olayları farklı etkenler neticesinde ve değişik sıklık düzeylerinde meydana gelmektedir. Bu durum toplumlarda şiddetin farklı etkenler tarafından etkilendiğinin bir kanıtıdır (Yavuz, 2014: 12).

Şiddetin kişisel amaçlar neticesinde fiziksel baskı yoluyla uygulandığı şeklinde çok sayıda tanım bulunmaktadır. Ancak bu şekilde yapılan tanımlar şiddetin açıklanmasında yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle şiddeti; bir kişinin veya toplumun fiziksel ve ahlaki değerlerine, mülkiyetine, kültürel değerlerine karşı bir kişi veya grup tarafından verilen zarar olarak tanımlamak daha doğru olmaktadır (Eren, 2005: 9).

İnsanlar arasında yaşanan sorunlara yönelik çözümler çoğunlukla sosyokültürel etkenler tarafından belirlenmektedir. Şiddetin ortaya çıkardığı sorunlara karşı çözümler bulunması amacıyla kültürel kaynaklarında araştırılması gerekmektedir. Çünkü kişilerin sorunları algılama biçimleri ve sorunlara karşı gösterdikleri tepkiler sosyokültürel etkenleri ile ayrı olarak düşünülememektedir. Çünkü inançlar, gelenekler, değerler, yaşam tarzları ve bunun gibi diğer etkenler şiddetin meydana gelmesinde önemli bir yere sahiptir (Yavuz, 2014: 15).

Toplumların ekonomik yapılarında oluşan eşitsizlikler ve belirsizlikler insanların en önemli sorunlarından bir tanesi olan stres olgusunu oluşturmaktadır. Bu stres; toplum içinde kişiler arasında sosyo-ekonomik yönden şiddet uygulanması ile sonuçlanabilmektedir. Ekonomik yapıdaki eşitsizlikler ve belirsizliklerin yol açtığı yoksulluk, işsizlik vb. gibi ekonomi kaynaklı etkenleri toplum içinde şiddetin oluşmasının temel sebeplerindendir (Adaçay ve Güney, 2012: 323). Gelir dağılımındaki eşitsizliğin arttığı bir ülkede şiddetin de artacağı da birçok çalışmada ortaya konmuştur (Adaçay, 2009: 145). Bu nedenle sosyokültürel ve ekonomik kaynaklı sorunlar toplum içindeki şiddetin oluşmasını tetikleyen en önemli etkenlerin başında gelmektedir. Şiddet ile mücadele edilirken bu etkenlerin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır.

1.3. Şiddet Türleri

Şiddetin uygulanması farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Kötü, incitici sözler gibi sözlü olarak uygulanan şiddetin, fiziksel şiddete kadar uzanan farklı türleri bulunmaktadır (Özcebe vd. 2008: 91). Ulusal ve uluslararası literatürleri incelediğinde şiddet fiziksel, psikolojik (duygusal), cinsel ve ekonomik olmak üzere dört başlıkta sınıflandırılmaktadır (KSGM, 2016: 4).

1.3.1 Fiziksel Şiddet

Geçmişten günümüze kadar en çok gözlenen şiddet türü fiziksel şiddettir. Fiziksel bir güç kullanılması ile karşıdakine zarar vermeye yönelik eylemlerden oluşan fiziksel şiddet, ölüm ile sonuçlanmaya kadar birçok sonucu doğurmaktadır. Bir tokat ile başlayıp farklı aletlerinde kullanılması ile devam edebilmekte bu durumda şiddeti ölümcül hale getirebilmektedir (Polat, 2016: 20). Kişilere uygulanan fiziksel şiddetin sonucunda yaralamalar ve ölümler meydana gelebilmekte ayrıca fiziksel şiddete maruz kalan kişide psikolojik olarak kalıcı etkilere de neden olabilmektedir (Çolak, 2009: 3).

Fiziksel şiddet; vurma, herhangi bir araçla zarar vermek, tekmelemek, veya sadece bir tokat atmak gibi vb. eylemleri kapsamaktadır. Fiziksel şiddet, vücuda zarar vermeye yönelik olup bir güç kullanılması sonucunda meydana gelmektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016: 38).

Bir kişiye karşı hakimiyet kurmak, boyun eğdirmek, isteklerini yaptırmak gibi birçok nedene dayanmakta olan fiziksel şiddet, güçlünün güçsüze karşı üstün olması durumu olarak da tanımlanabilmektedir. Fiziksel şiddet yalnızca kişilerin birbirlerine karşı uyguladığı şiddet ile sınırlı kalmamaktadır. Kişinin kendisine karşı uyguladığı ve çoğunlukla ölüm ile sonuçlanan fiziksel şiddet türü ise intihardır. İntihar konusunda çalışmaları ile tanınan “Oktik intiharı” kişinin kendisine karşı uyguladığı “modern şiddet” olarak tanımlamaktadır. Oktik, yaşadığımız çağı birden fazla belirsizliği oluşturan bir gerçeklik olarak tanımlamış ve bu gerçekliğin zamanla kişinin öz benliğine karşı uyguladığı şiddet olarak intiharın var olduğunu ifade etmektedir. Zamanla kişilerin yaşamlarında meydana gelen değişimler intiharın meydana gelmesine neden olmaktadır (Oktik, 2008: 199-218).

1.3.2. Psikolojik Şiddet (Duygusal Şiddet)

Psikolojik şiddet, kişilerin duygularına zarar vermek amacı ile zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak ve gerginliği azaltmak şeklinde baskı yapılarak duyguların istismar edilmesine yönelik davranışlardır. Psikolojik şiddet; sevgi, ilgi, destek olmak gibi duygusal ihtiyaçları göz ardı edilmesiyle kişileri ırk, dil, din ve kültürel olarak küçümsemeye yönelik aşağılayıcı davranışlarda bulunması şeklinde de olabilmektedir (Coker, 2000: 90). Bazı kaynaklarda sözel şiddet, duygusal şiddet ve psikolojik şiddet gibi farklı ifade edildiği görülmektedir. Bu çalışma kapsamında sözel ve duygusal şiddeti eylemlerini de kapsamına alan psikolojik şiddet tanımı kullanılmaktadır (Bora, 2015: 35).

Psikolojik şiddet, bir kişiye baskı yapma, aşağılama, kısıtlama gibi çeşitli yollarla kişinin ruhsal açıdan zayıf düşürmeye yönelik davranışlardan oluşmaktadır (Jordan, 2004: 14). Bu şiddete maruz kalan kişiler, kendilerini değersiz, aşağılanmış, küçük düşürülmüş hissetmektedir. Kişilere karşı aşağılayıcı şekilde konuşmak, hakaret ve küfür etmek, kıyaslama yapmak, disiplin altına almak, yaşam tarzına karışmak gibi vb. davranışlar psikolojik şiddete örnek verilebilen davranışlar arasında yer almaktadır (Kurşun, 2017: 13).

Psikolojik şiddetin kişiler üzerindeki etkileri çoğunlukla gözle görülür olmadığından çok fazla önem verilmemektedir. Fakat bu tür şiddetler kişilerde çok ağır psikolojik sorunlar doğurabilmektedir. Psikolojik şiddete maruz kalan kişilerde; sürekli olarak korku içinde yaşamak, kendilerini değersiz hissetmek, depresyon, intihar eğilimine sahip olmak, utanç ve suçluluk duygusu hissetmek, uyku ve beslenme bozuklukları ve sosyal ilişkilerinin bozulması gibi hem duygusal hem de psikolojik birçok rahatsızlık görülebilmektedir (kadinininsanhaklari.org, 2018).

1.3.3. Ekonomik Şiddet

Bir kişiye ait olan ekonomik kaynakları veya paranın düzenli olarak kişi üzerinde bir tehdit ve kontrol aracı olarak kullanılması veya kişinin ekonomik olarak mağdur edilmesi ekonomik şiddet olarak tanımlanmaktadır (hthayat.haberturk.com, 2018). Ekonomik şiddet kişilerin çalışma ve gelir sağlama özgürlüklerinin kısıtlanması, mal alışverişlerinin engellenmesi, gelirlerine el konulması ve gelir sağlamak üzere çalıştırılmaya zorlanması gibi eylemlerden oluşmaktadır (avasirinozgun.com, 2018).

Ekonomik şiddet insanlar için hayati öneme sahip olan kişisel ve doğal ihtiyaçların karşılanması noktasında bir kişinin ekonomik kısıtlanması ile zor durumda bırakılmasıdır. Hayatını sürdürebilmek için çalışan bir kişi üzerine sorumluluklar yüklendiğinden ekonomik kaynakların sahibi de olmaktadır. Paranın bir kişi üzerinde kontrol edici özelliğini kullanarak, parasızlık ile karşı tarafı tehdit etmeye yönelik davranışlar ekonomik şiddet olarak görülmektedir (Yıldırım, 2016: 105-106).

1.3.4. Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet; bir kişinin bedenine karşı zor kullanarak cinsel saldırıda bulunması şeklinde tanımlanmak mümkündür. Cinsel şiddete uğrayanlar kadın, çocuk, yaşlı, hayvan veya şiddet uygulayan kişinin hem cinsi olabilmektedir. Birçok evli kadının eşlerinden cinsel şiddete maruz kaldığını, ya da çocukların, yaşlıların ve hatta hayvanların bile cinsel istismara uğradığı medyada çok sık şekilde yer almaktadır. Özellikle son yıllarda çocuklara yönelik cinsel istismar ve şiddet önemli derecede artış göstermektedir. Çocuklara yönelik cinsel istismarı açığa çıkarılması diğeri şiddet türlerine göre daha zor olmaktadır. Bu durumun nedenleri arasında çocuğun ailesinden çekinmesi, diyalog sorunun olması ve en önemlisi çocuğa istismarda bulunan kişi tarafından baskı uygulanması gelmektedir (Tekin, 2011: 38).

Cinsel şiddet; kişilere karşı cinselliği bir tehdit, sindirme ve kontrol etmeye yönelik çeşitli davranışlar olarak tanımlanabilir. Cinsel şiddetin oluşumuna etki eden bazı davranışlar şu şekildedir: Bir kişiye cinsel bir nesne gibi davranmak, kişiye karşı aşırı derecede kıskançlık ve şüphencilik göstermek, cinselliği bir cezalandırma aracı olarak kullanmak gibi şekillerde görülmektedir (Yetim ve Şahin, 2005: 50).

Cinsel şiddet; tecavüz gibi zor kullanılması ile kişilerin istekleri dışında yaptıkları çeşitli hareketleri kapsamaktadır. Bu tür zorlamanın en önemli yönü; zor kullanılarak kişiye seçim hakkının tanınmaması ve sonrasında kişiye hem fiziksel ve hem de psikolojik açıdan karşı karşıya kalacağı ciddi sonuçlar ortaya çıkarmasıdır (Brownmiller, 1984: 27).

1.4 Kadına Yönelik Şiddet ve Tanımı

Kadına yönelik şiddet, kadının ve ailesinin yaşamına zarar veren ve bunun yanında toplumsal yaşam üzerinde olumsuz etkileri fazla olan önemli bir sosyal sorundur (Ediz ve Altan, 2017: 397). Ancak bu sorun özel hayatı kapsadığı için konuyla

ilgili yapılan çalışmalar yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle kadına yönelik şiddetin toplumun tüm kesimleri tarafından daha iyi anlaşılması ve çözümü için gerekli çalışmaların yapılması önem arz etmektedir (Dişsiz ve Şahin, 2008: 50).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) kadına yönelik şiddeti, kadının vücut bütünlüğüne karşı yapılan her türlü fiziksel, cinsel veya psikolojik eylemler sonucunda kadının zarar görmesi ve toplum içinde veya özel yaşamında kadını baskı altında tutarak özgürlüklerinin keyfi şekilde kısıtlanması olarak tanımlanmıştır.

Çalışma yaşamında kamu veya özel sektörde çalışan kadınlara yönelik her türlü yapılan baskıda şiddet olarak kabul edilmektedir. “Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi” kadınlara yönelik şiddeti; bir kadına sırf kadın olduğu için yapılan ve orantısız bir baskı politikasının uygulanması şeklinde tanımlamaktadır (Ediz ve Altan, 2017: 400).

Kadına yönelik şiddet; aile içinde veya toplum içinde kadınların fiziksel, ekonomik, cinsel, psikolojik zarar görmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanabilecek her çeşit cinsiyete dayalı davranışları içermektedir (Gül, 2013: 17). Kadına yönelik şiddet; kadınları sosyal ve psikolojik olarak baskı altında tutma amacı ile kullanılan araçlardan biridir (İlkkaracan, 2014: 147). Burada amaç, fiziksel güç kullanılması veya korkutmaya yönelik davranışlar ile kadının yıldırılmasıdır. Ayrıca kadınların ve kız çocuklarının cinsiyetlerine karşı yapılan zarar verici davranışların tümünü kapsamaktadır (Aktaş, 2014: 33).

Psikolog Donald Dutton kadına yönelik şiddeti, erkeğin kadına yönelik belirli bir fiziksel güç kullanma eylemi olarak tanımlamaktadır (Dutton, 1999: 3). Psikolog Walker ise “Şiddet mağduru kadının sahip olduğu haklara karşı bir erkeğin güç kullanarak fiziksel veya psikolojik şiddet davranışlarına sürekli olarak maruz bırakması” olarak tanıımı genişletmiştir (Walker, 1979: 15)

Kadına yönelik şiddet farklı organizasyonlar tarafından da ele alınmıştır. Bunlardan biri olan BM Genel Meclisi tarafından hazırlanan “Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Bildirisinde” kadına şiddet; cinsiyet farkından dolayı fiziksel, psikolojik ve cinsel olarak zarar veren veya zarar verme ihtimali olan davranışlara ilişkin tehditler ve özgürlüğünü engelleyen her türlü eylemler olarak tanımlanmıştır (Hacımirzaoglu, 1998: 221). Yine Kadına Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); şiddeti temel insan hakları ve özgürlüklerin ihlali olduğunu bunun yanında kadınlarla erkekler arasında eşit olmayan güç mücadelesinin sonucu olarak ortaya çıkan, gelişmişlik veya eğitim seviyesine

bakılmaksızın tüm dünyada ve farklı kültürlerde yaygın şekilde görülen evrensel bir sorun olarak tanımlanmıştır (KSGM, 2016: 2).

Kadınlara yönelik şiddet, kadınların sahip oldukları haklar olan; maddi ve manevi bütünlük hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, ifade özgürlüğü ve evleneceği kişiyi seçme hakkı gibi vb. birçok hakkı ihlal edilmesidir. Kadına şiddet, işkenceye, insanlık dışı ve onur kırıcı muameleye kadar varan hareketlerdir. Sağlık ve çalışma hakkı gibi temel hak ve özgürlüklerden engellenmesidir (insanca.kadikoy.bel.tr, 2018).

Kadına şiddet, kadınlara karşı ayrımcılık yapılmasını belli bir plan dahilinde içine alan erkek merkezli ilişki sisteminin birinci en önemli evrensel aracıdır. Kadınların, yakınları ve yakınları olmayan kişiler tarafından dayak, tecavüz, işkence, öldürme gibi eylemlere maruz bırakılarak özel yaşam ve aile mahremiyeti gibi insan haklarına uygun olmayan hareketlerde bulunmasıdır. Ayrıca, kadına yönelik şiddet diğer hak ve özgürlüklerin ihlalinin bir sonucu olarak işyerinde, sokakta, okulda, gözü altında, barışta, savaşta devlet veya özel bir kurum tarafından uygulanan baskılardır (Kılıç, 2009: 57-58).

Kadına yönelik şiddet üzerine yapılan tanımlamalarda görülen farklılıklar kadına yönelik şiddetin tam olarak ne olduğunu saptamasının, tanımlamasının ve sınırlarını belirlemesinin oldukça zor olduğunu göstermektedir. Bu sebeple yapılan araştırmaların amacına ve türüne göre kavramın değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bazı tanımlar kadına yönelik şiddeti, yalnız fiziksel saldırı olarak ele alırken, bazı tanımlar ise bu tanımlamanın içine psikolojik, cinsel, ekonomik faktörleri ve özgürlüğü sınırlayıcı etkisini de dâhil etmektedir.

1.5. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri

Kadına yönelik şiddet, tüm toplumlarda ve dönemlerde farklı şekillerde meydana gelmekte ve yapılan yasal düzenlemelere rağmen hala önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Kadına yönelik şiddetin nedenleri bireysel, psikolojik ve toplumsal olmak üzere farklı etkenlere bağlı oluşabilmektedir (Yıldırım, 2016: 83).

1.5.1. Bireysel Nedenler

Şehir yaşıntısı, geleneksel davranış ve ilişkileri değiştirmekte ve kişide kimlik ve kişilik sorunu oluşturmaktadır. Bu durum, sorunların çözümünde şiddetin bir araç

olarak kullanılmasına neden olmaktadır. Şehir yaşamıyla farklı yaşam şekillerinin ortaya çıkması ve kişilerin davranışlarında değişmelerin meydana gelmesi, toplum ve aile içindeki şiddet tarzı eylemlerinde artmasına neden olabilmektedir (Tatlılıoğlu, 2012: 522).

Şiddet eylemlerinde bireylerin kişisel özellikleri önemli bir rol oynamaktadır. Kişinin olaylar karşısında çabuk sinirlenmesi veya heyecanlanması ve depresif haller göstermesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Yüksel, 2016: 20).

Kadına uygulanan fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddet davranışları daha çok kişisel ilişkiler düzeyinde görülmektedir. Kişisel sorun olarak kendini gösteren stres, madde bağımlılığı, ailevi sorunlar gibi konular eşler arasında özellikle erkeğin kadına yönelik şiddeti ile sonuçlanabilmektedir (Yüksel, 2016: 20-21).

Kadının eğitim seviyesinin yükselmesiyle kendini ifade edebilen, özgürleşen ve bilinçli bir birey olarak çalışma hayatında yer alması şiddet oluşumunu etkileyebilmektedir (Erükçü ve Öz, 2012: 523). Çalışma hayatında yer alan kadının, erkeğin kurduğu aile düzeninin dışına çıkarak eve geç kalması, ev işlerini ihmal etmesi, ekonomik özgürlüğe sahip olması gibi etkenler erkek üzerinde kıskançlık, sinirli olma gibi davranışlara neden olabilmektedir. Ayrıca gelişmişlik düzeyi düşük bölgelerde ek olarak kadının, erkeğin hayatına müdahale edebilmesi şiddeti kaçınılmaz kılmaktadır (Yüksel, 2016: 21). Şiddet yaşayan kadın, şiddet yaşadığı ortamdan kurtulmak için ayrılmak istemekte, fakat sosyal ve ekonomik yönden güçsüzleşmesi ve kurulu aile düzenini bozmak istememesi kadının o ortamda kalmasını ve şiddete boyun eğmesine neden olmaktadır (Akyıldız, 2014: 21).

Boşanmak isteyen kadın, eşinin veya yakınlarının şiddetine maruz kalabilmektedir. Ayrıca eşler arasında yaşanan aldatma, dedikodu, namusa ilişkin yaklaşımlar ve sosyal medya araçlarının etkisi şiddet oluşumuna neden olabilmektedir (Kızmaz, 2006: 251). Sosyal medya araçları geniş bir alanı kapsadığı için şiddet davranışlarının yayılmasını hızlandırmakta ve kişilerin şiddet davranışlarında, duygu ve düşüncelerinde değişime neden olabilmektedir (Dilber, 2014: 61).

1.5.2. Psikolojik Nedenler

İnsanın saldırgan davranışlar sergilemesini içgüdüsel bir tepki olarak açıklayan Freud, insanda yaşam ve ölüm olmak üzere iki içgüdüsel durumun olduğunu ve bu iki içgüdü'nün bir sonucu olarak saldırganlığın ortaya çıktığını savunmuştur. Bu durum

sürekli kişiyi yaşam ve ölüm arasında ikilem içerisinde bırakmaktadır. İki içgüdünün mücadelesi sonucu ölüm içgüdüsünün galip geldiğini ve zamanla saldırgan davranışların çevre yönlü yansıdığını ifade etmektedir (Freud, 2000: 103-106).

Erkeklerin kendilerini kadınlardan üstün olarak görmesi, şiddetin uygulanmasını daha kolay hale getirebilmektedir. Erkek kendisinin üstün olmasının verdiği güven ile şiddeti kolay bir şekilde günlük yaşama yansıtabilmektedir. Öz güveninden yoksun olan erkekler ise, fiziksel üstünlüklerini kanıtlamak için şiddete başvurmaktadır (Kılıç, 2009: 28).

Erkeğin kadına karşı hâkimiyetini sağlamada şiddeti bir araç olarak kullanması, normal bir davranış olarak erkeğin zihninde süreklilik oluşturmaktadır. Erkek kendi için doğru olduğuna inandığı davranışları kadına sözlü olarak kabul ettiremediği durumda şiddete başvurmaktadır. Bu durum psikolojik ve sözlü şiddet ile başlayarak daha sonraki evrede fiziksel şiddet uygulanması ile sonuçlanabilmektedir. Kadının şiddet eylemine karşı tepki vermemesi veya şiddeti bir uyarıcı olarak görmesi şiddeti kabul etmesine kanıt olabilmektedir. Bu nedenle erkek şiddet kullanarak kadını istediği şekilde yönlendirebilmektedir (Yıldırım, 2016: 86).

Şiddet, kadının karar vermesini zorlaştırmakta ve kadını erkeğe bağımlı hale getirmektedir. Ayrıca çözüm bulmasını veya şiddet konusunda yardım almasını engellemektedir (Yıldırım, 2016: 87). Sürekli olarak eşinin şiddetine maruz kalan kadınlar, bu duruma örnek gösterilebilir. Şiddet uygulayan çoğu eş, evliliğin ilk zamanlarında şiddete başvurmamaktadır. İleriki zamanlarda eşler arasında kurulan duygusal bağ neticesinde şiddet davranışları kendini göstermektedir. Eşinin şiddetine ilk kez maruz kalan kadın bu durumu sürpriz olarak görmekte ve şiddet olarak algılamamaktadır. Fakat zamanla artış gösteren şiddet, kadının yaralanması gibi sonuçlar doğurabilmektedir. İlk kez eşinin şiddeti ile yaralanan kadının eşine karşı sevgisinde ve güveninde önemli bir değişiklik olmamaktadır. Ancak şiddetin giderek artması kadının eşine olan sevgisi ve güveni zayıflatır ve eşinin terk etmesi durumunda şiddetin boyutunun artacağı korkusuna kapılmasına neden olabilmektedir. Bu duruma sosyal kurumlardan destek bulamaması da eklenince şiddet mağduru kadın evliliğini devam ettirmek zorunda kalmaktadır (Yörük, 2010: 26-27).

1.5.3. Toplumsal Nedenler

Kadına yönelik şiddet önemli bir toplumsal sorundur. Tarih boyunca sosyal yapının en önemli temel yapıtaşı olan ve toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumu üzerinde tartışılan sorunlar kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri, kötü muamele, töre ve namus cinayetleri, taciz ve tecavüz gibi konuları kapsamaktadır. Şiddetin en yaygın olarak görülen şekli erkeğin kadına karşı uyguladığı şiddettir. Bu soruna geleneksel toplum yapısından modern toplum yapısına geçişin meydana getirdiği değişimlerin etkisi oldukça fazladır (Tatlılıoğlu ve Küçükköse, 2015: 194).

Geleneksel toplum; sosyal ve coğrafi hareketliliğin zayıf, insan ilişkilerinin samimi, aile ve birincil grup egemenliğinin ağır bastığı ve okuryazar oranının az olduğu toplumlardır (Yazıcı, 2013: 352). Modern toplumlar ise; geleneği reddeden, bireyselliğin ön plana çıktığı ve sosyal ilişkilerde azalmanın olduğu toplumlardır (Yazıcı, 2013: 354).

Modernleşmeyle beraber geleneksel toplum yapısını ayakta tutan aile kurumu yeniden oluşmuştur. Yeniden inşa edilen toplum da hızlı bir şekilde değişimler yaşamıştır. Bu değişimler erkek ve kadının toplumdaki konumlarını sürekli olarak yenilemekte ve yeni toplumsal roller kazandırmaktadır (Özkan, 2014: 1242). Geleneksel değerlerin zayıflaması ve yeni değerlerin benimsenememesi geleneksel rolleri terk eden kadın ve geleneğine bağlı olan erkek arasında çatışma yaşamasına neden olmaktadır (Yüksel, 2016: 22).

Kadına yönelik şiddet toplumsal cinsiyete ait eşitliksizliğin bir yansıması olarak değerlendirilmektedir. Erkek merkezli toplumlarda hâkim olan roller, değerler kadının ev dışına çıkmaması gerektiğini savunmuştur. Toplum tarafından namus olgusu olarak görülen kadın sadece annelik ve eş olma görevlerini yapması dışında farklı görevler verilmemiştir. Bu verilen rolün dışına çıkan kadına erkek egemenliğini ihmal etmesi sonucu olarak çeşitli şiddetlere maruz kalmaktadır (Akkaş ve Uyanık, 2016: 40).

Endüstri ve hizmet sektörünün gelişmesi, eğitim seviyesindeki artışlar kadının da kişisel olarak değişimler yaşamasına ve kadının çalışma hayatında yer almasına imkan verdiği gibi çalışma şartlarındaki eşitsizlikler toplumda kadınlar için birçok yeni sorunu ortaya çıkarmaktadır (Koray, 2009: 44).

Ekonomik olarak zorluk yaşayan toplumlarda, daha fazla kadına yönelik şiddet olayları yaşanmaktadır. Zor yaşam koşulları, beklentilerin ve kazanılmış niteliklerin

yoksunluğu gibi sosyo-ekonomik baskı unsurları da şiddet eylemlerini tetiklemektedir. Çünkü erkek, yoğun yaşadığı zorluklar için bir çıkış kapısı aramakta ve kendi isteklerinin gerçekleşmesini garanti etmek istemektedir (Yörük, 2010: 29).

1.6. Kadına Yönelik Şiddet Türleri

Bu bölümde yukarıda belirtilen şiddet türlerinin kadınlara nasıl uygulandığına yer verilmektedir.

1.6.1. Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet

Kadına fiziksel zarar verme amacıyla vurma, tokat atma, kol bükme, herhangi bir aletle yaralama, sağlıksız şartlarda yaşamaya zorlama gibi birçok hareketi kapsayan ve öldürme ile sonuçlanmaya kadar gidebilen şiddet türü kadına yönelik fiziksel şiddet olarak tanımlanmaktadır (Karal ve Aydemir 2012: 22). Fiziksel şiddete maruz bırakıldıktan sonra gerekli sağlık hizmetini almaya çalışmasının engellenmesi de kadına yönelik şiddet olarak kabul edilmektedir.(Uluocak vd. 2014: 6). Fiziksel şiddete uğrayan kadın üzerindeki olumsuz etkileri, kendini değersiz hissetme, onurunu yitirme ve korku şeklinde ortaya çıkmaktadır (Uluocak vd. 2014: 19).

Kadın Dayanışma Merkezi kadına fiziksel şiddeti, tükürmek, tokat atmak, tekme atmak, kesici ve vurucu aletler ile yaralama veya kimyasal maddelerle vücuda zarar vermek, kadını zor koşullarda yaşamaya zorlamak, çeşitli hizmetlerden yararlanmasına engel olmak gibi eylemler fiziksel şiddet olarak tanımlanmaktadır (Erseçen ve Tosun 2015: 17). Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) ise kadına fiziksel şiddeti; kadının vücut bütünlüğüne zarar veren, ona acı çektirmek için yapılan her türlü saldırı olarak tanımlanmaktadır. Kadının fiziksel olarak zarar görmesine neden olan her türlü davranışları kapsayan fiziksel şiddet, töre ve namus cinayetine kadar gitmektedir (KSGM, 2016: 5).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) fiziksel şiddeti, orta ve ağır derecede olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Orta dereceli fiziksel şiddeti; “tokat atma veya herhangi bir şey atma”, “itme”, “tartaklama veya saç çekme” şeklindeki eylemler olarak sınıflandırmıştır. Ağır dereceli fiziksel şiddeti ise; yumruk veya herhangi bir cisimle vurma, bıçak, silah gibi aletlerle korkutma veya bunlarla zarar verme” şeklinde tanımlanmaktadır.

1.6.2. Kadına Yönelik Psikolojik Şiddet

Kadına yönelik psikolojik şiddet; kadına küfür ve hakaret etmek, gereken sevgi, saygı, özen ve ilgiyi göstermemek, küçük düşürmek, aldatmak, tehdit etmek, umursamamak ve sindirmek şeklindeki tutum ve davranışlardır. Erkeğin sorumluluklardan kaçarak ve tüm sorumlulukları kadına yüklemesi ve kadının yaşam tarzına müdahale ederek sosyal çevresini sınırlandırılması da psikolojik şiddet olarak tanımlanmaktadır (Bora, 2015: 35).

Kadınlara baskı uygulayabilmek amacıyla duyguların istismar edilmesi, bir yaptırım veya tehdit aracı olarak kullanılması da kadına yönelik psikolojik şiddet olarak tanımlanmaktadır. Psikolojik şiddet uygulayan erkeğin amacı ise, kadının kendine olan saygısını ve güvenini kaybetmesini sağlayarak kadını güçsüzleştirmektir (Uçar, 2003: 81).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) kadına yönelik psikolojik şiddeti; bağışlamak, korkutmak, küfür etmek, tehdit etmek, hakaret etmek, eve kapatmak, küçük düşürmek, lakap takmak, kadının giyimine müdahale etmek, dışarı çıkmasını engellemek, çevresiyle görüşmemesi konusunda baskı yapmak, kadına çocuklarını göstermemekle tehdit etmek, gibi davranışlar olarak tanımlamıştır (KSGM, 2016: 5).

Kadına yönelik psikolojik şiddet, kadının öz güvenine ve saygınlığına zarar veren her türlü davranışları içermektedir. Psikolojik şiddetin kadın üzerinde oluşturduğu olumsuz etki fiziksel şiddet kadar etkili olmamasına karşın, fiziksel şiddetin vücut üzerinde kalıcı izler bırakması, toplumda fiziksel şiddeti psikolojik şiddete göre daha çok ön planda olmasını sağlamaktadır (Ediz ve Altan, 2017: 400-401).

Kadına yönelik psikolojik şiddet, kadını küçümsemek, onun bir işi beceremeyeceği şeklinde söylemlerde bulunmak, kişiliğine ve fikirlerine önem vermemek, lakap takmak, emir vermek, yaptıklarını ve davranışlarını sürekli olarak kontrol altına almak, iş yaşamından ve özel hayatında engelleyici kısıtlamalar getirmek gibi çok sayıda davranış şekillerinden oluşmaktadır. Burks, psikolojik şiddetin kadınlar üzerindeki etkilerini şu şekilde özetlemektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016: 38-39).

- ❖ Kadının kendisine olan saygısında veya kendisine verdiği değerde azalma olması,
- ❖ Kadının herhangi bir konuda sorumluluk almada isteksiz olması,
- ❖ Sosyalleşmede zorluk yaşaması,

- ❖ Aile ilişkilerinde sorunlar yaşaması,
- ❖ Kişilik gelişimi ile ilgili sorunlar,
- ❖ Kendine olan güvenini yitirmesi,
- ❖ İntihar düşüncesi ve hayali,
- ❖ Değersiz olduğu düşüncesi nedeniyle bedeniyle ilgili yanlış düşüncelere kapılması,
- ❖ Kendine yönelik fiziksel zarar verme ve yaralama davranışlarının artması,
- ❖ Strese dayalı sorunlar.

Psikolojik şiddet, fiziksel şiddetten bağımsız olarak yaşanmasına karşın her zaman fiziksel şiddete veya diğer şiddet türlerine dönüşebilmektedir. Kadına yönelik en yaygın şiddet türlerinden biri olan psikolojik şiddet, kadını ruhsal açıdan ağır şekilde etkilemektedir. Psikolojik şiddet çoğu zaman normal olarak karşılanmakta ve gereken önem verilmemektedir. Bu durum onu daha tehlikeli hale getirmektedir. Çünkü çoğu zaman şiddetin bu türü meşru olarak görülmekte ve bir suç veya kişilik hakkına saldırı olarak algılanmamaktadır. Bu şiddet türü aynı zamanda, kadının kendine olan inancını, saygısını veya kimliğini kaybetmesine neden olabilmektedir (Şener, 2011: 13).

Fiziksel şiddet yaşayacağını düşünen kadın psikolojik olarak da etkilenmektedir. Çünkü fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ile yakından ilişkili olabilmektedir. Erkeğin kadına evi terk etmesi durumunda intihar edeceğini veya çocuklarını kaçıracağını söylemesi kadın için bir korku kaynağı olmaktadır. Ayrıca erkeğin, kadının özel hayatıyla ilgili olumsuz şeyleri çevresine açıklayacağını söyleyerek tehdit etmesi kadın için ciddi bir korku kaynağı olmakta ve bu gibi durumlarda kadını terk etmekten vazgeçirebilmektedir. (Aktaş, 2014: 35).

Kadına yönelik psikolojik şiddet yalnızca aile içerisinde değil ayrıca özel ve kamusal alan içerisinde de sıkça görülmektedir (Zapf, 1999: 167). İşyerinde psikolojik şiddet özellikle son yıllarda yaygın olan bir şiddet türüdür. Bu şiddet, bir veya birkaç çalışan veya işveren tarafından sistematik biçimde, bir başka çalışına karşı yöneltilen, sıklıkla uzun süre devam eden, kişiyi korumasız ve çaresiz bir durumda bırakmaya yönelik düşmanca ve ahlaki olmayan davranışlar olarak tanımlanabilir. Kadınlara, iş yaşamında sırf kadın oldukları için uygulanan yıldırma, zorbalık, duygusal ve taciz gibi düşmanca ve uygunsuz her davranış psikolojik şiddet olarak tanımlanmaktadır. Ancak her bu türde davranış psikolojik şiddet olarak tanımlamak mümkün olmayabilir. Çünkü

bu davranışların düşmanca, gayri ahlaki olması ve kasıtlı bir şekilde kurgulanarak sistematik bir süreç içinde gerçekleşmesi gerekmektedir (Kılıç, 2017: 14-15).

1.6.3. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, önceki dönemlerde fiziksel şiddetin alt dalı olarak bilinmekteydi. Bunun nedeni genellikle fiziksel bir eylem neticesine bağlı olarak gerçekleşmesidir. Fakat cinsel şiddeti, sadece fiziksel bir davranış olarak görmek doğru değildir. Çünkü cinsel şiddet, psikolojik şiddet ile de ilişkilidir. Örneğin; kadının cinsel bir nesne olarak görülmesi, gözle veya sözlü olarak taciz edilmesi gibi eylemlerde cinsel şiddet olarak değerlendirilmektedir (Kılıç, 2017: 15).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) kadına yönelik cinsel şiddeti; kadının istemediği bir yerde, zamanda veya şekilde cinsel ilişkiye zorlaması, kadının rızası olmaksızın cinsel nitelikli davranışlarda bulunması, cinselliği bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı şeklindeki eylemler olarak tanımlamıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) kadına cinsel şiddeti; zor kullanarak cinsel eylem girişiminde bulunması, sözlü tacizde bulunması, kadının cinsel amaçlı kullanılması, mağdur ve fail arasındaki ilişkinin özelliğine bakmaksızın, ev veya iş ortamında cinselliğine yönelik zorlayıcı yaptırımlarda bulunması olarak tanımlamıştır (KSGM, 2016: 5).

Kadına yönelik cinsel şiddet; kadının rızası dışında cinsel ilişkiye zorlanması, kadınlığın aşağılanması, istemediği biriyle zorla evlendirilmesi, çocuk doğurmaya zorlanması, sözlü tacizde bulunması, cinsel içerikli mesaj gönderilmesi, giyim tarzının açıklığı veya kapalılığı ile ilgili kadına baskı yapılması gibi davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Uluocak vd. 2014: 6).

Fiziksel olarak kadına cinsel şiddet; kadının rızası dışında cinselliğin bir zorlama ve kısıtlama aracı olarak kullanılmasıdır. Evlilik içi tecavüz ise; kadının fiziksel veya psikolojik baskı ile cinselliğe zorlanması, kadının cinsellikte bir nesne olarak görülmesi gibi eylemler olabilmektedir. Yapılan araştırmalara göre; evlilik içinde zor kullanılmasıyla cinsel ilişkiye girme kadınlar açısından tecavüz olarak tanımlanmamaktadır. Ayrıca bu durumun kadınlar üzerinde olumsuz bir etki oluşturmadığı gibi ağır psikolojik etkiler de bırakmamaktadır. (Mutlu, 2006: 30).

Cinsel şiddet uygulayan eşler gerçekte kadını bir partner olarak görmemektedirler. Onlar için kadının vücudu bir cezalandırma nesnesidir. Kadını istemediği ilişkilere zorlayabilmektedir. Kadın ise, eşinin istekleri karşısında kendini aciz olarak hissedebilir. Bunun nedeni, kadının cinsel ilişki isteğini kabul etmeme

özgürlüğüne sahip olmadığına inanmasıdır. Çünkü kadın, eşinin isteklerini “kadınlık görevleri” olarak görmektedir. Ayrıca cinsel şiddet çoğu zaman fiziksel şiddet ve öldürme ile de sonuçlanabilmektedir (Aktaş, 2014: 35).

Cinsel şiddet, yalnızca aile içerisinde ele alınmamalıdır. Toplumda birbirlerini tanıyan veya birbirini tanımayan insanlar arasında da çok fazla yaşanan bir şiddet türüdür. Cinsel taciz geçmiş zamanlarda Türk sinema filmlerine konu olan ve hatta günümüzde dizi ve filmlerde hala sunulmaya devam eden ve insanların bilinçaltına nüfuz ederek bu tür vahşilikleri meşrulaştıran önemli bir sorundur. Örneğin; Mersin’de vahşice tecavüz edilen ve öldürülen üniversite öğrencisi Özgecan Aslan, Manisa Alaşehir’ de vahşice tecavüz edilen ve öldürülen Minik Irmak’ın veya engelli kız çocukları ve kadınlara yönelik tecavüzler gibi çok sayıda olay cinsel şiddetin ne kadar vahim derecede yaşandığına bir kanıttır (Kılıç, 2017: 16).

1.6.4. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet

Ekonomik refah seviyelerini araştıran çoğu araştırmacı ve uygulayıcı düşük ücretlerle uzun vadeli istihdamı sürdürmenin bireylerin yoksulluk ve refah seviyelerine etkisi olduğunu vurgulamaktadır. Bu durum çalışmakta olan kadınların ekonomik olarak öz yeterliklerini de kısıtlamaktadır. Ekonomik öz yeterliğe giden yolda kadınlar, düşük ücret piyasaları, yüksek işsizlik oranları, düşük işgücü piyasası koşulları gibi birçok engelle karşılaşabilir. Ayrıca, işveren örgütlerinin eksikliği, yetersiz eğitim, rehberlik, koçluk ve iş yeri ayrımcılığı gibi işyeri örgütlerinin kültürel uygulamalar gibi engellerde yer almaktadır. Irksal ve sınıf ayrımcılığı gibi konularda kadınların çalışma hayatlarını etkilemekte ve ekonomik olarak zorluklar yaşamasına neden olmaktadır. Sonuç olarak kadınlar, çalışma hayatlarında kadın oldukları için fiziksel ve sosyal sorunlar yaşadıkları gibi ekonomik zorluklarda yaşayabilmektedir (Postmus vd. 2012: 5-6)

Kadınların ekonomik açıdan ilk kez mağduriyetlerinin aile içinde başladığı, eğitimlerine önem verilmediği, ihtiyaçlarının karşılanmadığı ve bu süreçlerin sonunda kendilerini güvensiz olarak hissettikleri bilinen bir gerçektir. Bu nedenle kadınların çalışmalarına izin verilmeyerek ev yaşamına mahkum edilmesi, emeklerinin sömürülerek sosyal hayattan yoksun bırakılması ve kadınların çocukluklarından başlanarak gerekli haklardan yoksun bırakılması ekonomik şiddet olarak tanımlanmaktadır (Bilican Gökkaya, 2011: 104).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) kadına yönelik ekonomik şiddeti, kadının para harcamasının sınırlandırılması, çalışmasının engellenmesi, zorla istemediği

işte çalıştırılması, ekonomik konulardaki görüşlerine önem verilmemesi, kadının parasının elinden alınması, iş yerinde kadın olduğu için kolayca işten çıkarılması, kadının iş bulmasını kolaylaştırıcı yeteneklerin kazanılmasını engellenmesi, ev ihtiyaçlarını karşılayacak maddi kaynaktan yoksun bırakılması, engelli kadını zorla dilendirme gibi birini kontrol etmek veya cezalandırmak amacıyla ekonomik olarak kısıtlamak için yapılan bütün eylemler olarak tanımlanmaktadır (KSGM, 2016: 5).

Ekonomik şiddet, kadının parasını alan eş gibi birçok nedene dayanarak ortaya çıkabilir. Bunlar; mal varlığı mülkiyetini zorla alma, sadece parasal kaynakları yönetme, kadına harçlık verme, harcamalarını kontrol etme, zorla çalıştırma veya eğitim almasını engellenmesi gibi birçok nedene dayanabilir. Ekonomik şiddetin temel amacı, erkeğin eşi üzerinde güç ve kontrol sağlayarak ekonomik olarak bağımsız olmasını engellemek ve kendi egemenliğine mahkum etmektir. Ekonomik şiddetin yaygınlığına en iyi kanıt kadınların ekonomik durumları ve diğer şiddet türleri arasındaki ilişki gösterilebilir. Örneğin; (Adams vd. 2008) ABD'de bir Orta Batı Eyaleti'nde 1035 aileye yönelik yaptığı araştırma neticesinde son altı aydaki koruma hizmetlerine başvuran psikolojik şiddet ve fiziksel şiddet mağduru kadınların % 99'unun ekonomik şiddet yaşadığı vurgulanmıştır. (Bettio ve Ticci, 2015: 18).

Kadına yönelik ekonomik şiddet, kadının isteği dışında parasal kararların eşi, ailesi veya herhangi bir kişi tarafından yönetilmesi, kadının parasına el koyulması yoluyla harçlık verilmesi veya harçlık verilmemesi, ailesinin parasal tasarruflarında kadının görüşünün alınmaması gibi durumlar olarak tanımlanmaktadır. Bu durumlara ek olarak, kadının tasarruf yapma yetkisinin olmaması, çalışmasına izin verilmemesi veya izin verilse de çalışmasının belli şartlar ile kısıtlanması da ekonomik şiddet kavramı içerisinde yer almaktadır (Uluocak vd. 2014: 6).

Kadınlara yönelik ekonomik şiddeti, aile içinde maruz kalınan ekonomik şiddet ve yapısal ekonomik şiddet olmak üzere iki şekilde de tanımlanmak mümkündür.

Aile İçinde Maruz Kalınan Ekonomik Şiddet: Kadının çalışmasına eşi ve ailesi tarafından izin verilmemesi, kadının isteği dışında başka bir işte zorla çalıştırılması ve kazandığı parasına el koyulması, ailenin tüm sorumluluklarının kadına yüklenmesi, kadının ev yaşamı içerisinde emeğinin sömürülmesi, kadının miras paylaşımında eşit davranılmaması hakkını gasp edilmesi ve boşanma sürecinde mal paylaşımında mağdur edilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Yapısal Ekonomik Şiddet: Yapısal ekonomik şiddet, kadınların kamusal alanda yasalar, yönetmelikler, genel kabul görmüş kurallar vasıtasıyla maruz kaldığı ekonomik şiddet olarak tanımlanmaktadır. Kadının zor koşullarda çalışmaya mahkum edilmesi, sigortasız çalıştırılması, cinsiyet ayrımcılığına maruz kalması, düşük ücret verilmesi, iş yerinde psikolojik baskı altında bırakılarak çalışmasının engellenmesi gibi şiddet eylemleri yapısal ekonomik şiddet kavramı içerisinde yer almaktadır. Ekonomik şiddet, kadının yaşadığı şiddet türleri içerisinde etkisi daha çok olan şiddet türü olarak vurgulanmaktadır. Çünkü kadının kendisine olan güvenini ve saygısını kazanması, kendisini etkileyen olumsuz koşullardan kurtulabilmesi sadece ekonomik bağımsızlığın kazanabilmesi ile mümkün olacağı ayrıca kadının ekonomik gücünün maruz kaldığı diğer şiddet türlerinin direncini kırabilme düşüncesi oluşturmaktadır (Eşkinat, 2012: 333).

Çalışma hayatında cinsiyet ayrımcılığının getirdiği eşitsizlikler kadınların hak ettikleri mevkilere gelmelerine ve kadınların önlerine engeller koymak yoluyla parasal kazanımlarının engellendiği ve bu durumunda ekonomik şiddet kavramı içerisinde incelenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ekonomik şiddet, kadınların iş yaşamında başarılı ve kendilerine güvenen bir birey olmalarını zorlaştıran en önemli sorunlardan biri olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca kadınları maddi açıdan zor durumda bırakmakta ve yasal olarak kadın-erkek eşitliğinin ortadan kalkmasına neden olmaktadır (Bilican Gökkaya, 2014: 377- 380).

Ekonomik şiddeti uygulayanlar kadının eşi, ailesi, arkadaşları veya patronu olabilmektedir. Ayrıca kadın maruz kaldığı ekonomik veya psikolojik şiddet nedeniyle bir ilişkiyi bitirme aşamasında da ekonomik şiddet yaşayabilmektedir (Adaçay ve Güney 2012: 315).

Ekonomik şiddetin uygulayanların ve maruz kalanların özelliklerinin tanımlandığı bir çalışmada; kadına yönelik şiddetin normal karşılandığı bir toplumda yetişen, eğitim seviyesi düşük ve çocukluktan itibaren şiddete maruz kalanlar, çocukluk döneminde kadına yönelik şiddete şahit olanlar, kadının parasal kaynakları kullanma becerisine sahip olmadığını bahane ederek ekonomik üstünlüğü elinde tutanlar, kadının ekonomi bilgisini yetersiz olduğunu yalnızca kadınlık görevlerini yerine getirmesi gereken birey olarak algılayanlar, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı olan ya da asosyal kişilik özellikleri bulunanlar, çok eşli olanlar gibi kişilerin ekonomik şiddeti meşrulaştıranlar olarak tanımlanmıştır. Ayrıca çalışmada ekonomik şiddet mağduru

kadınlarla ilgili de birtakım özellikler tanımlanmaktadır. Ekonomik şiddete maruz kalan kadınlar; kendini ifade etmekte güçlük çeken, kendisine saygısı ve öz güveni olmayan, gelir seviyesi düşük ve ekonomik konularda bütün sorumluluğu erkeğe veren, evliliğinde sorunlar yaşayan, boşanmış veya boşanmak üzere olan, eğitim seviyesi düşük ve temel kadınsal hakları konusunda bilgisi olmayan bireyler olarak tanımlanmıştır (Ulaş 2012: 376-377).

Ekonomik şiddetin; şiddete maruz kalan kadınlar için daha geri planda olması kaynaklarda ve sosyal medyada fiziksel, psikolojik ve cinsel gibi şiddet olaylarının daha ön planda olmasından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Yasal olarak ekonomik şiddetin daha geniş şekilde tanımlanmasının gerekliliği savunulmakta ve fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet gibi diğer şiddet türlerine olan etkisinin önemine dikkat çekilmektedir. Ekonomik şiddet, yoksulluğu artırmakta, eğitim seviyesini düşürmekte, kadınların iş yaşamlarındaki fırsatları engellemekte ve bu durum sonucunda fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet eylemlerinin oluşmasını tetiklemektedir. (Adaçay ve Güney 2012: 315-316-325).

Kadınlar yaşamlarının neredeyse her döneminde ekonomik şiddete maruz kalabilmektedir. Ancak hem ekonomik yapı, hem de hukuksal yapı nedeniyle bu duruma gereken önem verilmemektedir. Kadınların genellikle farkında olmadığı ekonomik şiddetin etkisi yapılan araştırmalarda görüldüğü kadar büyük olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle gerekli yasal düzenlemeler yapılarak ekonomik şiddet uygulayan kişiler ile mağduru olan kadınların bu durumun farkına varılması sağlanmalı ve sorunun çözümüne ilişkin yapılacak yasal düzenlemeler ile konunun farkındalığı artabileceği düşünülmektedir (Adaçay ve Güney 2012: 325).

Tablo 1’de ekonomik şiddetin nedenleri, oluşumu, sonuçları ve diğer şiddet türleri ile ilişkisine yer verilmiştir.

Tablo 1. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet

Nedenler	Ekonomik Şiddet	Sonuçları	Diğer Şiddet Türleri ile Olan İlişkisi
Cinsiyet, Örf ve Adetler	Kadının çalışmasına engel olmak	Yoksulluk	Psikolojik ve Fiziksel
Cinsiyet, Sosyal dualizm, ve Eğitim	Aileyi ilgilendiren ekonomik konulardaki kararlarda kadının görüşünün alınmaması	Kadının yok sayılması	Fiziksel ve Psikolojik
Cinsiyet, Örf ve Adetler, Ekonomik yapı, Yoksulluk, İşsizlik	Kadının parasını, kişisel mallarına el koymak	Kadının sosyo-ekonomik seviyesini azaltmak ve kadını yoksullaştırmak	Fiziksel, Cinsel ve Psikolojik
Cinsiyet, Eğitim, Ekonomik Yapı ve Ekonomik Dualizm	Kadının terfi etmesini engelleyecek sınırlandırmalar getirmek (iş seyahatlerine, toplantılara, seminerlere katılmasını engellemek), kadının iş bulmasını kolaylaştırıcı yetenekleri ve etkinlikleri engellemek	Kadının sosyo-ekonomik seviyesini azaltmak, kadını yoksullaştırmak	Fiziksel, Cinsel ve Psikolojik
Cinsiyet, Örf ve Adetler, Eğitim	İş yerinde sorun yaratmak suretiyle kadının işten çıkarılmasına neden olmak	Kadının sosyo-ekonomik seviyesini azaltmak, kadını yoksullaştırmak	Fiziksel ve Psikolojik
Ekonomik yapı, Yoksulluk, İşsizlik	İsteği dışında zorla çalıştırmak	İşgücü istismarı	Fiziksel, Cinsel ve Psikolojik
Ekonomik yapı, Yoksulluk, İşsizlik	Kadının para harcamasını sınırlandırmak, harçlık vererek çok şey beklemek	Ailenin ve evin ihtiyaçlarının karşılanamaması	Fiziksel ve Psikolojik

Kaynak: (Adaçay ve Güney 2012: 325-326).

1.7. Kadına Yönelik Şiddetin Önemi

Kadına yönelik şiddet, kadınların özgürlüklerini ve haklarını ihlâl ederek engellediği ve haklarını kullanmalarını sınırladığı bilinen bir gerçektir. Kadın hak ve özgürlüklerinin, korunması ve geliştirilmesi şiddetle mücadele açısından önemlidir. Kadınlara erkek arasındaki eşitsizliğe dayanan güç ilişkisi kadına yönelik şiddeti ortaya çıkarabilmektedir. Kadına yönelik şiddet, kadınların toplumdaki sosyal, ekonomik ve

siyasi yönden sınırlandırmaktır. Bu sebeple kadına yönelik şiddet kadını, erkeğe göre daha geri planda olmasını sağlayan önemli bir sorundur (Gjokaj, 2010: 16)

1.7.1. Aile Ortamında Kadına Şiddet

Aile, ilişkilerin en güçlü olarak yaşandığı bir kurumdur. Diğer sosyal toplulukların bireyleri arasındaki ilişkiler, aile bireyleri kadar güçlü olamaz. Aile bireylerin ilk kez sosyalleşmeye başladıkları yerdir. Aile toplumun temel taşıdır oluşturmaktadır. Sağlam ilişkilerin olduğu bir toplumun oluşması, aile içindeki iyi ilişkilere bağlıdır. Aile toplumsal yapıyı oluşturmakla beraber toplumun geleceğini de belirlemektedir. Güçlü bir temel üzerine kurulmuş aile ortamında yetişen bireyler ailelerinden almış oldukları eğitimle topluma daha faydalı olabilmektedirler (Pehlivan, 2017: 552).

Aile kurumu; sevgi, güven ilişkisinin var olduğu ve uyum içinde yaşamakta olan kişilerin oluşturduğu topluluktur. Başka bir tanıma göre aile, kültürden bağımsız olan, üyelerini koruyan, destekleyen bir kurum olarak ifade edilmektedir. Fakat klasik aile tanımlarına göre, ailenin kültürel değerlerden oluştuğu ve bunun devam edilmesinin gerekliliğinin vurgulandığı ve bu durumun aile içinde yaşanan olumsuz olaylarının üstünü örttüğü yönünde düşünceler de bulunmaktadır. Bu duruma göre aile, bireylerin sömüren temel kaynaklarından ve bireylerin şiddet yaşamaya en yakın olduğu yerdir (Özkan, 2017: 540).

Birden fazla araştırma ile önemi ortaya konmuş olan aile içi şiddetin, kadına yönetilen en ağır şiddet türü olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Çünkü sıklıkla görülmesine rağmen hala toplumsal açıdan normal karşılanmaktadır. Bunun normal karşılanmasının nedeni, toplumca kadına ve erkeğe yüklenen farklı özelliklerdir. Yani geleneksel kadınlık-erkeklik ayrımı ve bu ayrımın normal olduğuna dair inanç kalıplarıdır. Bu kalıpların, erkeğin kadına karşı toplumun tüm alanında üstün olmasına imkan vermesi, buna karşın kadına, her durumda erkeğe karşı boyun eğmeyi dayatması sonucunda kadının öğrenilmiş çaresizliği şiddeti ortaya çıkarmaktadır (Şener, 2011: 16).

Aile içi şiddet, ailenin işlev ve işleyişini olumsuz etkileyen en önemli problemlerden bir tanesidir ve evrensel bir sorundur. Aile içi şiddet denildiğinde eşlerden birinin bir diğerine yönelik şiddeti ve ebeveynlerden çocuklara yönelik ifade edilmektedir. Ancak istatistikler ve yapılan çalışmalar aile içi şiddet denildiğinde kadına yönelik şiddetin akla gelmesini haklı çıkartmaktadır (Avcı ve Aksoy, 2016: 240).

Aile içi şiddet, sadece şiddete maruz kalan kadınları olumsuz olarak etkilememektedir. Aile içindeki çocukları da etkilemekte ve bu ailelerde yetişen çocukların şiddet yaşanmayan ailelerde yetişen çocuklara göre, psikolojik ve fiziksel olarak daha fazla sorunlar yaşamasına neden olmaktadır. Bu çocuklarda önemli sağlık sorunlarının yanında uyuşturucu madde ve alkol bağımlılığı, intihar teşebbüsü, davranış bozukluğu, eğitime ara verme gibi durumların daha fazla görüldüğü belirlenmiştir (Pehlivan, 2017: 558).

Kadınlara yönelik aile içi şiddet, erkeklerin kadınlar üzerindeki güç mücadelesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum kadını toplumda ve aile içinde ciddi sorunlara yol açmakta, kadınların hakları ve özgürlüklerini ihlal etmekte, kadınların fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik bütünlüklerini olumsuz etkilemektedir. Bu soruna yönelik çalışmalar uluslararası alanlarda farklı yöntem ve boyutlar aracılığıyla yürütülmektedir. Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda büyük ilerlemeler görülmektedir. Artık birçok kurum ve kuruluş vasıtasıyla Devlet ve Sivil Toplum Kuruluşlarının destekleri sağlamaya başladığı, konuya yönelik çalışmaların arttığı, şiddet mağdurlarının güvenlikleri için sığınma evlerinin artırılma faaliyetlerinin sürdüğü görülmektedir (Ercins, 2012: 481).

1.7.2. Siyasal Alanda Kadına Şiddet

Kadının kimlik kazanması uzunca süre alan bir mücadele sonucu olmuştur. Kadın, cinsiyetinin getirdiği farklılıklar ile tüm alanda erkeğin egemenliğinin gerisinde kalmıştır. Dünyada ve Türkiye’de kadın, farklı zamanlarda ve süreçlerde elde ettikleri kazanımlarla siyasal alanda haklar sağlamıştır. Kadınlar, erkekler ile eşit haklara sahip olmak amacıyla erkek egemenliğinin ağır bastığı sisteme karşı savaş vermişlerdir. Bu mücadelelerinde uzunca süre destek bulamayan kadınların, toplumun ve kültürel unsurların kendilerine yüklediği konuma karşı dik durmaları da kabul görmemiştir. Bu neden ile kadınların erkekler karşısında haklar kazanmak amacıyla verdikleri mücadele girişimleri hala devam etmektedir (Yörük, 2018: 4-5).

Ekonomik ve siyasi unsurlarında dikkate alınmadan değerlendirilemeyecek olan kadına yönelik şiddet, modern yaşamın en önemli sorunlarından biri olmuştur. Gelişmiş modern toplumlardan, gelişmemiş modern olmayan toplumlara kadar tüm toplumlarda kadına yönelik şiddet eylemleri görülmektedir. Kadına yönelik şiddetin temel nedeni biyolojik varlığımıza dayanan, cinsiyet kavramı olduğu belirtilmektedir.

Kadınlar erkekler ile eşit olmayacak şekilde dünyaya gelmemişlerdir, cinsiyetlerinden dolayı yüklenen kalıplar yüzünden eşit sayılmamışlardır. Kadın ve erkekler arasındaki biyolojik farklılıklar kadınlar açısından sosyal, ekonomik gibi eşitsizliklerinin yanında siyasal ve hukuki olarak da eşitsizlikler meydana getirerek kadına karşı şiddeti normalleştirmiştir. Bu eşitsizlik kadınların ve erkeklerin sosyalleşme aşamasında tüm yönleri ile devam edilmesini ve toplum tarafından pekiştirilmesini sağlamıştır. Başka bir ifade ile “erkeğin egemen olmasının” temel nedenini cinsiyet kimliği olduğunu söyleyebiliriz (Arıkoğlu, 2016: 3).

Dünyada yaşanan değişimler, özgülleşme hareketlerinin oluşmasını doğurarak, kadın da kimliğinin farkına varmasına imkan vermiştir. Kadınların, erkeklerle eşit görülmesi çok uzun mücadeleler gerektirmiştir. Bu nedenle kadınlar, mücadelelerini sürekli olarak sürdürmektedir. Kadınların bir kimlik olarak kabul edilmesi aşamasında büyük çabalar kaydedilmiştir. İnsan haklarında kadın haklarına da yer verilmesi kadınların girişimiyle 1979 yılında Birleşmiş Milletlerin “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi” ile kadınların özgürlüğü tanınmıştır. Sözleşmede esas olarak “ayrımcılık yapmama” ilkesi benimsenerek kadına ve erkeğe eşit muameleyi içeren ve özellikle erkeğe yapılan taraflı muameleyi azaltarak tarafsız bir yaklaşım sağlamıştır. Bu nedenle kadınlara yönelik ayrımcılığın önlemesine yönelik siyasal boyut kazandırılmıştır (Yörük, 2018: 7).

Kadınlar seçimlerde oy kullanma haklarını uzun süre sonunda kazanmıştır. Oy kullanma hakkının uzun bir savaş sonunda kazanılması düşünüldüğünde kadınlar için önemli bir anlam ifade etmektedir. İlk kadın hareketleri oy kullanmayı, siyasal özgürlüğe ve ayrıca ekonomik ve toplumsal eşitliğe ulaşmak için önemli bir araç olarak görmüşlerdir (Giddens, 2000: 372). Sonuç olarak kadınların siyasal hayata girmeleri oy kullanma hakkı kazanmaları ile başladığı söylenebilir.

Kadınların siyasi hayata katılımı farklı dönemlere dayanmaktadır. Çünkü her ülkede kadınlar farklı dönemlerde oy kullanmaya başlamıştır. Örneğin, Avrupa’da siyasi kargaşanın az ve siyasi katılımın fazla olduğu ülkelerde kadınların siyasi hayata katılımları erken dönemlere kadar gidebilmektedir. Bunun nedeni ise Avrupa’nın tarihsel yapısının farklılık göstermesidir (Gjokaj, 2010: 24).

Ülkemizde dünyadaki birçok ülkeden önce, 1930 yılında yerel seçimlerde ve 1934 yılında milletvekili seçimlerinde kadınlar, seçme ve seçilme hakkı kazanmışlardır.

Fakat bu seçimlerde kadınlar yüksek bir siyasal katılım göstermemişlerdir. Bu durum günümüz de devam etmektedir. (Yörük, 2018: 16).

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) yaptığı açıklamada, 24 Haziran 2018 tarihin de yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekiliği seçimlerinde kadın milletvekili sayısının daha önceki seçime göre sadece %3 oranında arttığını ve bu nedenle sayının düşük olduğunu belirtmiştir. Bu seçimde 600 üyeli yeni TBMM’de kadın milletvekillerinin sayısının 103 olduğunu ve meclisin %17’sini oluşturduğu ifade edilmiştir. Bu durum kadın milletvekili sayısının çağdaş ve demokratik ülkelerdeki seviyelere göre az olduğu ve kadın milletvekili sayısının yükseltilmesinin zorunluluğunu göstermiştir (ntv.com.tr, 2018).

Kadınların siyasi karar alma mekanizmasında ve kamu yönetimi alanında eşit düzeyde temsil edilmesi demokrasinin önemli bir şartıdır ve kamu yönetiminin kalitesi açısından büyük önem arz etmektedir. Kalkınma ve modernleşme hedeflerine ulaşılmasında, kadınların karar alma ve yönetim aşamalarının her düzeyinde aktif şekilde katılımı olmadan mümkün olmamaktadır. Çünkü bu pozisyonlarda toplumun tamamını etkileyecek kararlar alınmaktadır. Bu pozisyonlarda daha fazla kadının yer alması, kadın vatandaşların sorunları ve ihtiyaçlarına daha etkili çözüm getirilmesine olanak sağlamaktadır (KSGM, 2008: 46).

1.7.3. Ekonomik Alanda Kadına Şiddet

Kadınların istihdamı, ekonomik özgürlüğe kavuşmalarının yanı sıra toplumda kadın ve erkek arasında eşitlik sağlanmasının anahtarı sayılabilir. İstihdam oranının artırılması, tam istihdam seviyesine, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma hedeflerine ulaşılması için bir ön şarttır. Bu hedeflere ulaşılması için daha dengeli bir kalkınma modeli oluşturulması ve kadınların istihdamının artırılması gerekmektedir (KSGM, 2008: 35).

Sanayi devriminden sonra sosyal ve ekonomik alanlarda görülen köklü değişimler ve yenilikler çalışma hayatını da etkisi altına alarak yeni oluşumları, yeni yapıları ve yeni yaklaşımları ortaya çıkarmıştır. Bu süreç sonunda hem çalışan kadınların yaşamında işin daha fazla yer kaplaması hem de geleneksel aile yapılarından gelen sorumluluklarını devam ettirme çabaları kadınların erkeklere göre çalışma yaşantısında daha fazla yer almamalarının en önemli nedenleri arasında yer almaktadır (Kapız, 2002: 139).

Kadınlar zamanlarının çoğunu aile içinde karşılıksız çalışmaya ayırırken, erkekler gelir sağlayan işlerde zamanlarını çalışmaya ayırmaktadır. Kadınların aile içinde karşılıksız çalışmaya ayırdığı zamanın büyük olması, onların işgücü piyasasına katılamadıklarını da ortaya koymaktadır. Kadınların gelir sağlayan işlerde çalışması ise aile içi yükümlülüklerin yürütülmesinde kadınlar için “çifte mesai” kavramını açığa çıkarmaktadır. Özellikle düşük gelir düzeyine sahip olan aileler de karşılıksız çalışmaya ayrılan zamanın yüksek olması, kadınları gelir sağlayıcı işlere yönlendiren yoksullukla mücadele politikalarında bu durumun da göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Toksöz, 2014: 117).

Kamu sektöründe ücret aralığı yeterli düzeyde iken, özel sektörde pek çok çalışma alanında kadınlar için “eşit iş eşit ücret” ilkesi geçerli olmamaktadır. Kadınlar, erkeklere göre çok düşük ücretle istihdam edilmektedir. Son yıllarda yapılan kalkınma modelleri ile istihdam edilen kadınlara ödenen ortalama ücret attırılmaya çalışılsa da, hala erkeklere ödenen ücretin altında kalmaktadır. Bu durum çalışma hayatında kadın ve erkek eşitsizliğine kanıt gösterilebilir (Erol, 2015: 5).

Kadınların ekonomik yaşamda şiddete uğramasında toplumun sosyoekonomik, kültürel, yasal ve siyasal yapısı gibi faktörlerin önemli etkileri olsa da birçok uygulamayla kadınların ekonomik yaşamdaki durumlarını iyileştirmeye yönelik birçok proje de hayata geçirilmekte veya çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) ve Avrupa Birliği (AB) işbirliği ile “Aktif İşgücü Programları Projesi” ve kadın girişimci sayısının nicelik ve nitelik bakımından yükseltilmesi amacı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından 81 ilde örgütlenen “Kadın Girişimciler Kurulu” gibi projeler vasıtasıyla kadın istihdamına yönelik projeler yürütülmektedir. Aynı şekilde, 2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu’nda yapılan düzenleme ile aile içinde kadınlar tarafından üretimi gerçekleştirilen ürünlerin çeşitli festival, panayır, kermes ile kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenen yerlerde satılması sonucu elde edilen gelirler gelir vergisinden muaf tutulmuştur. Bunun yanında kadınların iş yaşamında karşılaştığı engeller ve ekonomik güç paylaşımında oluşan cinsiyet eşitsizliği sebebi ile kadınlar yoksullaşmaktadır. Bu yoksulluğun azaltılmasında dünyada ve ülkemizde örnekleri olan mikro kredi uygulamaları başlamıştır. Şüphesiz, bu gibi plan ve projelerin sayısındaki artışlar kadınların toplumdaki statüsünü yükselterek değerli hale gelmesine katkı sağlayacaktır (Aydın ve Çam, 2016: 233).

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kadın girişimciliği üzerine yapılan çalışmaların oldukça kısıtlı olması bu tür ülkelerde kadın girişimcilerin etkinliğini anlamada yeterli olmamaktadır. Bunun yanında Türkiye’de kadınların ekonomik faaliyetlere katılımlarının yeterli düzeyde olmaması genel olarak; aile içindeki rolü ve bu rol sonucunun ortaya çıkardığı etkiler ile açıklanmaya çalışılmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınmışlık düzeyleri ve bu düzeylerin yükseltilmesi amacı ile yapılan destekleyici politikalar sayesinde kadın istihdamının artırılması ekonomide itici bir güç olacaktır. Bu nedenle kadın istihdamını artırıcı uygulamalar yapılmalı ve hızlıca hayata geçirilmelidir (Özdemir vd. 2012: 116).

1.7.4. Sosyal Alanda Kadına Şiddet

Toplumsal yozlaşmaya yol açan davranışlar “sosyal şiddet” kavramının içerisinde değerlendirilir. Türkdoğan'a göre; sosyal şiddet kavramı içerisinde terör eylemleri, intihar, insan öldürme, suikast eylemleri, insan kaçırma, fidye isteme, yakma -yıkma, tahrip, sözlü ve yazılı eylemler, ayaklanmalar, ırk- mezhep olayları vb. eylem şekilleri sayılabilir (Özerkmen, 2012: 8).

Şiddet, öğrenilebilen bir davranıştır. Özellikle bireyin kendi aile içinde tanık olduğu şiddet tarzı davranışlar onun şiddet yanlısı davranışlar sergilemesine yönetebilmektedir. Kadına şiddetin, toplum tarafından kabul edilen bir değer yargısı olarak görülmesi, zor hayat şartları, beklentilerin ve kazanılmış niteliklerin yokluğu gibi toplumsal baskı unsurları da sosyal nedenler içindedir (Yiğitcan, 2013: 62).

Toplumda kadının sosyal ilişkilerinin kısıtlanması sosyal şiddet olarak tanımlanmaktadır. Toplumdaki örf, âdet, gelenek, görenek, töre gibi geleneksel ve dini kuralların oluşturduğu ve kadına zarar veren her türlü söz ve davranış kadının sosyal çevresini kısıtlayıcı eylemler olarak bilinmektedir. Sosyal şiddet aslında kadının yapacaklarını engelleyerek kadına bir takım sınırlılıklar getirmektedir. Bu sınırlılıklar şu şekildedir (Halıcı, 2007: 49):

- ❖ Kadının dışarı çıkmasına izin vermemek ya da izin verilse bile gittiği yerleri takip etmek,
- ❖ Sosyal ilişkilerini kısıtlayarak kadını yalnız bırakmak,
- ❖ Kadına başkaları önünde sürekli küçük düşürücü sözler saf etmek,
- ❖ Başkaları önünde kadının kusurları ile alay etmek,

- ❖ Sürekli sözünü kesmek, başkaları önünde kıskançlık davranışlarında bulunarak kadını kontrol etmek,
- ❖ Kadının sosyal hayatını engelleyen kurallar getirmek,
- ❖ Kadının arkadaş çevresiyle bağlarını kesmek,
- ❖ Ailesi ya da komşularıyla görüşmesini yasaklamak,
- ❖ İstemediği kişiyle zorla evlendirmek,
- ❖ Küçük yaşta evlendirmek,
- ❖ Namus ve töre gibi nedenler ile baskı yapmak.

Şiddetin toplumda, hangi şekillerde algılanıp yorumlandığı ve kabul gördüğü kadına şiddet açısından da önem arz etmektedir. Toplum kadına yönelik şiddeti maalesef normal olarak karşılanmakta ve daha da önemlisi kadına şiddet bir sorun çözme aracı ve yaşam tarzı olarak benimsemesi de toplum tarafından onay görmesi sonucunu doğurmaktadır (Ergil, 2001: 40).

Toplumsal yaşamda görülen değişimlerde kadına şiddete neden olmaktadır. Bu değişimler sonucunda modern yaşamın getirdiği yaşam tarzını benimseyen kadınlar toplum tarafından baskı altında bırakılmaktadır (Öztunç 2017: 35). Bunun sonucu olarak kadınlar ötekileştirme, değersizleştirmede, toplumsal öfkenin girdabına girmekte ve toplumun alt kesimlerinde ani şiddete maruz kalabilmektedirler (Ergil, 2001: 41). Buna ek olarak zor yaşam koşulları, işsizlik, göç, yetersiz eğitim, hızlı nüfus artışı vb. pek çok etkende kadına şiddeti dolaylı olarak ortaya çıkarmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KADINLARIN İŞGÜCÜNE KATILIMI VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

RAKAMLARI

Küreselleşme olgusu ile bilgi toplumuna geçiş sürecinde olan Dünya’da önemli bir yapısal dönüşüm yaşanmaktadır. Bu dönüşüm uluslararası istihdam politikalarının da standartlarının yükselmesine neden olmaktadır. Günümüz ekonomilerinin büyük bir çoğunluğunun temel problemlerinden birini işsizlik oluşturmaktadır. Bu durum ekonomileri sadece ekonomik değil siyasi ve sosyal konjonktür açısından da olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda ekonomilerin bu sorunla mücadele etmek için aktif istihdam politikalarından yararlandıkları görülmektedir. Bu politikalar arasında özellikle vurgulanan unsurlardan birinin de kadın istihdamının artırılması hususu olduğu görülmektedir. Sürdürülebilir büyümenin gerçekleşebilmesi için kadınların işgücüne katılımının artırılması ve ülkelerin bütün yerel dinamiklerini kullanması büyük önem taşımaktadır.

Türkiye ekonomisinin de muzdarip olduğu önemli konulardan birisi işsizlik konusudur. Türkiye’nin 2023 hedefleri arasında bu konu özellikle vurgulamakta olup dünya ekonomilerini yakalayabilmek için kadın istihdam ve girişimciliğinin artırılmasına yönelik ulusal politikalar geliştirilme çalışmaları devam etmektedir. Bu bölümde Dünya’da ve Türkiye’de kadın istihdamının mevcut durumu istatistikler ile ortaya konulmak istenmiştir. Ayrıca çalışmanın ana temasını oluşturan şiddetin Dünya ve Türkiye’deki durumunu irdelemek için yine uluslararası ve ulusal kuruluşların istatistiklerinden yararlanılmıştır.

2.1. Dünya’da Kadınların İşgücüne Katılımı

Dünyada işgücü piyasası bölgesel olarak önemli farklılıklar göstermektedir. Tablo 2’de ülke gruplarında cinsiyete göre işgücüne katılım oranları verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranları (%15 yaş+, kadın ve erkek)

İşgücüne Katılım Oranı Ve Cinsiyet Farkı Karşılaştırması			
Ülke/Bölge	Erkek ve Kadın Fark	Erkek	Kadın
	Toplam	2018	2018
Dünya	26,5	75,0	48,5
Gelişmekte olan ülkeler	11,8	81,1	69,3
Gelişen ülkeler	30,5	76,1	45,6
Gelişmiş ülkeler	15,6	68,0	52,4
Kuzey Afrika	50,0	71,9	21,9
Sahra Altı Afrika	9,3	74,0	64,7
Latin Amerika ve Karayipler	25,6	77,1	51,5
Kuzey Amerika	12,1	67,9	55,8
Arap Devletleri	58,3	77,2	18,9
Doğu Asya	15,6	74,7	59,1
Güney-Doğu Asya ve Pasifik	22,8	79,4	56,5
Güney Asya	51,4	79,0	27,6
Kuzey, Güney ve Batı Avrupa	11,9	63,4	51,6
Doğu Avrupa	15,2	67,0	51,8
Orta ve Batı Asya	28,4	73,5	45,1

Kaynak: ILO, World Employment and Social Outlook: Trends for Women, 2018: 7

ILO 2018 verilerine göre küresel ölçekte 15 yaş üstü erkek ve kadın için işgücüne katılım oranının düştüğü görülmektedir. İşgücüne katılım oranının son on yılda %1,4 puan düşerek 2018 yılında %61,8 seviyesine gerilemiştir. Kadınların katılım oranlarındaki düşüş, erkeklerden daha yavaş olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda cinsiyet farkının azalmasına neden olmuştur. Tablo 2’den görüldüğü üzere, 2018 yılında işgücü piyasasına katılma oranı, erkeklerde yaklaşık %48’lik bir oranla, kadınların küresel işgücüne katılım oranı ise erkeklerin altında gerçekleşmiştir. Bu fark 1990 yılından 2009 yılına kadar olan yıllarda gerçekleşen düşüşün büyüklüğü ile 2 puan kadar azalma göstermiştir. 2009 yılından sonraki yıllarda yavaşlayan iyileşmenin, 2018–2021 dönemlerinde durma noktasına gelmesi ve hatta son on yılda elde edilen işgücü piyasasına erişimde cinsiyet eşitliğinin göreceli olarak daha az iyileşmesini muhtemelen tersine çevirmesi beklenmektedir (ILO, 2018: 6).

Kadın ve erkek işgücü katılımı arasındaki farkı açıkça görebilmek için, toplumsal gelir durumunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Tablo 3’de ülkelerin gelir durumlarına göre işgücü katılım oranları verilmektedir.

Tablo 3. Ülkelerin Gelir Durumlarına Göre İşgücü Katılım Oranları (%15 yaş+, kadın ve erkek)

Gelir Düzeyleri	2000		2017	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Dünya	52,0	78,7	49,5	76,1
Dünya: Düşük Gelir	70,4	84,0	70,9	81,9
Dünya: Alt Orta Gelir	61,0	80,8	78,5	37,8
Dünya: Üst Orta Gelir	62,2	80,3	56,2	76,5
Dünya: Yüksek Gelir	50,4	71,0	52,0	68,2

Kaynak: World Bank, (Uluslararası Çalışma Örgütü, ILOSTAT veri tabanı, 2018 Verilerine Göre Hazırlanmıştır)

Tablo 3’de 2000 yılı ve 2017 yılı için dünya genelinde işgücüne katılım oranının, düşük gelirli, alt orta gelirli, üst orta gelirli ve yüksek gelirli ülkelere göre oranı gösterilmektedir. Görüldüğü üzere her iki yıl içinde kadınların işgücüne katılımının, erkeklere göre daha düşük oranda gerçekleşmektedir. Verilere göre 2000 yılında dünyada kadınların işgücüne katılım oranını %52 seviyelerinde iken 2017 yılında bu oranın yaklaşık %49 seviyelerine düşmüştür. Düşük gelirli ülkelerde her iki yıl içinde işgücü katılım oranları ele alındığında; oranların hem kadınlarda hem de erkeklerde ortalamanın oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi yükseldikçe ülkelerde kadınların işgücüne katılım oranlarının azaldığı dikkat çekici noktalardan biridir.

OECD ülkelerinde 2000 yılı ve 2017 yılı için kadınların işgücüne katılım oranı ve değişimleri Tablo 4’de verilmektedir.

Tablo 4. OECD Ülkelerinde Kadınların İşgücüne Katılım Oranı (% 15+ yaş, kadın)

Ülkeler	2000	2017	2000-2017 Fark	Ülkeler	2000	2017	2000-2017 Fark
ABD	59,0	55,0	4,0	İsviçre	57,8	59,3	1,5
Almanya	49,1	59,2	10,1	İtalya	35,4	72,8	37,4
Avustralya	54,6	47,8	-6,8	İzlanda	73,7	39,5	-34,2
Avusturya	48,9	60,7	11,8	Japonya	49,3	50,5	1,2
Belçika	43,6	62,9	19,3	Kanada	58,6	52,2	-6,4
Çek Cumhuriyeti	51,6	50,6	-1,0	Letonya	48,9	52,3	3,4
Danimarka	60,0	52,0	-8,0	Lüksemburg	41,4	55,2	13,8
Estonya	52,6	55,0	2,9	Macaristan	41,1	44,1	3,0
Finlandiya	56,2	59,2	3,0	Meksika	38,9	58,0	19,1
Fransa	48,6	56,4	7,8	Norveç	61,3	60,8	-0,5
Güney Kore	48,8	52,2	3,4	Polonya	49,6	63,9	14,3
Hollanda	53,2	54,8	1,6	Portekiz	52,6	48,8	-3,8
İngiltere	53,6	50,6	-3,0	Şili	52,3	53,3	1,0
İrlanda	47,6	56,8	9,2	Slovak Cumhuriyeti	51,2	60,8	9,6
İspanya	40,6	45,5	4,9	Slovenya	35,5	51,7	16,2
İsrail	53,2	47,9	4,2	Yeni Zelanda	56,7	52,5	-4,2
İsveç	58,3	53,0	-5,3	Yunanistan	40,8	55,7	4,9
				Türkiye	26,6	33,6	7,0

Kaynak: TÜİK Uluslararası Göstergeler, 2018

Tablo 4'e göre kadınların işgücüne katılımı 17 yıl içerisinde ülkeler arasında ciddi değişimler göstermiştir. 2000 yılında İzlanda'da kadınların işgücüne katılımı oranı yaklaşık %74 seviyesinde iken 2017 yılında büyük ciddi bir düşüş ile yaklaşık %40 seviyesine gerilemiştir, İtalya'da kadınların işgücüne katılımı oranı ise 2000 yılında yaklaşık %35'ler seviyesinde iken 2017 yılında ciddi bir artış göstererek yaklaşık %73 seviyesine yükselmiştir. Türkiye'de ise kadınların işgücüne katılım oranı 2000 yılında yaklaşık %27 iken, yedi puan artarak 2017 yılında yaklaşık %37 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ülkeler arasındaki farklılıkların nedeni olarak işgücü piyasasındaki istihdam olanaklarına, toplumsal gelişmişlik düzeyi, cinsiyet eşitsizliği, düşük eğitim seviyeleri, yasal düzenlemeler ve sosyo-ekonomik faktörler sebep gösterilebilir.

Dünya nüfusunun neredeyse yarısını oluşturan kadınların iş gücüne katılım sağlamamalarının önemli ekonomik sonuçları da olmaktadır. Çünkü kadınlar Dünyada en verimsiz kullanılan üretim girdisi olarak ifade edilmektedir. IMF Personel Açık oturum Notuna (IMF, 2013) göre kadınların iş gücüne katılımına teşvik edilmesi bazı ekonomik yararlar sağlamaktadır (Celasun, 2014: 9-10). Bunlar;

- ❖ Nüfusun yaşlanması sorununa karşı çözüm olarak kadınların iş gücüne katılım oranlarının teşvik edilmesi,
- ❖ Kadın istihdamının artırılması için kadınların eğitim düzeylerinin yükseltilmesi sonucunda Ar-Ge çalışmalarının ve teknolojik ilerlemenin artırılması,
- ❖ Kadın girişimcilerin üretim girdilerine eşit erişimi, sahip oldukları şirketlerin verimliliğini yükseltebilmesi,
- ❖ Kadınların eşit şartlara göre iş gücüne dahil olmaları şirketlerin yetenekli işgücünde artış sağlaması yolu ile büyüme yaratabilmesi mümkün olmaktadır.

2.2. Türkiye'de Kadınların İşgücüne Katılımı

2017 yılı Küresel Cinsiyet Eşitliği Uçurumu Raporu (The Global Gender Gap Report)'na göre, Türkiye 2017 yılındaki işgücüne katılma oranı ile dünya sıralamasında 144 ülke arasında bir sıra gerileyerek 131. sırada yer almıştır. Türkiye'nin kadın işgücüne katılma oranı yaklaşık %34 dolaylarında, erkeklerin işgücüne katılma oranı ise yaklaşık %66 olarak belirtilmiştir (The Global Gender Gap Report 2017: 324). Bu verilerden de anlaşılabileceği gibi Türkiye'nin toplam işgücüne katılma oranının düşük ve dünya sıralamasındaki yerinin bu kadar geride olmasının önemli nedenlerinden biri olarak kadının işgücüne katılımı oranının düşük seviyelerde olması şeklinde ifade

edilmesi yanlış olmayacaktır. Cinsiyet eşitliğinin arttırılması ve kadının güçlendirilmesi ile yoksulluğun azaltılması Birleşmiş Milletlerin Binyıl Kalkınma Hedefleri kapsamında yer almaktadır. Fakat 2008 yılından günümüze kadar kadınların işgücüne katılma oranının önemli ölçüde azaldığı ve bu durumun sadece kadının toplumda yerini değiştirmekle kalmayıp, aynı zamanda sosyo-ekonomik olarak refah kaybı yaşamasına yol açmıştır (Yenilmez ve Kılıç, 2018, 58-59).

Tablo 5’de Türkiye’de kurumsal olmayan nüfusun cinsiyete göre işgücü durumu son yıl verileri ile özetlenmiştir.

Tablo 5. Kurumsal Olmayan Nüfusun Cinsiyete Göre İşgücü Durumu

Kurumsal Olmayan Nüfusun Cinsiyete Göre İşgücü Durumu Ağustos 2017-2018						
	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
15 ve Yukarı Yaştaki Nüfus (BİN)	60 002	60 733	29.707	30 038	30.244	30.295
İşgücü (BİN)	32.233	32.989	21.842	22 266	10.159	10.390
İstihdam Edilenler (BİN)	28.828	29.318	20.001	20 209	8.726	8.827
Zamana Bağlı Eksik İstihdam (BİN)	323	360	217	249	128	106
Yetersiz İstihdam (BİN)	622	675	462	541	147	160
İşsiz (BİN)	3.404	3.670	1.841	2 056	1.431	1.563
İşgücüne Katılma Oranı (%)	53,7	54,3	73,5	74,1	33,6	34,3
İşsizlik Oranı (%)	10,6	11,1	8,4	9,2	14,1	15,0
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,8	13,2	9,7	10,5	18,5	20,3
İstihdam Oranı (%)	48,0	48,3	67,3	67,3	28,9	29,1
İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus(BİN)	27.769	27.745	7.865	7.773	20.085	19.905

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2018

Tablo 5’e göre 2017 yılında Türkiye’de, erkek nüfus yaklaşık 41 milyon kişi ve kadın nüfusu ise yaklaşık 40 milyon kişi olarak hesaplanmıştır. Nüfusun yaklaşık %50’sini erkekler geriye kalan %50’sini ise kadınlar oluşturmaktadır. 15 yaş ve üzeri istihdam edilebilir nüfus sayısı 60 milyon kişi olarak belirlenmiştir. Bu nüfusun yalnızca 30,2 milyonunu kadınlar oluşturmaktadır. İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 490 bin kişi artarak 29,3 milyon kişi, istihdam oranı ise %0,3’lük artış ile yaklaşık %48 olmuştur. Kadınlar ise bu nüfusun 30,3 milyonunu oluşturmaktadır. Türkiye’de istihdam edilen 29,3 milyondan yalnızca 8,8 milyonunu kadınlar oluşturmaktadır. 2018 yılı Ağustos dönemindeki işgücü verilerine bakıldığında ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 756 bin kişi artarak 32,9 milyon olarak gerçekleşmiştir. İşgücüne katılma oranı ise %0,6’lık bir

artışla %54,3 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca kadınlarda işgücüne katılma oranı %0,7'lik bir artışla %34,9 ve erkeklerde ise, bu oran %0,6'lık artışla %74,1 olarak gerçekleşmiştir.

Yaş grubu ve cinsiyete göre işgücüne katılma oranları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılma Oranı (%) (2012-2017)

Yıllar	15+ yaş		15-24 yaş		25-34 yaş		35-54 yaş		55+ yaş	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2012	71,0	29,5	50,8	25,9	92,8	39,9	87,3	35,5	36,3	12,4
2013	71,5	30,8	51,9	27,5	93,5	41,3	87,8	37,3	36,1	12,5
2014	71,3	30,3	54,0	27,7	92,7	42,6	88,0	36,4	35,7	11,5
2015	71,6	31,5	54,2	29,8	93,2	43,5	88,7	38,4	36,5	11,9
2016	72,0	32,5	54,3	30,4	93,4	45,5	89,3	39,9	38,0	1,9
2017	72,5	33,6	55,2	31,1	93,4	47,0	89,9	41,9	39,2	12,3

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikler, 2018

Tablo 6'da 2012-2017 yılları arasındaki yaş ve cinsiyete göre işgücüne katılım oranları verilmiştir. Türkiye'de işgücüne katılma oranlarına bakıldığında 2012-2013 yıllarında artış gösterdiği, 2014 yılında çok az düşüş yaşandığı ve 2015 yılından sonraki yıllarda bu oranın artarak devam ettiği görülmüştür. İşgücüne katılma oranının istenilen seviyede artmamasının temel nedenlerinden bir tanesi kadınların işgücü piyasasında çok fazla yer almaması olarak açıklanmıştır.

Tablo 7'de yaş grupları ve cinsiyetlerine göre işsizlik oranları verilmiştir.

Tablo 7. Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı (%) (2012-2017)

Yıllar	15+ yaş			15-24 yaş			25 yaş ve üstü		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
2012	9,2	8,5	10,8	17,5	16,3	19,9	7,6	7,1	8,7
2013	9,7	8,7	11,9	18,7	17,0	21,9	8,0	7,3	9,6
2014	9,9	9,0	11,9	17,9	16,6	20,4	8,3	7,6	10,0
2015	10,3	9,2	12,6	18,5	16,5	22,2	8,7	7,9	10,4
2016	10,9	9,6	13,7	19,6	17,4	23,7	9,2	8,2	11,5
2017	10,9	9,4	14,1	20,8	17,8	26,1	9,0	9,6	11,5

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2018

Tablo 7'ye göre 2012-2017 yılları arasında ait yaş grupları ve cinsiyet ayrımına göre işsizlik oranı verilmiştir. 2012-2017 yıllarına ait işsizlik oranları hem kadınlarda, hem erkeklerde artarak devam ettiği, 15-24 yaş grubu ve 25 yaş üzeri gruptaki kadınlarda işsizlik oranı incelendiğinde ise artma eğilimi gösterdiği görülmüştür.

2017 ve 2018 yılları için eğitim ve cinsiyete göre işgücüne katılma oranları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Eğitim ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılma Oranları (%15+ yaş, kadın ve erkek)

İşgücüne Katılma Oranları Ağustos 2017-2018						
Eğitim Durumu	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Toplam	53,7	54,3	73,5	74,1	34,3	34,9
Okur-Yazar Olmayan	19,2	19,4	32,2	31,0	16,5	17,0
Lise Altı Eğitimler	50,0	50,3	70,8	71,1	28,6	29,0
Lise	55,5	56,6	72,9	74,8	34,2	34,3
Mesleki ve Teknik Lise	66,4	66,7	81,9	82,3	41,9	42,7
Yükseköğretim	80,1	79,4	85,9	85,9	73,1	71,6

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2018

Tablo 8’de eğitim durumuna göre işgücüne katılma oranları incelendiğinde, kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe işgücüne katılımlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Tablo 8 incelendiğinde, okur-yazar olmayan kadınların işgücüne katılım oranı 2017 Ağustos ayı verilerine göre %0,5’lik bir artışla 2018 Ağustos ayında %17’e, lise altı eğitimli kadınların işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre %0,5’lik bir artışla %29’a, lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre %0,1’lik bir artışla %34,3’e, mesleki veya teknik lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre %0,8’lik bir artışla %42,7’e yükselmiştir. Yükseköğretim mezunu kadınların ise bir önceki yıla göre %1,7’lük bir düşüşle işgücüne katılım oranı %71,6’ya gerilemiştir.

Okur-yazar olmayan erkeklerin işgücüne katılım oranı 2017 Ağustos ayı verilerine göre %1,2’lik bir düşüşle 2018 ayında %31’e gerilemiştir. Lise altı eğitimli erkeklerin işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre %0,3’lük bir artışla %71,1, lise mezunu erkeklerin işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre %1,7’lik bir artışla %74,8’e, mesleki veya teknik lise mezunu erkeklerin işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre %0,4’lük bir artışla %82,3’e yükselmiştir. Yükseköğretim mezunu kadınların ise bir önceki yıla göre %85,9 seviyesinde kalmıştır.

Tablodaki veriler üzerinde değerlendirilme yapılması durumunda, hem kadın hem de erkeklerde eğitim seviyesinin artması ile işgücüne katılma oranının arttığı görülmektedir. Fakat yükseköğretim dışında kalan diğer eğitim seviyelerinde kadınların işgücüne katılma oranı, erkeklerin oranından daha düşük seviyede olmaktadır. Bunun yanında, Türkiye’de eğitim seviyesi arttıkça erkeklerin işgücüne katılımının arttığı fakat kadınların eğitim seviyelerinin artmasıyla işgücüne katılımın oranlarında daha fazla azalma olduğu ve bu durumun işsizlik sorununa neden olabileceği düşünülmektedir. Eğitim düzeyi düşük kadınlar vasıfsız işlerde düşük maaşlarda çalışırken, eğitim düzeyi

yüksek kadınların daha yüksek ücretler ile daha rahat çalışma ortamlarında çalıştıkları görülmektedir. Bu bağlamda Türk toplumunda eğitilmiş kadınların daha yüksek oranlarda işgücüne katılması durumu karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca eğitilmiş kadınların çalışma ortamlarının aile ve eş tarafından daha kabul edilebilir kabul edilmesi de bu nedenler arasında yer almaktadır. Ataerkil yapıya sahip toplumdan modern topluma geçiş sürecinde olan Türkiye'nin ileriki yıllarda bu bakış açısının değişmesi beklenmektedir.

Sektörlere göre istihdam durumunun cinsiyetlere göre dağılımı Tablo 9'da verilmektedir.

Tablo 9. Sektörlere göre istihdam durumu (%15+ yaş, kadın ve erkek)

Ekonomik Faaliyetlere Göre İstihdam Oranları Ağustos 2017-2018						
Ekonomik Faaliyetler	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Tarım	20,7	19,4	15,9	15,2	31,5	28,9
Sanayi	18,9	19,5	20,9	21,8	14,2	14,6
İnşaat	7,9	7,1	11,0	9,9	1,0	0,9
Hizmetler	52,6	54,0	52,2	53,2	53,4	55,7

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2018

Tablo 9'da 2017 ile 2018 yılları ağustos ayı cinsiyet ve ekonomik faaliyetlere dağılımı verilmiştir. 2017-2018 yılı ağustos ayı ekonomik faaliyetin sektörlere göre dağılımını incelendiğinde, bir önceki yıl ağustos ayına göre tarım sektöründe kadın istihdamında %6,9'luk bir düşüş ile %28,9 olarak gerçekleşmiştir. Sanayi sektöründe %0,4'lük bir artışla %14,6 olarak gerçekleşmiş, inşaat sektörü ise %0,1 düşüşle %0,9 olarak gerçekleşmiştir. Hizmet sektöründe ise %2,3'lik bir artış gerçekleşerek %55,7 olarak olmuştur. Sektörler arasında kadınların ağırlıklı olarak hizmet sektöründe istihdam edilirken, tarım sektöründe de ağırlıklarını korudukları görülmektedir.

2.3. İşgücüne Katılımı Etkileyen Faktörler

Geçmişten günümüze kadar ekonomik koşullar ve gelecek kaygısı nedeni ile kadınların işgücüne katıldıkları bilinmektedir. Aynı şekilde, kadının eğitim düzeyi, sosyo-kültürel değerleri, aile yapısı, medeni hali, kadının yaşı, ülkedeki yerleşim farklılıkları, din etkeni ve çalışma yaşamının koşulları da kadının işgücüne katılımında etkili olan faktörler içerisinde yer almaktadır. Örnek vermek gerekirse ailenin geçimine katkı sağlama açısından kadınların tam zamanlı veya yarı zamanlı işlerde çalıştıkları ve kayıt dışı işlerde çalışmak zorunda kaldıkları görülmektedir (Korkmaz, 2016: 303-304).

Kılıç ve Öztürk'e (2014: 108) göre ise kadınlar iş yaşamına dahil olarak çalışmak istemelerine rağmen hem iş arama sürecinde, hem iş hayatında bir takım engel ve zorluklarla karşı karşıya kalabilmekte bu durum ise kadın istihdamı oranının düşük seviyelerde olmasına etki etmektedir. Kadınların işgücüne katılımı önündeki engeller içerisinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği, aile ve toplumsal yapı, düşük eğitim düzeyleri, yasal düzenlemeler, sosyoekonomik faktörler ve emek piyasasının talep yapısı yer almaktadır. Sonuç olarak çalışılan alana, işin yapısına bağlı olarak kadınların daha yüksek ücret ve daha iyi çalışma koşulları sağlanması gerekmektedir (Kılıç, 2017: 29).

Cinsel taciz sorunu yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi iş yaşamında da çok fazla görülen önemli sorunlar içerisinde yer almaktadır. Çalışma yaşamında yer almak isteyen kadınlar cinsel tacizle karşı karşıya kaldıklarından işten ayrılmak zorunda kalmışlardır. Buna ek olarak kadına yöneltilen ahlaki değerlere uymayan bir teklifi reddetmesi durumunda da işten çıkarma, görevde yükseliminin engellenmesi, sıkıntılı ve stresli bir çalışma ortamına katlanmak zorunda olması gibi durumlar ile de karşılaşmaktadır. Bu olumsuz durumlar nedeni ile kadınlar iş yaşamında yer almaktan kaçınmaktadırlar (Yaprak, 2003: 99).

Kadının işgücüne katılımına etki eden diğer bir faktör de aile yapısıdır. Aile yapısı ve akrabalık ilişkisi yüksek olan ülkelerdeki kadınların aile üyelerinden gereken desteği aldığı ve bu neden ile ev dışında herhangi bir işte çalışmaya çok fazla ihtiyacı olmadığı görülmektedir. Örnek vermek gerekirse eşi vefat eden bir kadının aile yapısının sağlam olması durumunda yakın akrabasından destek gördüğü gözlenmektedir. Kadınların işgücüne katılımını etkileyen faktörler incelenirken aile yapısında, dini inancın da etkili olduğu belirtilmektedir. Özellikle Müslüman ülkelerde kadının her alanda çalışmasına izin verilmemektedir. Bundan dolayı Müslüman ülkelerde kadınların işgücüne katılım oranının diğer ülkelere oranla daha düşük seviyelerde kaldığı söylenebilir (İnce, 2010: 44-45).

Kadınların işgücü piyasasında yer almalarında yaş faktörünün yanı sıra bir o kadar önemli olan diğer bir faktörde kadınların medeni durumudur. Kadınların evli olmaları durumunda daha önceden de ifade edildiği üzere eşin veya ailenin yapısı nedeni ile çalışmadığı, ekonomik durumun kötüye gitmesi ve çocukların eğitimi gibi nedenler ile kadınların iş yaşamında yer aldığı söylenebilir. Ayrıca eşinden boşanmış kadınların eşlerinden nafaka ücreti almamaları veya yeterli düzeyde alamadıkları durumlarda da iş yaşamına dahil oldukları gözlenmektedir (Korkmaz, 2016: 304).

Kadınların kentsel veya kırsal alanlarda yaşama durumlarının da işgücüne katılma oranları üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir. Kentte yaşayan bir kadının kırsal alanda yaşayan bir kadına göre belirli bir ücret karşılığında iş bulma şansı daha yüksektir. Ayrıca kentte yaşayan bir kadının niteliği ile kırsal alanda yaşayan bir kadının niteliği iş yaşamı açısından farklılık göstermektedir ve bu durum ücret farklılığına da yol açmaktadır. Örnek vermek gerekirse, kentte yaşayan bir kadın bir fabrikada mühendis olarak çalışırken; kırsal alanda yaşayan bir kadın aynı fabrikada işçi olarak çalışabilmektedir. Tabi ki böyle bir durumda eğitimin etkisini göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Kadının aldığı eğitim ile işgücüne katılma oranı arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Bu bağlamda eğitilmiş bir kadının iş bulabilmesi ile eğitimsiz bir kadının iş bulabilme olasılığı aynı olmamaktadır (Korkmaz, 2016: 305).

Yaşanan ekonomik gelişmeler ve kadınların eğitim seviyelerinin artması kadınların işgücüne katılımını etkileyen diğer bir önemli değişkendir. Ayrıca bu durum birçok ülkedeki ihracat odaklı sektörlerde (tekstil, elektronik ve turizm gibi) kadın istihdamını destekleyen politikaların oluşmasına imkan sağlamıştır (Akgeyik, 2017: 36).

Kadınların işgücüne katılımını etkileyen faktörleri inceleyen pek çok çalışma bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar kadınların işgücüne katılımında belirleyici en önemli faktörlerin eğitim ve ailenin ekonomik koşulları olduğunu ifade etmektedir. Örnek vermek gerekirse Nam Güney Kore’de 1970 ve 1980 yıllarında aile reisinin erkek olduğu ailelerdeki kadınların işgücüne katılımını etkileyen faktörleri sorgulamıştır. Araştırmaya göre, ekonomik durumu yüksek ailelerdeki kadınların, ekonomik durumu düşük olan ailelerdeki kadınlara göre işgücüne katılma olasılığı daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Nam, 1991: 641).

Benzer bir çalışma Klasen ve Pieters tarafından Hindistan’da yapılmıştır. 1987-2004 yıllarını kapsayan araştırma sonuçlarına göre, düşük eğitim seviyesinde olan kadınların işgücüne katılımında ailedeki erkeğin eksik istihdamı ile ailenin gelir durumu gibi ekonomik faktörler etkili olmaktadır. Ayrıca eğitim seviyesi yüksek olan kadınların işgücüne katılımında ise istihdam şartları ve yüksek ücretler gibi ekonomik faktörler belirleyici olmaktadır (Klasen ve Pieters, 2012: 24).

Kadınların işgücüne katılımı ile ilgili başka bir çalışma Chamlou vd. tarafından Ürdün’de yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, yükseköğrenim (ön lisans, lisans veya yüksek lisans ve doktora gibi) kadınların işgücüne katılımını pozitif yönde

etkilemektedir. Fakat lise ve altı eğitim seviyesinde olan kadınlarda aynı etkiyi göstermediği tespit edilmiştir (Chamlou vd. 2011: 1).

Pakistan’da Faridi ve Rashid tarafından eğitim faktörü ile beraber sosyal ve ekonomik faktörlerin de kadınların işgücüne katılımındaki etkisi araştırılmıştır. Sonuçlara göre, eğitim seviyesinin ve ailenin ekonomik durumunun kadınların işgücüne katılımında baş faktörler olduğunu belirlenmiştir. Ayrıca araştırma, yaşı, medeni durumun, aile yapısının ve evli kadınlar için de eşin eğitim seviyesinin işgücüne katılım kararlarında etkili olduğu ifade edilmiştir (Faridi ve Rashid, 2014: 155).

Korkmaz ise, aynı kadınların işgücüne katılımını Türkiye’de araştırmıştır. 2014 yılı hane halkı İşgücü Anketi verileri kullanılarak yapılan araştırma, işgücüne katılımı etkileyen faktörleri bölgesel açıdan değerlendirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, lise mezunu sayısındaki artışın Batı Marmara bölgesinde, teknik ve mesleki lise eğitimi mezunu sayısında ise tüm bölgelerde işgücüne katılımı pozitif yönde etkilemiştir. Buna ek olarak, Doğu Marmara dışında kalan bölgelerde ise aylık gelirin kadınların işgücüne katılımında baş faktör olduğu görülmüştür. Son olarak ise yaş faktörünün; İstanbul, Ege ve Batı Marmara bölgelerinde kadınların tam zamanlı istihdamını kısıtlayan bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Korkmaz, 2016: 326).

Toplumsal cinsiyet adaletsizliğinin engellenmesi ile iki cinsiyetin de topluma daha yararlı olabilmeleri mümkün olacaktır (Kılıç, 2017: 33). Ayrıca Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkede kadınların iş yaşamında daha fazla yer alması gerekmektedir. Böylece ailelerdeki gelir seviyesinin artması ile doğru orantılı olarak gelişmekte olan ekonomilerin canlanabileceği düşünülmektedir. Bu neden ile kadınların işgücüne katılım oranlarının artırılması büyük önem arz etmektedir.

2.4. Ekonomik Şiddetin Kadınların İstihdamına Etkisi

Önceki bölümde de tanımlandığı üzere ekonomik şiddet; kadının aile içinde emeğinin sömürülmesi, kadınların sadece çocuklar, yaşlı aile büyükleri ve aile içi engelli bireylere bakmakla yükümlü tutarak emeklerinin karşılıksız bırakılması, kadının kazancına el koyarak onu mağdur etmek, evlenme aşamasında veya sonrasında kadının sahip olduğu takı ve parasına el koymak, kadının çalışmak istemesine rağmen çalışmasına engel olmak veya kadını zor kullanarak çalıştırmak, mirastan pay vermemek ve boşandıktan sonra nafaka ödemeyerek onu zor durumda bırakmak vb gibi

birçok bileşenden meydana gelen bir tür şiddet olarak tanımlanabilir (Bilican Gökkaya, 2011: 104).

Kadınların toplum içerisinde yaşadığı ekonomik şiddetin, diğer şiddet türlerine göre daha geri planda olmasına rağmen kadınların maruz kaldığı birçok şiddete sebebiyet verdiği düşünülmektedir. Başka bir deyişle kadınların ekonomik olarak bağımlı bırakılması, onların fiziksel, psikolojik, cinsel şiddete maruz bırakmasının yanı sıra ekonomik anlamda da kadınları iş yaşamından yoksun bırakabilmektedir (Bilican Gökkaya, 2011: 104).

Ekonomik şiddet, üretken iş gücünü azaltarak kadın istihdam seviyelerini daha düşük seviyelerde kalmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı eğitilmiş ve üretken kadınların beceri ve fırsatları ziyan edilmiş olur. Ayrıca kadınların istediği düzeyde eğitim alınmasına izin verilmediği durumlarda ise kadınlar daha vasıfsız işlerde çalışmakta ve erken yaşta evlendirilmektedirler (Gürkan ve Çoşar, 2009: 128).

Ekonomik şiddet, kadınların istihdamını azaltarak kadınları yoksul bırakmakta ve hukuksal açıdan eşitlik ilkesini çiğnemektedir. Şöyle ki dünyadaki toplam işgücünün üçte ikisini kadınların oluşturması, kadınların günlük çalışma sürelerinin erkeklerden %25 daha fazla olması, toplam gıda üretiminin %50'sinin kadınlar tarafından üretilmesine rağmen kadınların geliri dünya gelirinin sadece %10'u kadardır (Ecevit, 2003: 85). Ekonomik şiddetin ortaya çıkardığı bu cinsiyet ayrımcılığı, adaletsizliğin, sadece ülkemizde değil, tüm dünyada da kadınların istihdamını olumsuz etkilediği söylenebilir.

2.3. Dünya’da ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu

Gelirleri, yaşları ve eğitimleri ne olursa olsun, dünyadaki tüm kadınlar, fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik şiddete maruz kalmaktadır. Bu tür şiddetlere maruz kalmak uzun vadeli fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak çeşitli sağlık sorunlarına yol açmaktadır. Dünya çapında kadınların yaklaşık üçte biri, eşleri tarafından veya eşleri dışındaki kişilerce fiziksel veya cinsel bir şiddete maruz kalmaktadırlar. Bu tür şiddetler hem gelişmiş olan hem de geri kalmış olan ülkelerde en çok görülen şiddet türleridir. Ayrıca bu tür şiddetler ölümlere de yol açabilmektedir.

Kadına yönelik şiddet, kadınlara yönelik fiziksel, cinsel, psikolojik zarara veya ıstıraplarla sonuçlanabilecek ya da bunlarla karşılaşma ihtimali olan “cinsiyete dayalı

şiddet” eylemleri olarak tanımlanmaktadır. Kadına yönelik şiddet aile ve toplumda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik (duygusal) ve ekonomik şiddet eylemleri ile birlikte ister kamusal alanda ister özel yaşamda olsun, kadın özgürlüğünün keyfi veya keyfi olmayacak şekilde yoksun bırakılması gibi eylemleri kapsamaktadır. Tüm toplumlarda kadınlar, gelir, sınıf ve kültür çizgileri arasında oluşan birçok şiddet eylemine maruz kalmaktadır. Bu şiddet eylemleri, insan haklarının ihlali ve kadına karşı ayrımcılık olarak kabul edilmektedir. Ayrıca bu durum kadınlar ve erkekler arasındaki yaygın güç dengesizliğini yansıtmaktadır.

Dünya genelinde, şiddete maruz kalan kadınların %40'ından daha azı şiddete karşı yardım talebinde bulunmuştur. Bu talepler polis ve sağlık hizmetlerinin aksine çoğunlukla aile ve arkadaşlara olmuştur. Yapılan araştırmalara göre hemen hemen tüm ülkelerde, yardım talebinde bulunan kadınların %10'undan daha azının polisten yardım talebinde bulunduğu ve kadınların yardım konusundaki isteksizliği, kadına yönelik şiddetin yaygın kabul edilebilirliği ile bağlantılı olabilmektedir. Birçok ülkede, hem kadınlar hem de erkekler, belirli durumlarda şiddet uygulayanın haklı olduğuna inanmaktadır. Ancak, şiddete yönelik bu tutumlar artık değişme eğilimindedir (UNSTATS, 2015: 139).

2.3.1. Dünya’da Kadına Yönelik Şiddetin Durumu

Dünya Sağlık Örgütü’nün 2013 yılında yayınladığı raporda dünyadaki kadınların %35'inin hayatlarının bir noktasında eşi olmayan kişilerden veya eşinden, fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığı belirtilmektedir. Ayrıca araştırma, eşinden gelen bir şiddete maruz kalan kadınların, daha yüksek bir depresyon oranına ve kürtaj yapma oranlarına sahip olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte, bazı araştırmalarda kadınların %70'inin yaşamları boyunca samimi bir partnerinden fiziksel veya cinsel şiddet yaşadığını ortaya koymaktadır. (WHO, 2013:2).

Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (UNSTATS) tarafından yayınlanan “Dünya’da Kadın 2015: Eğilimler ve İstatistikler kitabının altıncı bölümünde “Kadına Yönelik Şiddet” konusuna yer verilmiştir. Bu bölümde yer alan veriler çerçevesinde; bazı ülkelere ait kadına yönelik şiddetin durumu Tablo 10’da verilmiştir (UNSTATS, 2015).

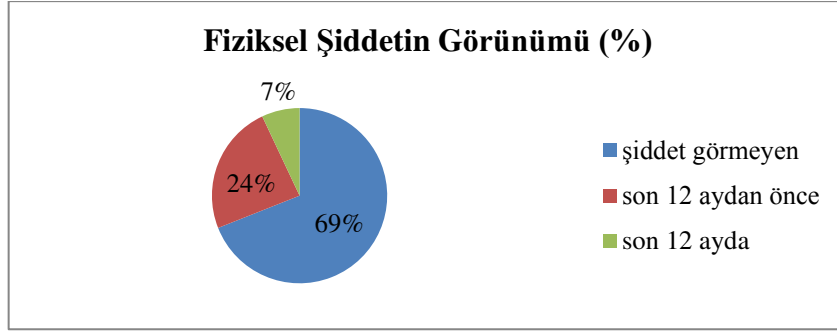
Tablo 10. Ülkelere Göre Kadına Yönelik Fiziksel ve Cinsel Şiddetin Yaygınlığı

		Kadına Karşı Fiziksel Şiddetin Yaygınlığı (%)				Kadına Karşı Cinsel Şiddetin Yaygınlığı (%)			
		Tüm Şiddet Uygulayanlar		Yakın İlişkide Olunan Erkekler Tarafından		Tüm Şiddet Uygulayanlar		Yakın İlişkide Olunan Erkekler Tarafından	
Ülke	Yıl	Hayatında	Son 12 Ayda	Hayatında	Son 12 Ayda	Hayatında	Son 12 Ayda	Hayatında	Son 12 Ayda
Kamerun	2011	54,6	27,4	44,8	29	29	9,3	20,3	11,2
Fildişi Sahili	2011 2012	15,6	19,9	24,6	22,2	4,5	-	5,3	4,6
Kon..Demokratik Cumhuriyeti	2007	63,7	49	56,9	-	16	4,2	35,3	-
Mısır	2005	47,4	15,7	33,2	18,2	-	-	6,6	3,9
Kenya	2008 2009	38,5	24	37	31,3	20,6	-	17,2	13,6
Fas	2009 2010	35,3	15,2	-	6,4	22,6	8,7	-	6,6
Nijerya	2013	27,8	11,2	14,4	9,3	7,4	3,3	4,8	3,7
Tunus	2010	31,7	7,3	20,3	7,2	15,7	7,4	14,2	9
Azerbaycan	2006	13,3	7,7	12,8	9,7	3,7	-	2,9	2
Çin Halk Cumhuriyeti	1999 2000	-	-	15,4	-	-	-	-	-
Hindistan	2005 2006	33,5	18,9	35,1	21,4	8,5	-	10	7,2
Japonya	2010	-	-	25,9	-	-	-	14,1	-
Kore Cumhuriyeti	2013	32,2	19,2	26,8	18,0	-	-	-	-
Pakistan	2012 2013	-	-	-	7,2	19,5	2,7	-	5,4
Avusturya	2014	17	4	12	2	9	2	6	1
Belçika	2014	33	10	22	5	13	2	9	1
Bulgaristan	2014	27	7	22	6	12	3	9	3
Hırvatistan	2014	19	5	12	3	5	1	3	0
Çek cum.	2014	30	7	19	4	9	2	7	1
Danimarka	2014	48	10	29	3	19	2	11	1
Finlandiya	2014	43	9	27	4	17	3	11	1
Fransa	2014	42	11	25	5	15	2	9	1
Almanya	2014	33	7	20	3	12	1	8	1
Yunanistan	2014	24	7	18	5	6	2	5	2
İtalya	2014	25	6	17	5	9	4	7	4
Hollanda	2014	41	9	22	4	18	3	11	2
Polonya	2014	18	4	12	2	5	1	4	1
Portekiz	2014	23	5	18	4	4	1	3	1
Romanya	2014	29	7	23	6	6	2	5	2
İspanya	2014	20	3	12	1	6	1	4	1
İsveç	2014	41	8	24	3	18	3	10	2
Birleşik Krallık	2014	4	8	28	4	14	2	10	1
Kolombiya	2010	-	-	37,4	-	-	-	9,7	-
Ekvator	2011	38	-	35	-	25,7	-	14,5	-
Meksika	2011	15,2	6,4	12,3	5,4	38,9	20,8	5,9	2,5
Peru	2013	-	-	35,7	11,5	-	-	8,4	3
Kanada	2009	-	3,4	-	1,3	-	2	-	-
ABD	2011	-	-	31,5	4	19,3	1,6	8,8	0,8
Avustralya	2012	34	4,6	15,6	-	19	1,2	4,9	-
Y.Zelanda	2002	-	-	30,2	5,3	-	-	14,1	2,1
Türkiye	2014	-	-	36	8	-	-	12	5

Kaynak: (UNSTATS) BM İstatistik Birimi, Dünya’da Kadın 2015: Eğilimler ve İstatistikler

Tablo 10'e göre belirli yıllarda ülkelerin fiziksel ve cinsel şiddet yaygınlığı incelendiğinde özellikle Afrika ülkelerinde kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddetin yaygınlığının çok fazla olduğu görülmektedir. Asya ve Avrupa ülkelerindeki duruma bakıldığında fiziksel şiddet yaygınlığının, cinsel yaygınlığından daha yüksek olduğu görülmektedir. Güney ve Kuzey Amerika ülkelerinde şiddet yaygınlığı oranlarının daha az olduğu ve 2014 yılı verilerine göre Türkiye'de ise yakın ilişkide olunan erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddetin %36 ve cinsel şiddetin yaygınlığının %12 olduğu görülmektedir.

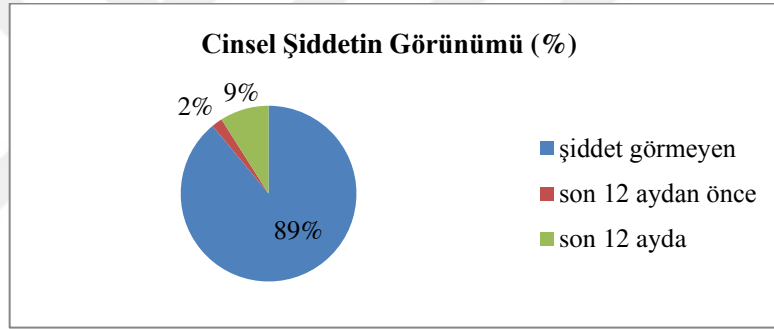
Kadına yönelik şiddet, insan onurunun ihlali gibi temel haklar merceğinde de ele alınan önemli bir sorundur. Kadına yönelik şiddet, en kötü haliyle yaşam hakkını ihlal eden ve aynı zamanda cinsiyet eşitsizliği aşırı bir ifadesi olarak tanımlanabilir. Kadına karşı şiddet her toplumda var olan fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddetin farklı biçimlerini kapsamaktadır. Bu durum Avrupa Birliği ülkelerinde de incelendiğinde şiddetin önemli bir sorun olduğu görülmektedir. Şiddet durumunu anlamak için konuya ilişkin yapılan araştırmalara bakmak yeterli olmayacağından konu ile alakalı yapılan çalışmaların yanında Avrupa Birliği'ndeki kadına yönelik şiddetin sayısal verileri de göz önüne alarak değerlendirme yapmak daha doğru ve sağlıklı bir sonuç ortaya koymaya imkan verecektir. FRA (Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı) tarafından 2014 yılında yürütülen araştırmada Avrupa Birliği'nin 28 üye devletindeki 42.000 kadın ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler neticesinde elde edilen veriler, Avrupa Birliği'nde kadına yönelik şiddeti gözler önüne sermektedir. Yapılan araştırmayla, kadına yönelik şiddetin fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik türleri hakkında kadınların deneyimlerini, şiddeti hangi sıklıkla yaşadığı, şiddetin hangi yaş aralıklarında daha çok görüldüğü, çocukluk dönemlerindeki şiddet deneyimleri, yaşanan şiddet olayları karşısında ne sıklıkla polise başvurdıkları gibi birden çok konu hakkında detaylı bilgi elde edilmektedir (FRA, 2014: 3-7). Avrupa Birliği'nde kadına yönelik şiddetin durumuna ilişkin bazı veriler şu şekildedir:

Grafik 1. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Oranları

Kaynak: (FRA, 2014: 39).

Grafik 1’de görüldüğü gibi yapılan araştırmada kadınların % 7’sinin son 12 ayda fiziksel şiddete maruz kaldığı, % 24’ünün son 12 aydan önce fiziksel şiddete maruz kaldığı, %69’unun ise fiziksel şiddet yaşamadığı sonucu ortaya koyulmuştur. Bu oranın son 12 ayda Avrupa Birliği ülkelerinde fiziksel şiddet yaşadığı tahmin edilen 13 milyon kadına karşılık geldiği düşünülmektedir.

Grafik 2. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Oranları

Kaynak: (FRA, 2014: 41).

Grafik 2’de görüldüğü gibi yapılan araştırmada kadınların %2’sinin son 12 ayda cinsel şiddete maruz kaldığı, %9’unun son 12 aydan önce cinsel şiddete maruz kaldığı, %89’unun ise cinsel şiddet yaşamadığı sonucu ortaya koyulmuştur. Bu oranın son 12 ayda Avrupa Birliği ülkelerinde cinsel şiddet yaşadığı tahmin edilen 3,7 milyon kadına karşılık geldiği düşünülmektedir.

Araştırmada Avrupa Birliği genelinde kadınlara sorulan psikolojik şiddet türü ile ilgili 17 soru neticesinde %43’ünün eşi veya birlikte olduğu erkeklerden psikolojik şiddetine maruz kaldığı araştırma sonucunda ortaya konulmuştur (FRA, 2014: 72).

Ekonomik şiddet kadının aile finansmanı ve bağımsız olarak alışveriş yapma kararını almasını engellemek ve onu ev dışında çalışmaktan vazgeçirmek olarak tanımlanabilir. Avrupa Konseyi veya Birleşmiş Milletlerin daha önce ayrı olarak ele

aldığı bazı tanımlarda ekonomik şiddetin, psikolojik şiddet ile ilişkili olabileceği belirtilmektedir. Ekonomik şiddetin bir ölçütü olarak yapılan araştırmanın anketinde sorulan iki soru göz önünde bulundurarak, kadınların% 5'inin eşiyle ilişkilerinde ekonomik şiddet yaşadığını ve genel olarak kadınların % 13'ünün ekonomik şiddet yaşadığı araştırma sonucunda ortaya konulmuştur (FRA, 2014: 75-76).

Araştırma sonucuna göre genel bir değerlendirme yapılacak olursa Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan kadınların eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından yaşamlarının farklı zamanlarında şiddetin çeşitli türlerine sürekli maruz kalmaktadır. Avrupa Birliği dünya genelinde kadına yönelik şiddetin çok sık olarak görüldüğü bölgeler arasında ilk sıralarda yer almamasına rağmen kadına yönelik şiddetin, bu bölgede de çirkin yüzünü gösterdiği söylenebilir.

Dünyanın diğer bölgelerinde olduğu gibi toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kökenleri, kadınların farklı dönemlerinde oluşabilmektedir. Bu konu ile ilgili olarak Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri olan Mısır, Lübnan, Fas ve Filistin'e yönelik yapılan araştırmada, kadınların yarısı veya dörtte üçü, evlerinde fiziksel şiddet gördüklerini ve üçte ikisi veya daha fazlası ise okulda öğretmenlerinden ya da akranları tarafından fiziksel şiddet gördüklerini belirtmişlerdir. Dört ülkede de kadınların fiziksel şiddetin farklı biçimlerini tecrübe ettiği görülmektedir. Ayrıca babalarının annelerine karşı şiddet uyguladığına çocukluk döneminde tanık olan erkekler ile çocukken şiddet uygulayan erkeklerin, yetişkin ilişkilerinde eşine karşı şiddet uygulama ihtimalinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir (El Feki, vd. 2017: 16).

2012 yılında tüm dünyada cinayet kurbanı olan tüm kadınların neredeyse yarısının, aynı yılda öldürülen erkeklerin %6'sından daha azına kıyasla, eşleri veya aile üyeleri tarafından öldürüldüğü tahmin edilmektedir (UNODC, 2014: 14). Latin Amerika ve Karayiplerdeki 19 ülkeye ait resmi verilere göre, 2017 yılında toplamda 2.559 kadın cinayete kurban gitmiştir (oig.cepal.org, 2018).

38 düşük ve orta gelirli ülkede yapılan araştırmada, 17 milyon yetişkin kadının çocukluk döneminde zorla cinsel ilişkiye zorlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Avrupa'da 28 ülkede, yaklaşık 2,5 milyon genç kadın, 15 yaşından önce cinsel şiddet yönlü olan deneyimler yaşamıştır. Dünya çapında yaklaşık 15 milyon kız (15-19 yaş arası) yaşamlarının bir noktasında zorla cinsel ilişkiye (zorla cinsel ilişkiye ya da başka cinsel eylemlere) maruz kalmıştır. Ülkelerin büyük çoğunluğunda kızlar, mevcut veya eski bir

eş veya erkek arkadaşı tarafından cinsel ilişkiye zorlanmaktadır. 30 ülkeden elde edilen verilere göre, sadece %1’lik kısmı profesyonel yardım istemiştir (UNICEF, 2017: 73).

Avustralya da kadınlara yönelik şiddetle ilgili yapılan bir araştırma sonucuna göre, 2013-2018 yılları arasında işgücüne katılan 15 yaş ve üstü kadından %39’unun işyerinde cinsel taciz yaşadığı sonucu ortaya konulmuştur (Australian Human Rights Commission, 2018: 7).

Parlamentolar Arası Parlamento Birliği’nin 5 bölgedeki 39 ülkede yürüttüğü bir araştırmaya katılan kadın parlamenterlerin %82’si görevlerini yürütürken (cinsiyetçi veya aşağılayıcı cinsel nitelikteki sözler veya tehdit ve mobbing) bir tür psikolojik şiddete maruz kaldığı ve bu şiddetlerin gerçekleştirildiği yer olarak sosyal medyayı göstermişlerdir. Ankete katılanların yaklaşık %44’ü kendilerine veya ailelerine karşı ölüm, tecavüz, saldırı veya kaçırılma tehdidi aldığını bildirmiştir. %75’i öncelikli olarak parlamentodaki erkek meslektaşları yanı sıra muhalif partilerin kadın parlamenterleri tarafından da cinsiyetçi sözlere maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir (Inter-Parliamentary Union, 2016: 3).

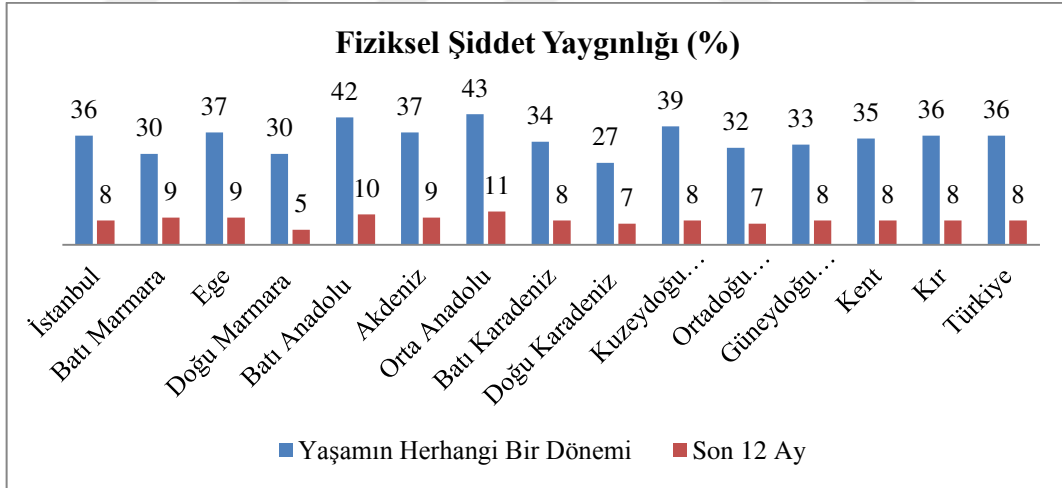
Dünya genelinde en az 144 ülkede aile içi şiddet konusunda yasalar çıkarılarak önlemler alınmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, yasaların her zaman uluslararası standartlara ve tavsiyelere uygun oldukları veya uygulanabilirliği hala tartışılmaktadır. Son yıllarda kadınların şiddete maruz kalma durumu önemli ölçüde artmıştır. Fakat kadına yönelik çalışmalarda bu doğrultuda artış göstermiştir. 1995 yılından bu yana, 100’den fazla ülke, konuya ilişkin en az bir araştırma gerçekleştirmiştir. 1995 yılından 2014 yılına kadar olan dönemde ise 40’tan fazla ülke en az iki araştırma gerçekleştirmiştir. Bu durum araştırmaların sonucuna bağlı olarak zaman içindeki kadına yönelik şiddetin durumuna ilişkin değişimlerin analiz edilebileceği anlamına gelmektedir (UNSTATS, 2015: 140).

2.3.1. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu

Kadına yönelik şiddet, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye için de güncelliğini koruyan önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Kadınlara karşı insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılık türlerinden biri olan şiddet, ülkemizdeki tüm kurum veya kuruluşların katılımıyla mücadele edilmesi gereken önemli toplumsal sorunlar içerisinde yer almaktadır. Çünkü kadına yönelik şiddete karşı mücadelede kurum ve kuruluşların sorumlulukları da önemli yer tutmaktadır. Bu doğrultuda şiddetin yaygınlığı

ve nedenleri, kadınların şiddet sonucunda neler yaşadıkları ve şiddete karşı nasıl mücadele verdikleriyle ilgili araştırmaların yapılmasının yanı sıra kadına yönelik şiddetle mücadele için gerekli yasal düzenlemeleri oluşturulması da önem arz etmektedir.

2014 yılında “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNEE) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, 2008 yılında yapılan “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”ndan sonra geçen altı yıl içinde yapılmış en ayrıntılı araştırma olup kadına yönelik şiddet türlerinin yaygınlığındaki farklılaşmayı analiz ederek kadına yönelik şiddetle mücadele için gerekli olan yasal düzenlemeleri özellikle 6284 sayılı Kanun ile değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonunda kadına yönelik şiddetin her yaştan, her eğitim grubundan, her bölge ve refah düzeyinden kadın için tehdit oluşturmasının yanı sıra, küçük yaşlarda evlenen kadınlar ile boşanmış veya ayrı yaşayan kadınların daha fazla şiddet riski altında olduğu sonucuna varılmıştır (HÜNEE, 2015: 23). 2014 yılı Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’na ilişkin bazı veriler şu şekildedir.

Grafik 3. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu

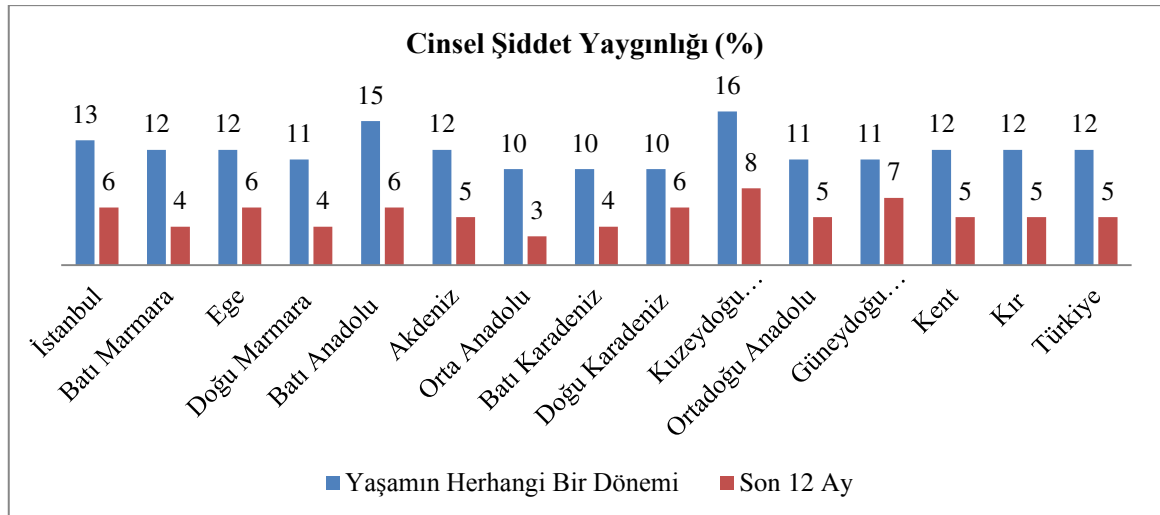
Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Grafik 1’de 2014 yılında Türkiye’de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel şiddetine maruz kalmış kadınların bölge ve yerleşim yerine göre durumları verilmiştir. Bu veriler fiziksel şiddete ilişkin tahminlerin bölgeler arasında farklılık gösterdiği

sonucunu ortaya koymaktadır. Orta Anadolu bölgesi %43 ve %11 ile kadınların hem yaşamın herhangi bir döneminde hem de son 12 ayda maruz kaldıkları fiziksel şiddet oranının en fazla olduğu bölgedir. Kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde maruz kaldıkları fiziksel şiddetin en az görüldüğü bölge %27 ile Doğu Karadeniz bölgesidir. Kadınların son 12 ayda maruz kaldıkları fiziksel şiddetin en az görüldüğü bölge ise %5 oranı ile Doğu Marmara bölgesidir. Türkiye genelinde yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %36'dır. Son 12 ayda eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel şiddetine maruz kalan kadınların oranı ise %8'dir. Genel bir değerlendirme yaptığımızda, her 10 kadından yaklaşık 4'ünün eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel şiddetine maruz kaldığı söylenebilir.

Grafik 4'de 2014 yılında Türkiye'de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin cinsel şiddetine maruz kalmış kadınların bölge ve yerleşim yerine göre durumları verilmiştir. Bu veriler cinsel şiddete ilişkin tahminlerin bölgeler arasında farklılık gösterdiği sonucunu ortaya koymaktadır. Kuzey Anadolu bölgesi %16 ve %8 ile kadınların hem yaşamın herhangi bir döneminde hem de son 12 ayda maruz kaldıkları cinsel şiddet oranının en fazla olduğu bölgedir. Kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde maruz kaldıkları cinsel şiddetin en az görüldüğü bölge %10 ile Orta Anadolu, Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz bölgeleridir.

Kadınların son 12 ayda maruz kaldıkları cinsel şiddetin en az görüldüğü bölge ise %3 oranı ile Orta Anadolu bölgesidir.

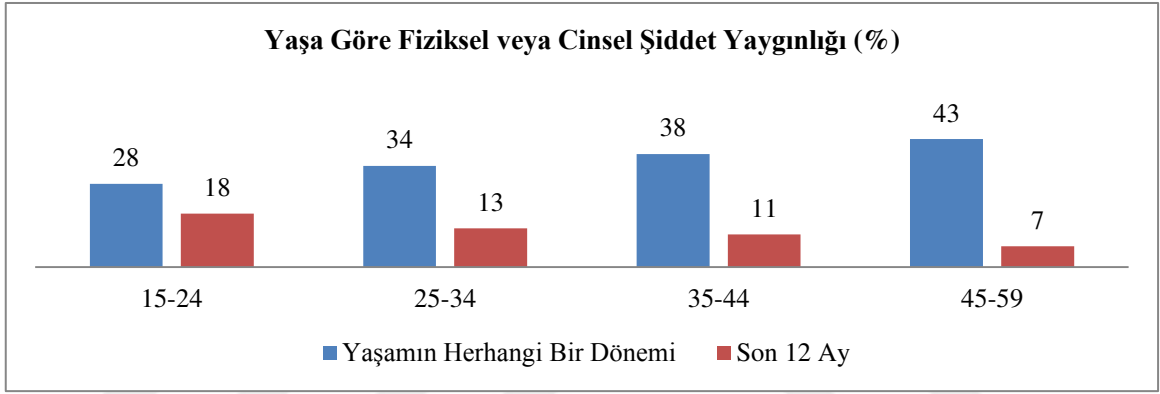

Grafik 4. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Türkiye genelinde yaşamının herhangi bir döneminde cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı %12'dir. Son 12 ayda eşi veya birlikte olduğu erkeklerin cinsel şiddetine maruz kalan kadınların oranı ise %5'dir. Ayrıca “kadının istemediği halde yalnızca korktuğundan dolayı cinsel ilişkiye girmesi” en sık görülen cinsel şiddet davranış şeklidir. Türkiye’de bu şiddet davranışının yaşamın herhangi bir döneminde görülme oranı %9 ve son 12 ayda görülme oranı ise %4 olduğu araştırma sonucunda ortaya konulmuştur.

Eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel veya cinsel şiddetine maruz kalmış kadınların yaşa göre durumu Grafik 5’te özetlenmiştir.

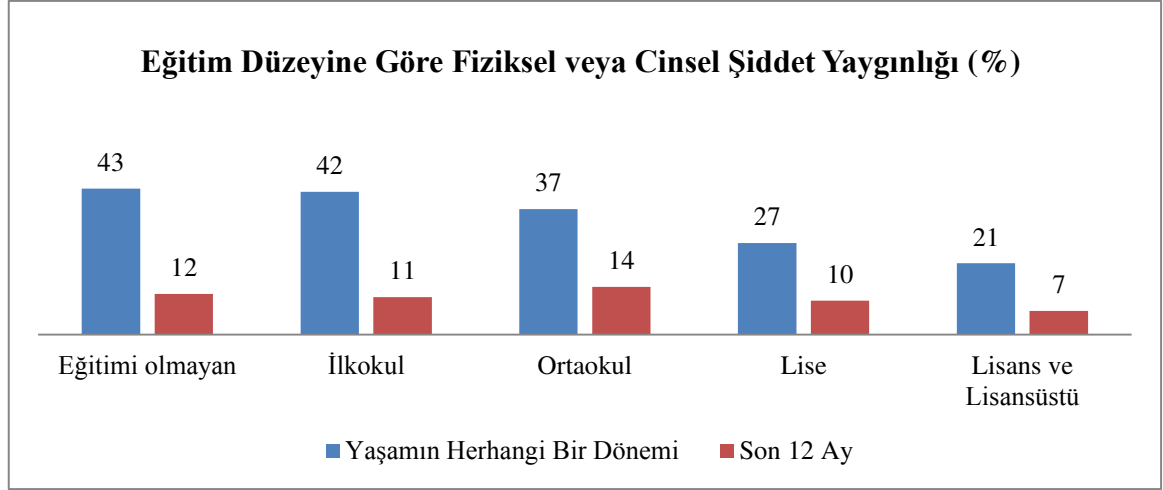
Grafik 5. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Yaşa Göre Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Grafik 5’de 2014 yılında Türkiye’de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel veya cinsel şiddetine maruz kalmış kadınların yaşa göre durumları verilmiştir. Türkiye genelinde 15-24 yaş aralıklarındaki kadınların %28’inin yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığı görülmüştür. Son 12 ayda ise bu oran %18’dir. 25-34 yaş aralıklarındaki kadınların %34’ü yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %13’tür. 35-44 yaş aralıklarındaki kadınların %38’i yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %11’dir. 45-59 yaş aralıklarındaki kadınların %43’ü yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %7’dir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte fiziksel veya cinsel şiddetten en az birine yaşamın herhangi bir döneminde maruz kalma düzeyi görüldüğü gibi artmaktadır. Fakat son 12 aylık

dönemde, cinsel şiddet yaşı genç olan kadınlar arasında daha yaygın olduğu görülmektedir. Özellikle 15-24 yaş grubundaki kadınların, 45-59 yaşlarındaki kadınların iki katından daha fazla düzeyde cinsel şiddete maruz kaldığı söylenebilir.

Kadınların eğitim düzeylerine göre şiddete maruz kalma durumu Grafik 6'da verilmiştir.

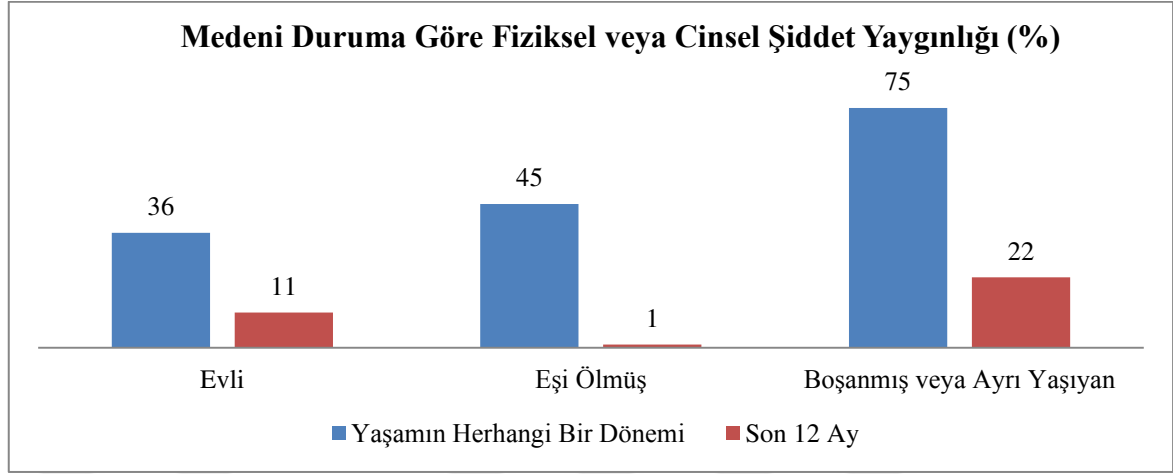
Grafik 6. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Eğitim Düzeylerine Göre Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Grafik 6'da 2014 yılında Türkiye'de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel veya cinsel şiddetine maruz kalmış kadınların eğitim düzeylerine göre durumları verilmiştir. Türkiye genelinde herhangi bir eğitime sahip olmayan kadınların %43'ü yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %12'dir. İlkokul mezunu olan kadınların %42'si yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %11'dir. Ortaokul mezunu olan kadınların %37'si yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %14'dür. Lise mezunu olan kadınların %27'si yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %10'dur. Lisans ve lisansüstü mezunu olan kadınların %21'i yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %7'dir. Görüldüğü üzere kadına yönelik aile içi şiddet, eğitim düzeyine göre farklılaşmaktadır. Eğitim

düzeyi yükseldikçe kadınların maruz kaldığı şiddet oranlarında azalma olduğu görülmektedir.

Şiddetine maruz kalmış kadınların medeni durumu Grafik 7’de verilmektedir.

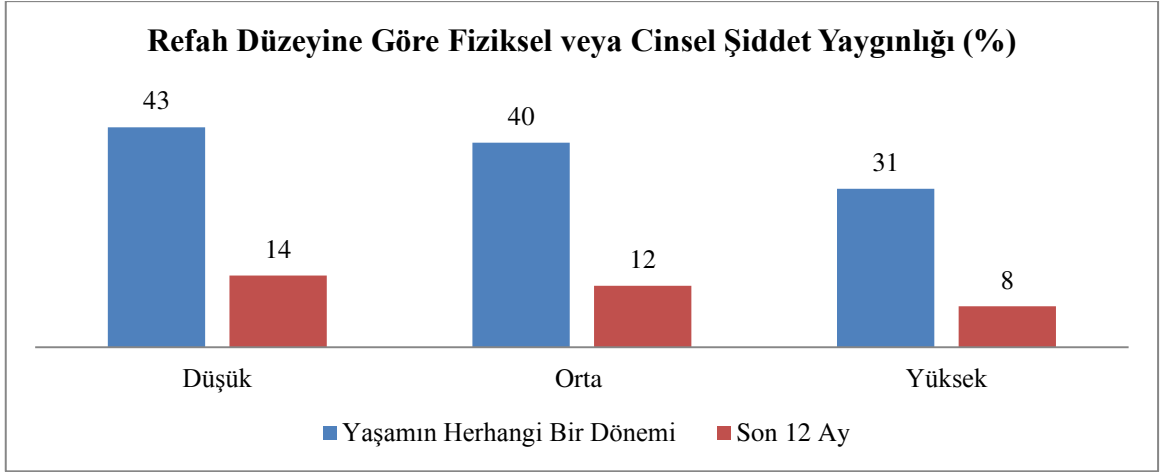

Grafik 7. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Medeni Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Grafik 7’de 2014 yılında Türkiye’de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel veya cinsel şiddetine maruz kalmış kadınların medeni durumları verilmiştir. Medeni durum kadına şiddet düzeyi üzerinde önemli etkiye sahip olabilmektedir. Türkiye genelinde evli kadınların %36’sı yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %11’dir. Eşi ölmüş kadınların %45’i yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %1’dir. Boşanmış veya ayrı yaşayan kadınların %75’i yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %22’dir. Bu sonuçlara değerlendirme yaparsak, boşanmış veya ayrı yaşayan kadınların maruz kaldıkları fiziksel veya cinsel şiddet düzeyi %75 ile evli kadınlar arasında maruz kalınan şiddet oranının yaklaşık iki katıdır. Bu durum şiddetin kendisinin önemli bir boşanma nedeni olabileceğini düşündürülebilir. Boşanmış veya ayrı yaşayan kadınlar arasında son 12 ayda maruz kalınan şiddet oranı ise evli kadınlar arasında şiddete maruz kalanların oranının iki katı olduğu görülmektedir.

Şiddete maruz kalmış kadınların refah düzeylerine göre durumu Grafik 8’de verilmiştir.

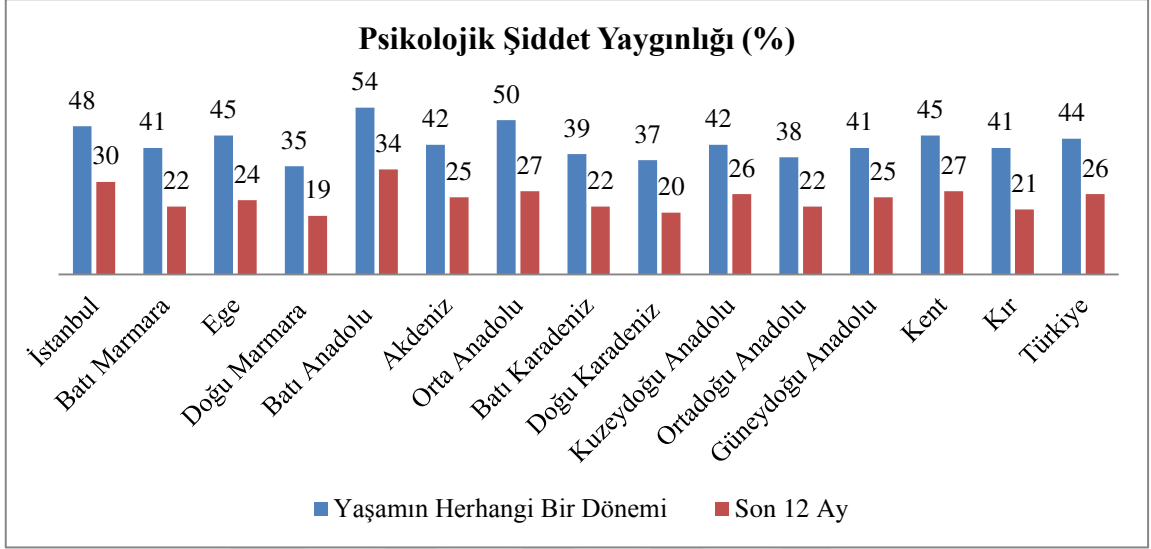
Grafik 8. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Fiziksel veya Cinsel Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Refah Düzeylerine Göre Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Grafik 8’de 2014 yılında Türkiye’de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel veya cinsel şiddetine maruz kalmış kadınların refah düzeylerine göre durumları verilmiştir. Türkiye genelinde refah düzeyleri düşük olan kadınların %43’ü yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %14’tür. Refah düzeyleri orta olan kadınların %40’ı yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %12’dir. Refah düzeyleri yüksek olan kadınların %31’i yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Son 12 ayda ise bu oran %8’dir. Yaşamın herhangi bir döneminde ve son 12 ayda maruz kalınan fiziksel veya cinsel şiddet refah düzeyinin artmasıyla azaldığı, yüksek refah düzeyinde şiddet oranlarının daha az olduğu görülmektedir. Yine de yüksek refah düzeyindeki kadınların %31’i yaşamının herhangi bir döneminde ve yüzde 8’i son 12 ay içinde şiddete maruz kaldığı dikkate alındığında, şiddetin oluşmasına etken olarak gösterilen ekonomik nedenlerinde ortadan kalkmasının veya azalmasının şiddeti ortadan kaldırmaya yeterli olmadığı söylenebilir. Şiddete maruz kalmış kadınların bölge ve yerleşim yerine göre durumu Grafik 9’da özetlenmiştir.

Grafik 9’da 2014 yılında Türkiye’de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin psikolojik şiddetine maruz kalmış kadınların bölge ve yerleşim yerine göre durumları verilmiştir. Türkiye genelinde kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde maruz kaldıkları psikolojik şiddetin fazla görüldüğü bölgeler %54 ve %50 oranları ile Orta

Anadolu ve Batı Anadolu bölgeleridir. Kadınların son 12 ayda maruz kaldıkları psikolojik şiddetin en fazla görüldüğü bölge ise %34 oranı ile Batı Anadolu bölgesidir. Kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde ve son 12 ayda maruz kaldıkları psikolojik şiddetin en az görüldüğü bölge %35 ve %20 oranları ile Doğu Marmara bölgesidir.

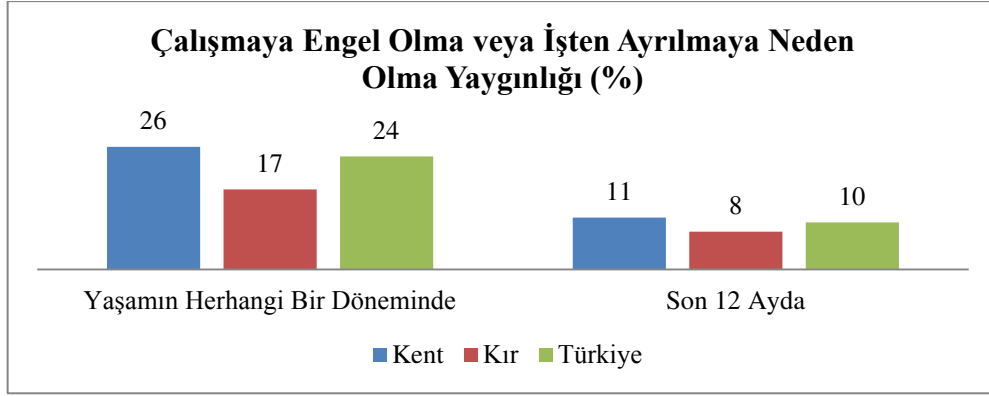

Grafik 9. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Psikolojik Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Yine Grafik 9'a göre Türkiye genelinde kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde maruz kaldıkları psikolojik şiddet oranı %44 ve son 12 ayda ise %26 olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre psikolojik şiddetin kadına yönelik şiddet türleri arasında en sık görülen şiddet türü olduğu söylenebilir.

Şiddete maruz kalmış kadınların bölge ve yerleşim yerine göre durumu Grafik 10'da verilmiştir.

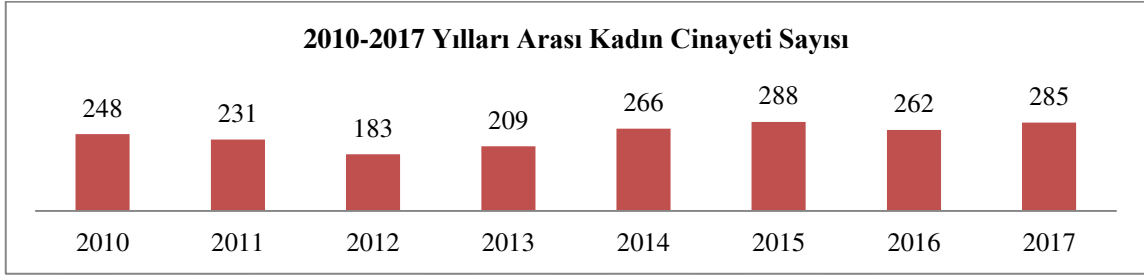
Grafik 10. Eşi veya Birlikte Olduğu Erkeklerin Ekonomik Şiddetine Maruz Kalmış Kadınların Bölge ve Yerleşim Yerine Göre Durumu

Kaynak: (HÜNEE), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015.

Grafik 10'da 2014 yılında Türkiye'de eşi veya birlikte olduğu erkeklerin ekonomik şiddetine maruz kalmış kadınların bölge ve yerleşim yerine göre durumları verilmiştir. Ekonomik şiddet kadının çalışmasına engelleme veya işten ayrılmasına neden olma, ev veya kendi kişisel harcamaları için para vermeme ile kadının gelirini rızası dışında elinden alma olarak tanımlanabilir. Kentlerde yaşayan kadınların çalışmasına engel olma veya işten ayrılmasına neden olma davranışlarından en az bir tanesine yaşamın herhangi bir döneminde maruz kalma oranı %26 ve son 12 ayda maruz kalma oranı ise %11 olduğu görülmektedir. Kırsal bölgelerde yaşayan kadınların çalışmasına engel olma veya işten ayrılmasına neden olma davranışlarından en az bir tanesine yaşamın herhangi bir döneminde maruz kalma oranı %17 ve son 12 ayda maruz kalma oranı ise %8 olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde kadının çalışmasına engel olma veya işten ayrılmasına neden olma davranışlarından en az bir tanesine yaşamın herhangi bir döneminde maruz kalan kadınların oranı %24'tür. Son 12 ayda maruz kalan kadınların oranı ise %10 olduğu görülmektedir.

Çalışmaya engel olma veya bir işten ayrılmaya neden olma kadınlara yönelik ekonomik şiddet türleri arasında en fazla üzerinde durulan konulardandır. Türkiye genelinde ekonomik şiddet davranışlarından en az bir tanesine yaşamın herhangi bir döneminde maruz kalan kadınların oranı %30, son 12 ayda maruz kalan kadınların oranı ise %15'tir. Buna ek olarak kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde, ev ihtiyaçları için para verilmemesi kadınların %9'unun karşılaştığı bir ekonomik şiddet davranışı olduğu ve çalışan evli kadınların gelirinin elinden alınması ise %5 düzeyinde karşılaşılan ekonomik şiddet davranışı olduğu belirtilmektedir (HÜNEE, 2015: 11).

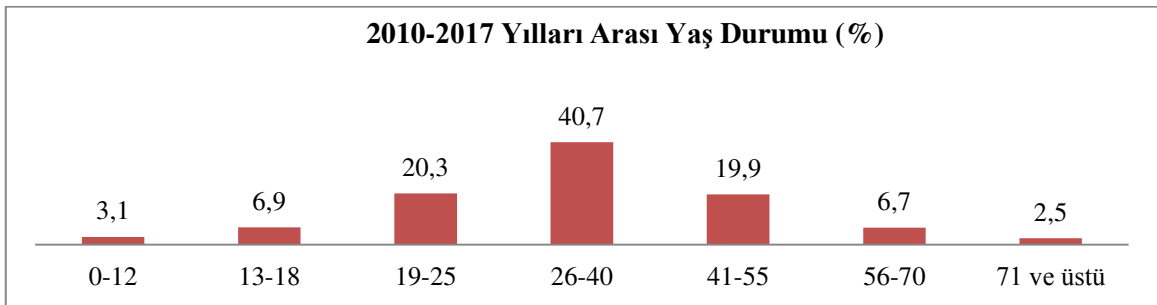
Türkiye’de 2010-2017 yılları arasında kadın cinayeti sayısında önemli ölçüde artış yaşanmıştır. Fakat 2017 yılı kadınların mücadelesinde artış yaşandığı bir yıl olmuştur. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü nedeniyle kadınların meydanlara çıktığı kasım ayı ile “kıyafetime karışma” kampanyasının yapıldığı temmuz aylarında kadın cinayetleri seviyesinde düşüş görülmüştür (kadincinayetlerinidurduracagiz.net, 2018). Türkiye’de yıllara göre kadın cinayet sayıları Grafik 11’de verilmektedir.

Grafik 11. Yıllara göre kadın cinayetlerinin durumu

Kaynak: <http://kadincinayetleri.org/>, 2018

Grafik 11’de Türkiye’de 2010-2017 yılları arasında yaşanan kadın cinayetlerinin sayısı verilmiştir. Türkiye’de 2011-2012 yılları ile 2016 yıllarında kadın cinayetleri sayısında azalma olduğu geriye kalan yıllarda ise artışlar yaşandığı ve toplamda 1972 kadının cinayete kurban gittiği görülmektedir. Bu sayılara göre Türkiye’de kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik yapılan düzenlemelere rağmen kadına yönelik şiddetin artarak devam ettiği ve bu şiddetin sonucu olarak kadın cinayetlerinde de sürekli olarak artışlar yaşandığı söylenebilir.

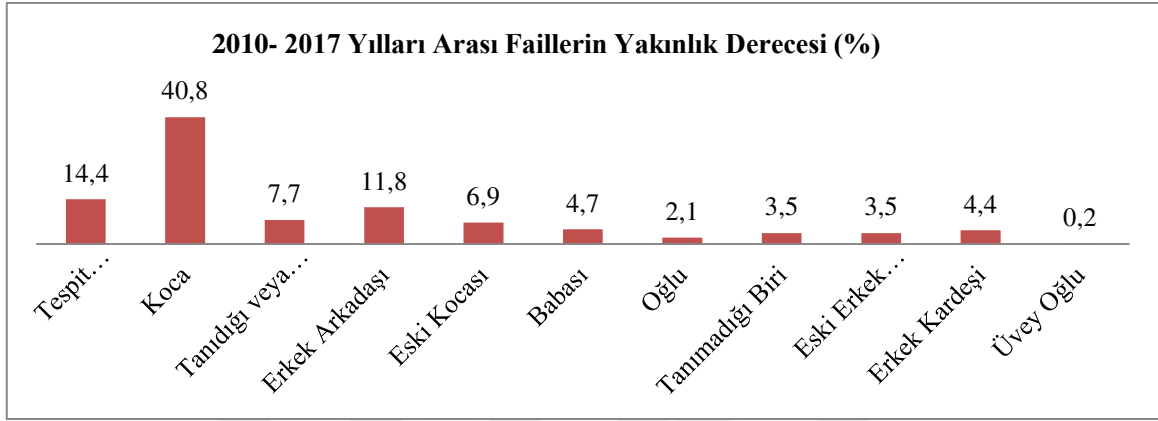

Grafik 12. Cinayete Kurban Giden Kadınların Yaşa Göre Durumu

Kaynak: <http://kadincinayetleri.org/>, 2018

Grafik 12’de 2010-2017 yılları arasında Türkiye’de cinayete kurban giden kadınların yaşa göre durumları verilmiştir. 2010-2017 yılları arasında 0-12 yaş aralıklarındaki kadınların %3,1’inin, 13-18 yaş aralıklarındaki kadınların %6,9’unun,

19-25 yaş aralıklarındaki kadınların %20,3'ünün, 26-40 yaş aralıklarındaki kadınların %40,7'sinin, 41-55 yaş aralıklarındaki kadınların %19,9'unun, 56-70 yaş aralıklarındaki kadınların %6,7'sinin ve son olarak 70 yaş ve üstü kadınların %2,5'unun bir takım cinayetlere kurban gittiği görülmektedir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte kadına cinayet oranında buna göre artmaktadır. Özellikle 19-25, 26-40 ve 41-55 yaş aralığındaki diğer yaş aralığındaki kadınlara göre daha fazla cinayete kurban gittiği söylenebilir. Kadın cinayeti faillerinin yakınlık derecesine göre durumu Grafik 13'de özetlenmiştir.

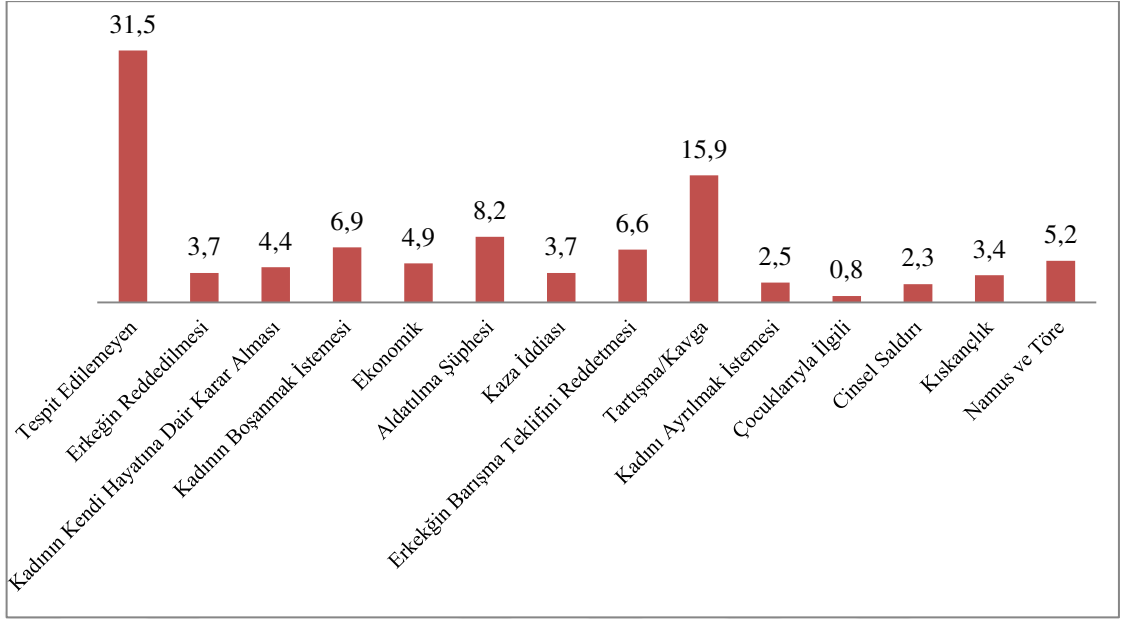

Grafik 13. Kadın Cinayeti Faillerinin Yakınlık Derecesine Göre Durumu

Kaynak: <http://kadincinayetleri.org/>, 2018

Grafik 13'te Türkiye'de 2010-2017 yılları arasında yaşanan kadın cinayetlerinin faillerinin yakınlık derecesine göre durumu verilmiştir. 2010-2017 yılları arasında kadının ölümüne neden olan kişilerin %14,4'ünün yakınlık derecesi tespit edilememiştir. Kadın cinayetleri %40,8 gibi yüksek bir rakam ile en fazla kadınların kocaları tarafından işlenmektedir. %11,8 gibi diğer bir yüksek rakam ise erkek arkadaşı tarafından işlendiğini göstermektedir. %7,7'sinin kadının tanıdığı ve yakını tarafından işlendiği ve %6,9'luk bir oran ise kadının eski eşi tarafından işlendiği görülmektedir. Ayrıca %4,7'si ise kadının babası tarafından işlenmektedir. Yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere sırasıyla kadının oğlu, tanımadığı biri, eski erkek arkadaşı, erkek kardeşi ve üvey oğlu tarafından %2,1, %4,4 ve %0,2 gibi toplamda %6,7'lik bir oran ile aile içi şiddeti oluşturmaktadır. Ayrıca %3,5' luk oran ise kadının tanımadığı biri ve erkek arkadaşı tarafından işlenmiştir.

Kadınların cinayetlerinin nedenlerine göre durumu Grafik 14'de özetlenmiştir.

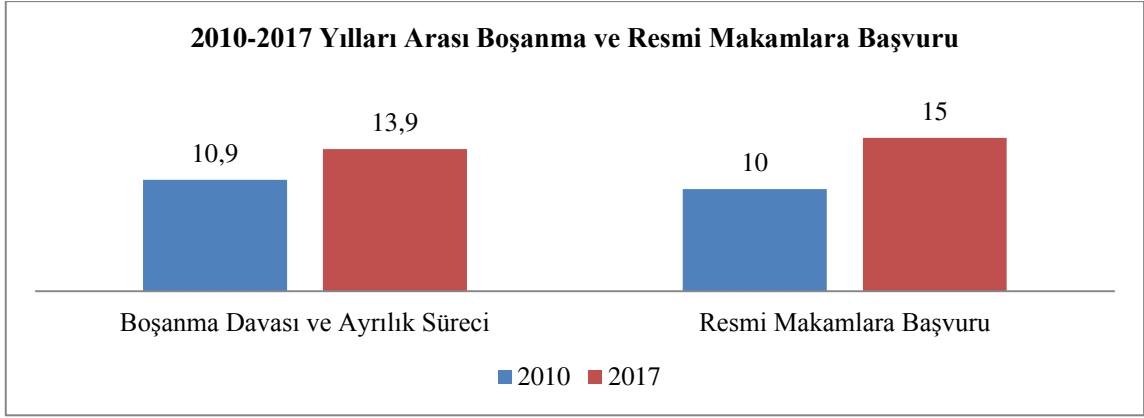

Grafik 14. 2010-2017 Dönemleri Arasında Kadınların Cinayetlerinin Nedenlerine Göre Durumu

Kaynak: <http://kadincinayetleri.org/>, 2018

Grafik 14’de Türkiye’de 2010-2017 yılları arasında yaşanan kadın cinayetlerinin nedenleri verilmiştir. 2010-2017 yılları arasında kadın cinayetleri ile ilgili olarak en göze çarpan veri ise tespit edilemeyen cinayetlerin oranının yüksek olmasıdır. Görüldüğü üzere %31,5 oranında tespit edilemeyen ölüm bulunmaktadır. Bunun dışında %15,9 gibi yüksek bir oranla dikkat çeken diğer bir cinayet ise tartışma/kavga nedeni ile kadının cinayete kurban gitmesidir. Ayrıca kadının kendi hayatına dair bir karar özelliği taşıyan boşanmak gibi bir nedenden dolayı %6,9 oranında kadın cinayete kurban gitmiştir. Ekonomik nedenlerden dolayı cinayete kurban giden kadınlar %4,9’luk bir orana denk gelmektedir. Kadınların %8,2’si aldatılma şüphesi ile cinayete kurban gitmiştir. %6,6’lık bir oran ise kadının barışma teklifini reddetmesi nedeniyle cinayete kurban gitmiştir. Ayrıca grafikte görüldüğü üzere sırasıyla %3,7, %4,4, %3,7, %2,5, %0,8, %2,3, %3,4, %5,2, erkeğin reddedilmesi, kadının kendi hayatına dair karar alması, kaza iddiası, kadının ayrılmak istemesi, çocuklarıyla ilgili, cinsel saldırı, kıskançlık ve namus ve töre gibi nedenler ile cinayetler işlenmiştir.

2010- 2017 dönemleri arasında kadın cinayetinde boşanma ve resmi makamlara başvuru sayısı Grafik 15’de özetlenmiştir

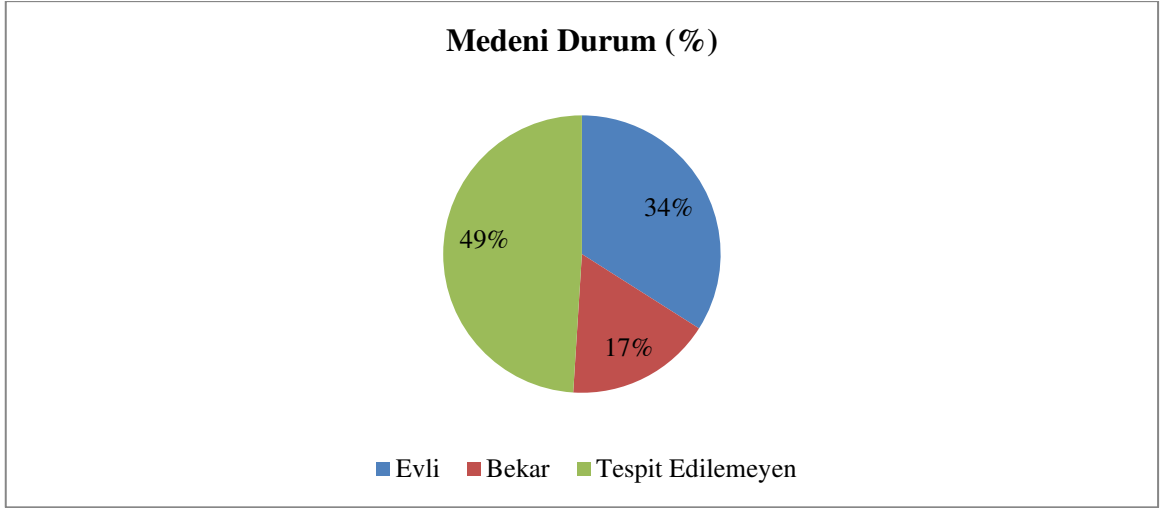

Grafik 15. Kadın Cinayetinde Boşanma ve Resmi Makamlara Başvuru Durumu

Kaynak: <http://kadincinayetleri.org/>, 2018

Grafik 15’de Türkiye’de 2010-2017 yılları arasında kadına yönelik cinayette boşanma ve resmi makamlara başvuru durumu verilmiştir. 2010 yılında cinayete kurban giden kadınlardan %10,9’unun boşanma ve ayrılık kararı aldığını, %10’unun ise resmi makamlara başvurduğu görülmektedir. 2017 yılında cinayete kurban giden kadınlardan %13,9’unun boşanma ve ayrılık kararı aldığını ve %15’inin resmi makamlara başvurduğu görülmektedir. 2010 ve 2017 yılları arasında boşanma ve ayrılık kararı alan kadınların oranında %3’lük bir artış olduğu ve resmi makamlara başvuru oranında ise %5’lik bir artış olduğu görülmektedir.

Kadın cinayetlerinde medeni durumu Grafik 16’da verilmektedir. Grafik 16’da Türkiye’de 2017-2018 yılında cinayete kurbanı giden kadınların medeni durumları verilmiştir. Türkiye’de cinayete kurban giden kadınların %34’ ünün evli olduğu ve %17’sinin ise bekar olduğu görülmektedir. Bunun dışında %49 gibi yüksek bir oranın medeni durumu tespit edilememiştir.

Grafik 16. Kadın Cinayetlerinde Medeni Durumu

Kaynak: <http://kadincinayetlerininidurduracagiz.net/kategori/veriler>, 2018

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacı ve önemi, modeli, varsayımı ve sınırlılıkları, evreni ve örneklemini, verilerin toplanması ve konu ile ilgili yapılmış literatür çalışmasına ve araştırma bulgularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde kadına yönelik şiddet, kadınların yaşam, güvenlik, özgürlük, saygınlık gibi temel haklarını ihlal etmektedir. Çok boyutlu bir sorun olan bu durum, kadınların gerek ev içinde, gerekse evleri dışında şiddete maruz kalma riski ile karşı karşıya bırakmaktadır. Kadına yönelik şiddeti doğuran etkenler toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelinde çoklu ve karmaşık bir yapı sergilemektedir.

Literatürde yapılan çalışmaların büyük birçoğunda şiddet kavramı teorik olarak ele alınmıştır. Şiddete yönelik sayısal istatistiklere ulaşılacak istendiğinde ise sadece fiziksel ve cinsel şiddet rakamlarına ulaşılabilirken, ekonomik ve psikolojik şiddet rakamlarına ulaşmak mümkün olamamaktadır. Son dönemlerde duygusal ya da psikolojik şiddet üzerine yapılan çalışmalarda bir yoğunlaşmanın olduğu özellikle cam tavan sendromunun çok çalışılan konular arasında yer aldığı görülmektedir. Ancak ekonomik şiddet konusunda yapılan çalışmaların sayısı yok denecek kadar az olup, yapılan çalışmaların ise sadece kavramsal perspektifte yapılmış olması dikkat çeken noktalardan biridir.

Bu çalışmada şiddet olgusunun temeli, şiddeti ortaya çıkaran etkenler, şiddet türleri, kadına yönelik şiddetin çeşitleri, kadına yönelik şiddetin nedenleri, kadına yönelik şiddetin önemi, Dünya’da ve Türkiye’de kadınların işgücüne katılım durumu, kadınların işgücüne katılımını etkileyen faktörler, ekonomik şiddetin kadın istihdamına etkisi, Dünya’da ve Türkiye’de şiddet gören kadınlara ait rakamlar değerlendirilmiştir.

Çalışmada kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarının ve bu algılamalarının iş yaşamına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca kadın ve erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarının tespit edilmesi de alt amaç olarak

belirlenmiştir. Ekonomik şiddet konusunun hem kadınlar için hem de erkekler için yapılması konunun bir bütün olarak değerlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca konu üzerine yapılan çalışmaların kavramsal perspektifte kalması bu çalışmayı literatürde yer alan diğer çalışmalardan ayıran unsurlar arasında yer almaktadır.

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma modeli kapsamında 23 ana hipotez ve 13 alt hipotez geliştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini oluşturan kadın ve erkek öğretmenler için hipotez ve alt hipotezler aşağıda verilmektedir.

Ekonomik şiddet konusunda kadın öğretmenler için oluşturulan hipotez ve alt hipotezler;

H1. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları demografik özelliklere göre farklılık göstermektedir.

H1a. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları medeni duruma göre farklılık göstermektedir.

H1b. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları yaşa göre farklılık göstermektedir.

H1c. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H1d. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları ilk evlilik yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H1e. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H2. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları demografik özelliklere göre farklılık göstermektedir.

H2a. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları medeni duruma göre farklılık göstermektedir.

H2b. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları yaşa göre farklılık göstermektedir.

H2c. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H2d. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ilk evlilik yaşlarına göre farklılık göstermektedir.

H2e. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H3. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları çalıştıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.

H4. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları çalıştıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.

H5. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin çalışma durumuna göre farklılık göstermektedir.

H6. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin çalışma durumuna göre farklılık göstermektedir.

H7. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları gelire göre farklılık göstermektedir.

H8. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları gelire göre farklılık göstermektedir.

H9. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları maaşlarını kendi ihtiyaçlarına harcamalarına göre farklılık göstermektedir.

H10. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları maaşlarını kendi ihtiyaçlarına harcamalarına göre farklılık göstermektedir.

H11. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları kredi borcu durumuna göre farklılık göstermektedir.

H12. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları kredi borcu durumuna göre farklılık göstermektedir.

H13. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları boşanma girişimlerine göre farklılık göstermektedir.

H14. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları boşanma girişimlerine göre farklılık göstermektedir.

H15. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumuna göre farklılık göstermektedir.

H16. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumuna göre farklılık göstermektedir.

Ekonomik şiddet konusunda erkek öğretmenler için oluşturulan hipotez ve alt hipotezler;

H17. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları demografik özelliklere göre farklılık göstermektedir.

H17a. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları yaşa göre farklılık göstermektedir.

H17b. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H17c. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H18. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları çalıştıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.

H19. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin çalışma durumuna göre farklılık göstermektedir.

H20. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları gelire göre farklılık göstermektedir.

H21. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları maaşlarını kendi ihtiyaçlarına harcamalarına göre farklılık göstermektedir.

H22. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları kredi borcu durumuna göre farklılık göstermektedir.

H23. Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumuna göre farklılık göstermektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere çalışmada kadın ve erkek öğretmenler için 23 hipotez test edilmiş ve sonuçları tartışılmıştır.

3.3. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Çalışmada erkek ve kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algısı Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu okullarında görev yapan öğretmenler örneklem alınarak incelenmiştir. Araştırma, belirli bir ilde belirli bir iş alanında görev yapan kişiler üzerinde yapıldığından ve anket sorularının anketi cevaplayan katılımcıların

kişisel algılamalarına dayandığından bazı sınırlılıklar taşımaktadır. Araştırmanın sınırlılıklarından biri de anketin özel hayatı kapsayan sorular taşımasından dolayı geliştirilmiş olan ölçeklerin bölge kültürü ile tam bir uyum sergilememe olasılığıdır. Ayrıca şiddete uğrasa dahi çalışan kadınların anketi cevaplarırken saygınlık ve onurları zedeleneyeceği için cevaplarırken çekimser cevap vermeleri de araştırmanın sınırlılıklarından bir diğeridir.

3.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu ve özel okullarında görev yapan kadın ve erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Okullarda yer alan öğretmenlerin sayısına ait veriler Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Ar-Ge Bölümünden alınmış olup istatistikler 2018 yılına aittir. Okullara ait 2018 yılı erkek ve kadın öğretmen sayısı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Elazığ İlinde 2018 Yılında Görev Yapan Öğretmen Sayısı

Okul	Kadın Öğretmen Sayısı	Erkek Öğretmen Sayısı
Temel Eğitim (İlk ve Ortaokul)	2272	2248
Genel Lise	697	386
Teknik ve Meslek Lisesi	681	353
İmam Hatip Lisesi	340	249
Toplam	3990	3236

Araştırmada yapılacak anket sayısı Basit Tesadüfi Örneklem yöntemi kullanılarak belirlenmiştir.

$$n = \frac{N(T1 - \alpha)^2(p * q)}{d^2(N - 1) + ((T1 - \alpha)^2(p * q))}$$

N: Öğretmen sayısı,

n: Örneklem büyüklüğü

Z_{α} : $\alpha= 0.05$ için 1.96

d= Örneklem hatası (0,05)

p: Görülme Olasılığı (0,5)

q=Görülmememe Olasılığı (1-p) (0,5)

$$n = \frac{3990(0,5*0,5)(1,96*1,96)}{(3990-1).(0,05*0,05)} = 384 \text{ Kadın (Anket Yapılacak Kadın Öğretmen Sayısı)}$$

$$n = \frac{3236(0,5*0,5)(1,96*1,96)}{(3236).(0,05*0,05)} = 384 \text{ Erkek (Anket Yapılacak Erkek Öğretmen Sayısı)}$$

Basit tesadüfî örneklem formülü ile anket yapılacak kadın ve erkek öğretmen örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Fakat anketin gerek özel hayata ilişkin sorulardan oluşması gerekse gönüllük esasına dayanmasından dolayı 300 kadın öğretmen ve erkek öğretmene anket uygulaması gerçekleştirilebilmiştir. Ulaşılan sayı üzerinden okullara yapılan anket sayısı Tablo 12’deki gibi belirlenmiştir.

Tablo 12. Elazığ’da Kadın ve Erkek Öğretmenlere Yapılan Anket Sayısı

Okul	Kadın Öğretmen Sayısı	Erkek Öğretmen Sayısı
Temel Eğitim (İlk ve Ortaokul)	196	200
Genel Lise ve Teknik ve Meslek Lisesi	55	50
İmam Hatip Lisesi	49	50
Toplam	300	300

3.5. Veri Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Literatür taraması sonucunda düzenlenen anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların demografik özellikleri ve şiddet konusuna yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise ekonomik şiddet ve aile içi ekonomik şiddetin boyutlarına ilişkin sorulara yer verilmiştir.

Anket soruları ile ilgili 50 kadın ve erkek öğretmen üzerinde pilot çalışma yapılarak soruların anlaşılabilirliği ve güvenilirliği test edildikten sonra anket çalışmasına devam edilmiştir.

Anket formundaki ekonomik şiddet ölçeği gruplar halinde düzenlenerek, şiddetin boyutları arasındaki farklılıkların ortaya konulması ve birbiriyle

karıştırılmasının önlenmesi sağlanmıştır. Ekonomik şiddet ölçeğinde yer alan ifadelere katılım dereceleri 5'li likert ölçeği kullanılarak ölçüm yapılmıştır. Öğretmenlerin ifadelerine katılım dereceleri;

- 1: Kesinlikle Katılmıyorum,
- 2: Katılmıyorum,
- 3: Kararsızım,
- 4: Katılıyorum,
- 5: Kesinlikle Katılıyorum şeklinde derecelendirilmiştir.

Her bir katılımcının beş dereceli ifadelerine katılımı, olumlu olan ifadelerde 5,4,3,2 ve 1 şeklinde, olumsuz olan ifadelerde ise sırayı tersine çevirmek suretiyle kodlanarak bütün önermelere verilen cevapların aritmetik ortalamaları alınması şeklinde oluşturulmuştur. Böylece her katılımcının puanı hesaplanmıştır.

Çalışmada elde edilen verilere ait aritmetik ortalama ile ilgili yorumlamalarda aşağıdaki aralıklardan yararlanılmıştır:

- $1,00 \leq \text{aritmetik ortalama} \leq 2,60$: Düşük
- $2,60 < \text{aritmetik ortalama} \leq 3,40$: Orta
- $3,40 < \text{aritmetik ortalama} \leq 5,00$: Yüksek

Aritmetik ortalama aralıkları değerlendirildiğinde, 1'e yaklaştıkça ankete katılanların ekonomik şiddet ile ilgili görüşleri olumsuz, 5'e yaklaştıkça ise ankete katılanların ekonomik şiddet ile ilgili görüşleri olumlu olarak değerlendirilmiştir (Demirel, 2011: 99).

Verilerin analizinde SPSS-22 programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır.

3.6. Güvenilirlik Analizi

Araştırma verilerinin tutarlılığını ölçmek amacıyla güvenilirlik analiz yapılmıştır. Güvenilirlik analizi için Cronbach's Alfa katsayısı kullanılmıştır.

Cronbach's Alfa Katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme ölçütü (Kılıç, 2016: 48):

- ❖ $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.
- ❖ $0,41 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.
- ❖ $0,61 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek orta güvenilirliktedir.
- ❖ $0,81 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek güvenilirliktedir.

Araştırmada kullanılan ekonomik şiddet ölçeği için güvenilirlik sonuçları Tablo-13'de verilmiştir.

Tablo 13. Güvenilirlik Analizi

Ölçeğin Adı	Cronbach Alfa
Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Sorular	0,836
Kadın Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Sorular	0,667
Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Sorular	0,777

Cronbach Alfa değerleri; kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular 0,836, kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular 0,667, ve erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular 0,777 olarak hesaplanmıştır. Genel kanı olarak Cronbach Alfa değerleri sonuçlarına göre; öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ve aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin ölçeklerinin orta ve yüksek güvenilirlikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.7. Literatür Çalışması

Çalışmanın bu bölümünde ekonomik şiddetle ilgili yapılmış olan çalışmalar özetlenmiştir.

Adaçay ve Güney (2012) tarafından yapılan çalışmada, kadına yönelik ekonomik şiddetin önemini vurgulanmış ve bu konudaki toplum duyarlılığını arttırmaya yönelik katkı vermek amacı ile kadına yönelik şiddetin farklı boyutlarına değinilmiştir. Özellikle “ekonomik şiddet” konusu üzerinde durulan çalışmada Dünya’da ve Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddetin örneklerine ve mevcut istatistiki göstergelere yer verilmiştir.

Adams ve diğerleri (2008) tarafından yapılan çalışmada geliştirilen ekonomik şiddet ölçeği ile ekonomik şiddet davranışları incelenmiştir. Çalışma aile içi ekonomik, fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalan 103 kadın katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma bulguları kadınların psikolojik şiddete maruz kaldığı, %99’unun son altı ayı içinde fiziksel şiddete, %57’sinin ise cinsel şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların %99’unun ekonomik şiddete maruz kaldığı ve kadınların %76’sının ise içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıdan birlikte olduğu erkeğin sorumlu olduğunu belirtmiştir. Ekonomik şiddetin, fiziksel ve psikolojik şiddetle bağlantılı olduğu ve kadın üzerinde ekonomik kontrol arttıkça bu şiddet türlerinde de artışlar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ekonomik şiddetin, ekonomik sıkıntılarla bağlantılı olduğu; ekonomik şiddete maruz kalan kadınların kaynaklara ulaşmada ve kullanmada şiddetin etkisiyle daha fazla zorluk yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ataklı Yavuz (2016) çalışmasında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin Türkiye’de kadın istidamı üzerinde nasıl etkileri olduğu ve özellikle ekonomik faktörlerin etkisiyle kadınların maruz kaldığı ekonomik şiddet olgusunu incelemiştir. Bu çerçevede, çalışmada ilk olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ardından toplumsal cinsiyet açısından işbölümü ve kadın istihdamı ve son olarak ise kadına yönelik ekonomik şiddet konusu istatistiksel göstergeler ile incelenmiştir.

Eşkinat (2012) çalışmasında ekonomik şiddetle karşılaşma olasılığının yüksek olduğu düşünülen boşanmış kadınların maruz kaldıkları ekonomik şiddet konusundaki düşünceleri incelenmiştir. Çalışmada orta ve üst gelir düzeyine sahip boşanmış kadınların ekonomik şiddete maruz kalma konusundaki düşüncelerini, maruz kaldıkları ekonomik şiddetin nedenlerini ve ekonomik açıdan ne durumda olduklarını açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışma soruların 16 boşanmış kadına e-posta gönderilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, kadınların sosyo-ekonomik açıdan güçlü olmalarına rağmen ekonomik şiddetin farklı biçimlerine hedef oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Fawole (2008) çalışmasında kadınların yaşadığı ekonomik şiddet türlerine dikkat çekerek sağlık ve kalkınma konusundaki sonuçlarını istatistiksel veriler ile ayrıntılı olarak incelemiştir. Çalışmada ekonomik şiddetin tarımsal kaynaklar dahil olmak üzere sağlık hizmetleri, istihdam ve eğitimi sınırladığını belirtilmiştir. Ayrıca finansal karar alma dışında, miras, mülkiyet haklarında ayrımcılığa neden olduğu da ilave edilmiştir. Sonuç olarak kadına yönelik ekonomik şiddet konusunda daha geniş çaplı çalışmalara ihtiyaç olduğu ve kadınlar ve erkekler arasında eşitliği teşvik eden, kadınlara ekonomik fırsatlar sağlayan, haklarını bildiren ve erkeklerin sömürücü davranışlarına izin veren tutumlara karşı stratejiler oluşturulmasının gerektiğini ifade etmiştir.

Gökkaya (2011) çalışmasında Cumhuriyet Üniversitesi'nde idari personel olarak görev yapan 154 kadının aile içerisinde ekonomik şiddete maruz kalma durumlarını incelemiştir. Çalışmada kadınların %30,5'i toplumdaki ekonomik yapıyı, %29,9'u sosyokültürel yapıyı, %20,1'i kadının eğitimsiz ve güçsüz olmasını, %12,3'ü erkeğin güçlü olmasını veya gücü elinde tutmasını ve %19,5'i tüm nedenlerin kadınlara karşı uygulanan ekonomik şiddetin nedeni olduğunu belirtmiştir. Ayrıca kadınların yaklaşık yarısına yakını iş hayatında kadın ve erkeğin eşit olup olmadığına ilişkin soruya hayır cevabı verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gökkaya (2014) çalışmasında ekonomik şiddeti ve bunun cam tavan (glassceiling) kavramı ile ilişkisini incelemiştir. Bu çerçevede, çalışmada ilk olarak kadına yönelik şiddet ve şiddet türleri, ardından kadın ve kadının çalışma hayatında karşılaştığı sorunlar ve son olarak ise ekonomik şiddet ve cam tavan konularını istatistiksel veriler yardımıyla ayrıntılı olarak ele almıştır.

Gürkan ve Coşar (2009) tarafından yapılan çalışmada ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri incelenmiştir. Bu çerçevede, çalışmada ilk olarak şiddet konusu, ardından ekonomik şiddet ve oluşumunu oluşturan faktörler ve son olarak ise ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri istatistiksel veriler yardımıyla ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Çalışma sonunda ekonomik şiddete maruz kalan kadınların yoksullaştığı, fiziksel şiddete daha fazla maruz kaldığı ve ruh sağlıklarında bozulmalar olduğu belirtilmiştir. Ayrıca cinsel taciz, HIV, kadın ticareti, maternal mortalite ve morbidite oranında artışlara neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç (2017) çalışmasında aile içerisindeki ve toplumsal yaşamdaki bazı değişkenler ile kadınların ekonomik şiddete maruz kalmaları arasında bir ilişkinin olup olmadığını mülakat tekniği ile incelemiştir. Çalışma Düzce Üniversitesi'nde görev

yapan 7 evli ve 7 bekar kadın akademisyenle gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler neticesinde, kadına yönelik ekonomik şiddet ve diğer şiddet türlerinin azaltılmasında kadının ne kadar önemli fonksiyonlarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kocadaş ve Kılıç (2012) tarafından yapılan çalışmada sosyo-ekonomik yapıdaki kadın ve çocuğun, şiddeti nasıl algıladıkları incelenmiştir. Çalışmanın anket uygulaması Malatya İl Merkezi'nde ortaöğrenim çağındaki gençler ve aileleri olmak üzere iki ana gruptan oluşan 545 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, kadın ve çocukların düşük sosyo-ekonomik yapı içerisinde şiddete maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğrenilen değerler, ailenin ekonomik yapısı, kadının çalışıp çalışmaması gibi etmenlerin de aile bireylerinin cinsiyete bağlı olarak şiddeti algılayışını değiştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Parsova ve Eroğlu (2018) tarafında yapılan çalışmada kırsal kökenli kadın girişimciliğini toplumsal cinsiyet ve ekonomik şiddet bağlamında mülakat tekniği ile incelenmiştir. Çalışmada Zonguldak İl Merkezi ve Kilimli, Karaman ve Kozlu ilçelerinde yaşamakta olan kırsal kökenli ve evli 11 kadın girişimci ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde kadın girişimcilerin çoğunluğunun ekonomik şiddet konusunda bilgi sahibi olduğu ve kadına yönelik ekonomik şiddeti ekonomik kontrol davranışları olarak tanımladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmaya katılan birbirlerinden farklı demografik, sosyokültürel ve sosyoekonomik özelliklere sahip kadın girişimcilerin eşlerinin, ekonomik şiddet uyguladığı tespit edilmiştir. Ayrıca 3 kadın girişimcinin ise ekonomik şiddet ile birlikte, sözel ve psikolojik şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Postmus ve diğerleri (2011) tarafından yapılan çalışmada finansal okuryazarlık programına katılan eş şiddetine maruz kalmış kadınların ekonomik olarak kendin kendilerine yeterlikleri incelenmiştir. Çalışma 120 katılımcının katılımıyla anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan % 94'ü, eş şiddeti ile yakından ilişkili olan bir tür ekonomik şiddet yaşadığını, % 79'u ekonomik sömürü davranışı yaşadığını ve % 78'i çalışmasının engellendiğini ifade etmiştir. Ayrıca ekonomik kontrolün eğitime göre önemli ölçüde farklılaştığı tespit edilmiştir. Son olarak ise, ekonomik kontrolün yanı sıra herhangi bir ekonomik şiddet davranışının yaşanmasının ekonomik öz yeterliliğin azalmasını önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Sharp (2015) çalışmasında ekonomik şiddetin parasal açıdan nasıl gerçekleştiğini incelemiştir. Çalışma anket ve mülakat tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada kadınların ekonomik şiddete erkeklerden daha fazla maruz kaldığı ve ekonomik şiddete maruz kalan katılımcıların üçte ikisinin evli veya birlikte yaşadığı belirtilmiştir. Katılımcıların %15'i yalnızca ekonomik şiddete, %82'si ekonomik şiddetle birlikte diğer şiddet türlerine de maruz kaldığını belirtmiştir. Katılımcıların %34'ü yaşadıklarının ekonomik şiddet olduğunu bilmediğini ifade etmiştir. Burada da kadın katılımcı oranı %67 olarak belirtilmiştir. Tüm gelir düzeylerinde erkek ve kadın katılımcılar ekonomik şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir. Erkekler, eşlerinin ev giderlerini ödemede yeterince katkıda bulunmadığını (ekonomik sömürü) belirtirken, kadınlar ekonomik kontrol tipinde şiddete maruz kaldıklarını ifade etmiştir. 11 kadın, anket sonunda kendilerine verilen serbest alanda ekonomik şiddetle birlikte cinsel ve fiziksel şiddet gördüğünü de ifade etmiştir. Kadın katılımcılarda, para kullanımlarının sürekli kontrol edilmesi ve onlara danışmadan finansal kararlar verilmesi erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, erkeklerin kadınlara toplumsal cinsiyet rollerini kullanarak ekonomik şiddet uyguladıklarını ve kadınların çoğunun ekonomik şiddet yerine bu durumu fiziksel şiddetten ibaret zannetmişlerdir. Kadınların ekonomik şiddeti açıklaması önündeki engeller; utanç ve aptal hissetme, para kullanımının özel bir konu olduğunu düşünme, özellikle banka veya şirketlerin gözünde parasal gücünün sarsılacağını düşünme, erkek ise toplum içinde saygın bir duruş sergilediği için kadına inanılmayacağı korkusu ve eşinin tepkisinden korkma olduğu sonucu ulaşılmıştır.

Stringer (2012) çalışmasında ekonomik şiddetin ne gibi tezahürlere sahip olduğunu, ne kadar yaygın olduğunu ve ne gibi etkileri olabileceğini incelemiştir. Çalışma Amerika'da, aile içi şiddet konusunda destek hizmeti veren 39 kamu kurum ve kuruluşunda aile içi şiddetten kurtulmayı başarmış danışanlarla anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ekonomik şiddetin, danışanların kendilerinin ve ailelerinin geçimini sağlamasını engellediği ve yaklaşık olarak katılımcıların dörtte birinin danışanlarının yarısı; evlerini kaybettiği, kendilerine istihdam sağlayamadığı veya çocuklarıyla ilgili yaptıkları planları ekonomik şiddet yüzünden bozulduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların danışanlarının %50'den fazlası ekonomik şiddet sonucu evinin ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirtmiştir. Katılımcıların yarısı, danışanlarının en az dörtte birinin, birlikte olduğu erkek yüzünden borcu olduğu ve bu yüzden birikim yapamadığını belirtmiştir. Ayrıca, katılımcıların %30'u, danışanlarının dörtte birinin banka hesabı açmadığı ve düşük kredi puanları yüzünden kredi çekemediğinden

mağdur olduğunu belirtmiştir. Ekonomik şiddetin, finansal istikrar üzerinde kısa dönem etkileri katılımcılar tarafından görülmektedir. Katılımcıların %80'inden fazlası, ekonomik şiddetin, danışanlarının; barınma, çocuk bakımı, ev geçimi sağlama ve yardım alma gibi ihtiyaçlarını nasıl etkilediği konusunda bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Çalışma, katılımcıların %40'ının, ekonomik şiddetin uzun dönem etkilerinden haberdar olmadığını ve bu konuda bir eksiklik olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada, ayrıca, ekonomik şiddet türleri de tanımlanmıştır. Katılımcıların danışanları, kendi kazançlarının kontrolünden vazgeçmeye zorlandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların danışanlarının %79'u 50 dolardan az bir miktar harcama yapmak için bile izin almak zorunda kaldığını, %45'inin ise 20 dolardan fazla harcama izninin olmadığını belirtmiştir. Bir diğer ekonomik şiddet türü de "kişisel dokümanlar" ile ilgili olarak tanımlanmıştır. Kişisel dokümanlara erişimin engellenmesi de aile içi şiddet kurbanları üzerinde ekonomik kontrol elde etmede çokça kullanılan yollarından biri olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların neredeyse üçte biri, danışanlarının yarısından fazlasının bu durumu yaşadığını ifade etmiştir. "Banka ve Kredi Kartı Hesapları" ile ilgili de ekonomik şiddet davranışları tanımlanmıştır. Birçok danışanın kendine ait banka hesabı veya kredi kartı hesabının olmadığı, bazılarının ise birlikte olduğu erkeklerle ortak hesabı olduğunu belirtmiştir. Bu durumun sebebi; birlikte olduğu erkeğin kişisel dokümanlara erişim izni vermemesi veya kendi banka hesabı olmasına hiç izin vermemesidir. Çalışmada, ekonomik şiddete maruz kalanların durumları da incelenerek, ekonomik şiddetin sonuçları tanımlanmıştır. Katılımcıların; %23'ünün danışanlarının en az yarısının mahkeme kararıyla evinden çıkarıldığı veya evini kaybettiği ve %25'inin danışanlarının en az yarısının iş bulamaz hale geldiği ve çocuk bakımı ile ilgili planlarının bozulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların %50'sinden fazlasının danışanlarının en az yarısının ekonomik şiddet sonucunda temel ev gereksinimlerini karşılayamaz hale geldiği ve yaklaşık üçte birinin danışanlarının %75'inin yardım almak zorunda kaldığı, danışanların az bir bölümünün de, öğrenim kredisini ödeyemez hale geldiği veya hukuki yaptırımlara maruz kaldığı tespit edilmiştir.

Stylianou ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada Ekonomik Şiddet Ölçeği ve Kötü Davranış Envanterinden kullanılan soruların yapısı incelenmiştir. Çalışma kötü muameleye maruz kalan 457 kadının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma bulguları, ekonomik şiddetin; ekonomik kontrol, ekonomik sömürü ve

istihdama engel olma biçiminde ortaya çıktığını göstermektedir. “Ekonomik kontrol”; kadına sorulmadan önemli ekonomik kararlar alınması, paranın nasıl harcandığının bilinmemesi, ekonomik bilgilerin kadından saklanması, kadını para istemek zorunda bırakma ve fatura ve para üstünün erkeğe verilmesi olarak tanımlanmaktadır. “Ekonomik sömürü”; kira veya faturalar için harcanacak paranın erkek tarafından harcanması, faturaları geç ödeme veya ödememe ve kadının adına borçlanması durumları olarak tanımlanmaktadır. “İstihdama engel olma” ise; kadının çalışmasına engel olacak davranışlarda bulunma, kadının işini bırakmasını isteme, kadının işini bıraktırmayla tehdit edilmesi ve kadının işe gitmek istediğini söylediğinde fiziksel şiddet uygulanması olarak belirtilmiştir. Ayrıca ekonomik, psikolojik, ve fiziksel şiddet türleri arasında çakışma tespit edilmesi ve bu şiddet türlerinden en az birine maruz kalma oranı düşük iken; üçüne de maruz kalma oranının oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şanlı (2012) çalışmasında kadına yönelik şiddetin farklı boyutlarına değinilerek özellikle ekonomik şiddetin sebepleri ve sonuçlarını incelemiştir. Çalışmaya ilişkin anket uygulaması Diyarbakır İlinin Hani ilçesindeki ilköğretim okullarının 6, 7, ve 8. sınıflarında okuyan 430 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmada İlçe Nüfus Müdürlüğü, İlçe Emniyet Müdürlüğü, İlçe Devlet Hastanesi ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ nün resmi kayıtlarından da yararlanılmıştır. Çalışmada fiziksel şiddete maruz kalan kadınların bulunmadığı fakat ilçede çoğunlukla kadınların çalışmasına izin verilmediği için kadına yönelik ekonomik şiddetin görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2015), çalışmasında Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan göçmen kadınların maruz kaldıkları ekonomik şiddet olgusunu mülakat tekniği ile incelenmiştir. Çalışma 2 Moldovalı (Gagavuz Türkü), 4 Gürcü, 3 Türkmen ve 1 Filipinli olmak üzere toplamda 10 kadın ile görüşülmesiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Türkiye’de ev işlerinde çalışan göçmen kadınların tanımadıkları bir ülkede şiddet türlerinden biri olan ekonomik şiddetin ev içi cinsiyetçi iş bölümünü ortadan kaldıramadığı ve kadınların eve getirdikleri paranın harcanmasına ilişkin kararlara katılamamalarının bir ekonomik şiddet olarak görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz ve Öz (2017) tarafından yapılan çalışmada kadın hastaların, ekonomik şiddete ilişkin deneyimleri ve kadınının çalışmasına ilişkin tutumları incelenmiştir. Çalışmaya ilişkin anket uygulaması bir kadın doğum hastanesinde yatan 109 kadın

üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kadının aile yapısının geniş olması, köyde yaşaması, eğitim seviyesinin düşük olması, bir işte çalışmaması ve eşinin çalışmasına izin vermemesinin kadının çalışmasına yönelik tutumları olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca demografik özelliklerin ve ekonomik şiddetin de kadının çalışmasına yönelik tutumları olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE SONUÇLARI

Çalışmanın bu bölümünde anket sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilerek, sonuçlar yorumlanmıştır.

4.1. Katılımcılara Ait Demografik Bulgular

Bu başlıkta, Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı kamu ve özel okullarda çalışan kadın ve erkek öğretmenlere ait demografik özelliklere ilişkin dağılımlara yer verilmiştir. İlk olarak ankete katılan kadın öğretmenlerin medeni durumlarına yönelik bilgilerden başlanmış ve elde edilen bulgular Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Kadın Öğretmenlerin Medeni Durumları (Frekans,%)

Medeni Durum	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Evli	256	85
Bekar	44	15
Toplam	300	100

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ankete katılan kadın öğretmenlerin %85'inin evli, %15'inin bekar olduğu tespit edilmiştir.

Bir başka soruda ankete katılan öğretmenlerin yaşları sorulmuş, sonuçlar yaş aralıkları belirlenerek Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo. 15 Kadın ve Erkek Öğretmenlerin Yaş Aralıkları (Frekans,%)

Yaş	Kadın öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
22-37 arası	48	16	38	12	86	14
28-35 arası	117	39	118	39	235	39
36 -44 arası	102	34	93	31	195	33
45 ve üstü	33	11	51	17	84	13
Toplam	300	100	300	100	600	100

Tablo 15 incelendiğinde, ankete katılan kadın öğretmenlerin %16'sının 22-37 yaşları arasında, %39'unun 28-35 yaşları arasında, %34'ünün 36-44 yaşları arasında ve %11'inin ise, 45 ve üstü yaşları arasında oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğretmenlerin yaş durumlarına göre dağılımına bakıldığında ise %12'sinin 22-37 yaşları

arasında, %39'ünün 28-35 yaşları arasında, %31'inin 36-44 yaşları arasında ve %17'sinin ise, 45 ve üstü yaşları arasında oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılan öğretmenlerin genel olarak yaş dağılımlarına bakıldığında ise katılımcıların %72'sinin 28-44 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğretmenlerin yaş aralığının ağırlıklı olarak genç ve orta yaş kesiminden oluşması nedeniyle şiddet konusuna karşı daha duyarlı olması ve bu durumun anket sonuçlarından daha etkin sonuç alınmasına yol açacağı beklenmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin eğitim durumlarına göre dağılımı Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eğitim Durumları (Frekans,%)

Eğitim Durumu	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Lisans	256	85	279	93	535	89
Yüksek lisans	44	15	21	7	65	11
Doktora	-	-	-	-	-	-
Toplam	300	100	300	100	600	100

Tablo 16'da görüldüğü üzere ankete katılan kadın öğretmenlerin eğitim durumlarına göre, %85'inin lisans düzeyinde, %15'inin yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip oldukları belirlenmiştir. Erkek öğretmenlerin eğitim durumlarına bakıldığında ise %93'ünün lisans düzeyinde eğitime sahip olduğu, %7'sinin yüksek lisans düzeyinde eğitime sahip olduğu görülmektedir. Her iki grupta da doktora düzeyinde öğretmenlerin olmadığı görülmektedir. Toplam rakamlar üzerinden değerlendirilme yapıldığında kadın öğretmenlerin eğitim kalitelerini artırmak için yüksek lisans eğitimlerini tamamlama oranının erkeklere nazaran daha yüksek olduğu görülmektedir.

2018 yılı itibariyle 2023 Eğitim Vizyonu belirleme çerçevesinde tartışılan konulardan biri öğretmenlere yüksek lisans düzeyinde eğitimin zorunlu hale getirilmesi olmuştur. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk tarafından hizmet içi eğitimlerin yeniden düzenlenmesi ve yeni bir eğitim modeli oluşturulması konusunda çalışmalar başlamıştır. Bu çalışmalar kapsamında modelde yer alan yeniliklerden biride dört yıl içerisinde bütün öğretmenlere yüksek lisans düzeyinde eğitimin zorunlu hale gelmesi yer almaktadır. Bu bağlamda eğitim kalitesinin artırılmasının ve Toplum 5.0'a ulaşmada eğitimcilerin niteliklerinin artırılmasının da büyük fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlara bakıldığında yüksek lisans eğitimi zorunlu olmasa dahi kadın öğretmenlerin eğitim konusuna olan hassasiyetlerinin daha yüksek olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kurumlarının dağılımı Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Ankete Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Eğitim Kurumları (Frekans,%)

Çalıştıkları Kurumlar	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
İlkokul	74	25	89	30	163	27
Ortaokul	122	41	111	36	233	39
Genel ve Meslek Liseleri	55	18	50	17	105	18
İmam Hatip Liseleri	49	16	50	17	99	16
Toplam	300	100	300	100	600	100

Tablo 17’de ankete katılan öğretmenlerin çalıştıkları kurumlar özetlenmiştir. Tablo 17’e göre ankete katılan kadın öğretmenlerin %25’inin ilkokulda, %41’inin ortaokulda, %18’inin genel ve meslek liselerinde ve %16’sının ise imam hatip liselerinde çalıştığı erkek öğretmenlerin ise %30’unun ilkokulda, %37’sinin ortaokulda, %16’sının genel ve meslek liselerinde ve %17’sinin ise imam hatip liselerinde çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Aslında dağılımın bu şekilde gerçekleşmesinin nedeni araştırmanın yapıldığı örneklem belirleme aşamasından dolayı olmuştur. Örneklemi belirlenirken, genel örneklem sayısı belirlendikten sonra ildeki eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin dağılımı dikkate alınarak alt örneklem dağılım tabakaları belirlenmiştir. Bunun yapılmasındaki amaç, araştırmada farklı eğitim kurumlarının tamamının araştırma kapsamına alınarak ekonomik şiddet konusunda elde edilen sonuçlarda daha genel bir sonuca ulaşmanın mümkün olmasıdır.

Çalışmada kadın öğretmenlerin ilk evlilik yaşları sorulmuş ve cevaplar Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin İlk Evlilik Yaşı (Frekans, %)

İlk Evlilik Yaşı	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
18-22 arası	41	16
23-27 arası	156	61
28-35 arası	58	22
36-45 arası	1	1
Toplam	256	100

Ankete katılan 256 evli kadın öğretmenin ilk evlilik yaşları sorulduğunda; %16'sı 18-22 yaşları arasında lisans eğitimlerini tamamlamadan yani öğrencilik yıllarında evlendiklerini ifade etmişlerdir. %61'i 23-27 yaşları arasında, %22'si 28-35 yaşları arasında ve %1'i ise 36-45 yaşları arasında evlendiklerini beyan etmişlerdir. Elde edilen bulgular doğrultusunda kadın öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 23-35 yaş arasında lisans eğitimlerini tamamlayarak veya iş hayatına atılmalarının ardından evlendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılan öğretmenlerin eşlerinin çalışma durumları ve çalıştıkları sektöre göre dağılımları Tablo 19'da verilmektedir.

Tablo 19. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eşlerinin Çalışma Durumları ve Çalıştıkları Sektöre Göre Dağılımı (Frekans,%)

Çalışma Durumu	Sektör	Kadın öğretmenler		Erkek öğretmenler		Toplam	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Evet	Kamu	195	76	226	75	421	76
	Özel	60	23	25	8	82	15
Hayır		1	1	49	17	50	9
Toplam		256	100	300	100	556	100

Anket sonuçlarına göre; kadın öğretmenin eşlerinin yaklaşık %76'sının kamu sektöründe, %23'ünün özel sektörde çalıştığı ve %1'inin ise çalışmadığı, evli olan erkek öğretmenler ise eşlerinin %75'inin kamu sektöründe, %8'inin özel sektörde çalıştığını ifade ederken %17' ise eşlerinin çalışmadığını beyan etmişlerdir.

Türk toplumunda aile kutsal bir kavram olup ekonomik, sosyal, kültürel değerlerin öğrenildiği toplumsal bir birimdir. Geleneksel toplum özelliğinin hakim olduğu Türk aile yapısında, ailede kadınların öncelikli sorumlulukları arasında ev işleri ve çocukların bakımı yer almaktadır. Bu nedenle geleneksel toplumlarda uzun yıllardan bu yana ataerkil toplumsal algının bir sonucu olarak kadınlar genelde toplumsal üretimin dışında bırakılmaktadır. Öyle ki bu toplumsal algı nedeniyle, kadınlara yönelik

iş grupları ile erkeklere yönelik iş grupları sınıflandırılmasının yapıldığı dahi görülmektedir. Bu çalışmanın örneklemini oluşturan öğretmenlik mesleği de Türk toplumunda kadınlara uygun meslek arasında yer aldığı görüşü yaygın şekilde kabul edilmektedir.

Küreselleşme sürecini yaşayan Dünya’da Türkiye, küreselleşme ve gelenekselliğin tüm çelişkilerinin yaşandığı bir ülke örneğini teşkil etmektedir. Türkiye’de her geçen gün çalışan kadınların sayısı artmasına rağmen çalışma yaşamında kadınlara yönelik eşitsizlik anlayışı da devam etmektedir. Bu bağlamda eşitsizliğin en az yaşandığı sektörlerden biri olan kamu sektörü kadınlar tarafından daha fazla tercih edilmesine neden olmaktadır. Bu tercihin yapılmasının nedenleri arasında çalışma saatlerinin uygun olması ve gelirin adaletli dağılımı gibi unsurlar yer almaktadır. Çalışma sonuçlarına bakıldığında da bu anlayışın hâkimiyeti dikkat çekmektedir. Kadın öğretmenlerin genelde eşleri yine aynı sektörden olan kamu sektöründe yer aldıklarını ifade ederken, erkek öğretmenlerin ise çok büyük bir çoğunluğunun eşlerinin kamu sektöründe çalıştıklarını beyan etmişlerdir. Erkek öğretmenlerin kamu sektöründe çalışan eşlerinin %60’ının öğretmen olarak çalıştığı, geriye kalan kısmının ise kamuda memur olarak görev yaptığını belirtmeleri toplumsal yapıda öğretmenliğin kadınlara uygun bir meslek olarak kabulünün bir kanıtıdır aslında. Ayrıca Elazığ’da görev yapan ankete katılan erkek öğretmenlerin %17’sinin eşlerinin çalışmadığını beyan etmesi de dikkat çeken bir başka sonuçtur. Bu durumu doğru olarak yorumlamak için ankete katılan öğretmenlerin eşlerinin eğitim durumlarına bakılmalıdır. Şimdi de ankete katılan öğretmenlerin eşlerinin eğitim düzeyleri ele alınmış ve sonuçlar Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eşlerinin Eğitim Düzeyleri(Frekans,%)

Eşlerinin Eğitim Durumu	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
İlkokul ve Ortaokul	-	-	22	7	22	4
Lise	12	5	28	9	40	8
Ön lisans	11	4	5	3	16	3
Lisans	206	80	240	78	446	78
Yüksek Lisans ve Doktora	27	11	5	3	32	7
Toplam	256	100	300	100	556	100

Ankete katılan evli olan kadın öğretmenlerin eşlerinin eğitim durumlarına bakıldığında; %5’inin lise düzeyinde, %4’ünün ön lisans düzeyinde %80’inin lisans düzeyinde ve %11’inin ise yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitime sahip oldukları

sonucuna ulaşılmıştır. Ankete katılan evli erkek öğretmenlerin eşlerinin eğitim durumlarına bakıldığında ise %8'inin ilkokul ve ortaokul düzeyinde, %10'unun lise düzeyinde, %1'inin önlisans düzeyinde, %78'inin lisans düzeyinde eğitime sahip olduğu ve %1'inin yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitime sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir önceki Tablo 19'un yorumu aslında Tablo 20'i tamamlamıştır. Tablo 19'da erkek öğretmenlerin %17'si eşlerinin çalışmadıklarını beyan etmişlerdir. Tablo 20'de ise erkek öğretmenlerin %16'sı eşlerinin ortaöğretim mezunu olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu durum göstermektedir ki erkek öğretmenlerin eşlerinin istihdam içerisine dahil olması güç olan vasıfsız işgücü niteliği taşıyan kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bağlamda her iki Tablo'dan da elde edilen sonuçların birbirini desteklediği elde edilen dikkat çekici sonuçlardan biridir. Ayrıca kadın öğretmenlerin eşlerinin büyük bir çoğunluğunun lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip olması erkeklere nazaran eğitilmiş bir eş anlayışına daha fazla önem verdiklerinin bir göstergesi olmuştur.

Ankete katılan öğretmenlerin gelir aralığına göre dağılımları Tablo 21'de verilmiştir. Ankete katılan kadın öğretmenlerin %1'inin 1000TL ve altı, %5'inin 1001TL-2000TL, %23'ünün 2001TL-3000TL, %65'inin 3001TL-4000TL, %4'ünün 4001TL-5000TL arasında ve %2'sinin 5001TL ve üzeri gelire sahip olduklarını beyan etmişlerdir. 1000 TL altında gelir düzeyine sahip olan kişiler sözleşmeli öğretmen olarak görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Erkek öğretmenlerin gelir dağılımına bakıldığında ise %1'inin 1001TL-2000TL, %7'sinin 2001TL-3000TL, %65'inin 3001TL-4000TL, %27'sinin 4001TL-5000 TL arasında gelire sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 21. Ankete Katılan Öğretmenlerin Gelir Aralığı (Frekans,%)

Gelir Aralığı	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
1000TL ve altı	4	1	-	-	4	1
1001TL-2000TL	16	5	2	1	18	3
2001TL-3000TL	68	23	21	7	79	13
3001TL-4000TL	195	65	196	65	391	67
4001TL-5000TL	11	4	81	27	92	15
5001TLve +	6	2	-	-	6	1
Toplam	300	100	300	100	600	100

Ankete katılanların kamu sektöründe görev yapması belirli gelir aralığındaki yoğunlaşmaların yaşanmasının nedeni olarak açıklanabilir. Toplama bakıldığında ise yaklaşık %80'inin 2001TL-4000TL arasında gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir. 4001TL -5000TL üzerinde maaş alan öğretmenlerin ise idari yönetimde görev almaları ve ek gelir kaynaklarının olmasının da etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Ankete katılan evli öğretmenlerin eşlerinin gelir aralığına göre dağılımı Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eşlerinin Gelir Durumları (Frekans,%)

Eşlerinin Gelir Durumu	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
100 TL ve altı	2	1	1	1	3	1
1001TL-2000TL	5	2	7	2	12	2
2001TL-3000TL	34	13	26	9	60	11
3001TL-4000TL	148	57	188	66	336	60
4001TL-5000TL	49	19	29	10	78	14
5001TL -6001TL	12	5	-	-	12	2
6001 TL ve +	5	2	-	-	5	1
Eşim çalışmıyor	1	1	49	17	50	9
Toplam	256	100	300	100	556	100

Tablo 22'de görüldüğü üzere ankete katılan kadın öğretmenler eşlerinin %1'inin 1000TL ve altı, %2'sinin 1001TL-2000TL, %13'ünün 2001TL-3000TL, %57'sinin 3001TL- 4000TL, %19'unun 4001TL-5000TL ve %5'inin 5001TL-6000TL, %2'sinin 6001TL ve üzeri gelire sahip olduğunu ve %1'inin ise çalışmadığı için bir geliri olmadığını ifade etmişlerdir. Erkek öğretmenlerin eşlerinin ise %1'inin 1000TL ve altı, %2'sinin 1001TL-2000TL, %9'unun 2001TL-3000TL, %63'ünün 3001TL-4000TL, %10'unun 4001TL-5000TL, 5001TL-6000TL arasında gelire sahip olduğunu beyan etmiş ve %17'sinin ise çalışmadığı için gelirinin olmadığını ifade etmişlerdir.

Eşlerinin çalışmadığını ifade eden erkek öğretmenlerin eşlerine aylık olarak harçlık verme durumları sorulmuş ve sonuçlar Tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23. Eşlerine Aylık Olarak Harçlık Verme Durumları (Frekans,%)

Aylık Harçlık Miktarı	Erkek Öğretmenler	
	Frekans	%
Harçlık vermiyorum	4	8
100-300TL arası	29	60
301-500TL arası	7	14
501-1000TL arası	4	8
Kredi kartı tamamen ona ait istediği limitte harcama yapıyor	5	10
Toplam	49	100

Erkek öğretmenlerin çalışmayan eşlerine harçlık verme durumu sorulduğunda %60' ı aylık 100-300TL arası, %14'ü ise 301T-500TL arası, harçlık verdiklerini ifade etmişlerdir. Alınan cevaplardan yola çıkılarak erkek öğretmenlerin %8'inin ise harçlık vermediğini belirtmesi çalışmayan kadınların ekonomik özgürlüklerinin kısıtlandığını göstermektedir. Elde edilen bu sonuç ekonomik şiddetin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin evlenme kararlarını alma süreçleri sorulmuş ve cevaplar dağılımı Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24. Ankete Katılan Öğretmenlerin Evlenme Kararlarını Alma Durumları (Frekans,%)

Evlenme Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Görücü Usulü	78	26	50	20	128	23
Anlaşarak	222	74	206	80	428	77
Toplam	300	100	256	100	556	100

Ankete katılan kadın öğretmenlerin %20'si görücü usulü, %80'i anlaşarak evlendiğini ifade ederken, evli olan erkek öğretmenlerin ise %26'sı görücü usulü evlendiği, %74'ü anlaşarak evlendiğini ifade etmişlerdir. Elde edilen sonuçlardan yola çıkarak yüksek eğitim düzeyine sahip olan öğretmenlerin evliliklerini kendi kararları doğrultusunda belirledikleri görülmektedir. Ancak toplamda yaklaşık beş öğretmenden birinin de görücü usulü ile evlenmesi, erkeklerde görücü usulü evliliğin daha çok tercih edilmesi ve geleneksel Türk toplum yapısının Elazığ'da devam ettiğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin yaşadıkları konut türleri sorulmuş ve sonuçlar Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. Ankete Katılan Öğretmenlerin Yaşadıkları Konut Türleri (Frekans %)

Konut Türü	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Apartman	300	300	295	98	595	99
Müstakil ev	-	-	5	2	5	1
Toplam	300	100	300	100	600	100

Tablo 25'te görüldüğü üzere ankete katılan kadın öğretmenlerin %98'inin apartman dairesinde, %2'sinin müstakil bir konutta, erkek öğretmenlerin ise tamamının apartman dairesinde yaşadıkları belirlenmiştir.

4.2. Şiddet Olgusuna Ait Bulgular

Bu bölümde sorulan sorularda kadın öğretmenlerin şiddet olgusuna bakışları, yaşadıkları şiddet türlerini sınıflandırmaları gibi şiddet konusuna genel bir giriş yapılmıştır. İlk olarak ankete katılan öğretmenlere kadınların şiddette maruz kalma durumları sorulmuş ve sonuçlar Tablo 26'da özetlenmiştir.

Tablo 26. Ankete Katılan Öğretmenlerin Şiddette Maruz Kalan Kadın Durumlarına Yönelik Düşünceleri (Frekans,%)

Şiddetin Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Evet	277	92	300	100	577	96
Hayır	23	8	-	-	23	4

Tablo 26'da verilen cevaplardan yola çıkarak kadın öğretmenlerin %100'ü kadınların şiddete maruz kaldıklarını kabul ederken, erkek öğretmenlerin ise %92'sinin kadınların şiddete maruz kaldıklarını, %8'i ise kadınların şiddete maruz kalmadığına inandıklarını ifade etmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerin, kadınların maruz kaldıkları şiddet türlerini değerlendirilmesine yönelik düşünceleri sorulmuş ve sonuçlar Tablo 27'de verilmiştir. Anket sonuçlarına göre kadın öğretmenlerin %9'u kadınların fiziksel şiddete, %4'ü ekonomik şiddete, %12'si psikolojik şiddete, %2'si kadınların cinsel şiddete, %73'ü ise kadınların bütün şiddet türlerinin hepsine maruz kaldığını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Erkek öğretmenlerin ise %26'sı kadınların fiziksel şiddete, %1'i kadınların ekonomik şiddete, %14'ü kadınların psikolojik şiddete, %2'si kadınların cinsel şiddete

maruz kaldığı, %57'si ise kadınların bu şiddet türlerinin hepsine maruz kaldığı düşüncesine sahip olduklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 27. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddet Türlerine Yönelik Şiddet Türlerine Göre Dağılımı (Frekans,%)

Şiddet Türleri	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler	
	Frekans	%	Frekans	%
Fiziksel	28	9	81	26
Ekonomik	13	4	4	1
Psikolojik	37	12	43	14
Cinsel	2	2	1	2
Hepsi	220	73	171	57
Toplam	300	100	300	100

Anket sonuçlarından görüldüğü üzere; kadınların yaklaşık %70'i kadınların şiddet türlerinin tamamına maruz kaldığına açık bir şekilde inandıklarını ifade ederken, erkeklerde bu oranın yaklaşık %50'lerde olduğu görülmektedir. Erkeklerin şiddet türlerinin sınıflandırılmasına bakıldığında ise fiziksel şiddet ve psikolojik şiddetin ifade edilirken cinsel ve ekonomik şiddetin sınıflandırmada belirtilmediği bunun yerine tamamına maruz kaldıklarını ifade ettiklerini daha rahat şekilde belirttikleri dikkat çekmektedir. Bunun gerekçesi olarak toplumsal baskı, dini inanış, fiziksel şiddetin daha kolay ayırt edilebilmesi gibi birçok faktörün etkisi olduğu düşünülmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin kadınların şiddete karşı çıkamama nedenleri sorulmuş ve cevaplar Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Kadınların Şiddete Karşı Çıkarmama Nedenleri (Frekans,%)

Şiddete Karşı Çıkamama Sebepleri	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Nereye başvuracaklarını bilmiyorlar	51	17	38	13	89	15
Korkuyorlar	108	36	95	32	203	34
Şiddete razılar	20	7	24	8	44	7
Çaresizler	121	40	143	47	264	44
Toplam	300	100	300	100	600	100

Kadın öğretmenlere, kadınların maruz kalmalarına rağmen şiddete karşı çıkamama nedenleri sorulduğunda; %17'si kadınların nereye başvuru yapacaklarını bilmediklerini, %36'sı kadınların korktuklarını, %7'si kadınların şiddete razı

olduğunu,%40'ı ise kadınların çaresiz olduğunu düşündükleri için şiddete karşı çıkamadığını belirtmişlerdir.

Erkek öğretmenler ise kadınların yaşadıkları şiddete karşı çıkamama nedenlerini, %13'ü kadınların nereye başvuru yapacaklarını bilmediğini, %32'si kadınların korktuğunu, %8'i kadınların şiddete razı olduğunu, %47'si ise kadınların çaresiz olduğu için şiddete karşı çıkamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılan öğretmenlere, kadınların maruz kaldıkları şiddete karşı çıkamama nedenleri sorulmuştur. Bu durum toplam sayı üzerinden değerlendirildiğinde kadınların %44 gibi yüksek bir oranla kadınların çaresiz olduğu için şiddete karşı çıkamadığı düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum çalışmanın etkileyici sonuçlarından biri olarak kabul edilebilir. Çünkü çalışmanın örneklemini oluşturan eğitilmiş bireyler için dahi kadına yönelik şiddetin çözümünün olmadığını benimsemiş olması elde edilen çarpıcı sonuçlardan belki de en önemlisidir. Bu kabulün en önemli nedenlerinden biri ataerkil toplumda yetişen kız çocuklarının yetiştirilme tarzı ve toplumsal algıdan kaynaklanmaktadır. Toplumda küçük yaşlardan itibaren kız çocuklarının yetiştirilmesinde baskın unsur onların ebeveyn olmalarında da kabullerini kendi çocuklarına yansıtmalarına neden olmaktadır. Bu bağlamda kadına yönelik şiddetin bir çaresizlik olarak görüldüğü bu kabulün ortadan kaldırılması için ilk olarak kadınlara farkındalık yaratılması gerekmektedir. Böylece bu farkındalığı oluşturmuş kadınlar ebeveyn olduğunda hem kız çocuklarına, hem de erkek çocuklarına da bu algıyı doğru şekilde oturtulmasını sağlayacaklardır.

Yine toplam rakamlara bakıldığında kadınların şiddete karşı çıkmama nedenleri sorulduğunda %34'ü kadınların korktuklarını beyan etmişlerdir. Kadınlar neden korkar sorusunun doğru şekilde cevap verilmesi gerekmektedir. Kadınlar eşinden ayrılması durumunda eşi ve ailesi tarafından kendi, kendi ailesinin ve çocuklarının farklı şiddet türlerine uğramasından, toplum ve mahalle baskısından korkarlar, kendi ailelilerinin baskısından, meslek sahibi olmayan kadınların çocukları ve kendileri için gelecek kaygısı gibi unsurlardan dolayı korktukları görülmektedir. Son yıllarda sıklıkla karşılaşılan kadın cinayet rakamları aslında bu korkuların yersiz olmadığını da bir göstergesidir. Bu bağlamda kadınların bu korkularının ortadan kalkması için hukuki sürecin hızlı işlemesi ve güvenlik zafiyetinin giderilmesi, toplumun silahsızlaşmasının sağlanması, aile terapileri düzenlenerek her iki tarafında süreci kabullendirilmesi gibi uygulamaların getirilmesi oldukça büyük önem arz etmektedir. Görüldüğü üzere konu

çok yönlü olup bu sorunun ortadan kaldırılması için hukuki, sosyal, ekonomik ve kültürel alt yapının aynı anda inşa edilmesi gerekmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin şiddete karşı maruz kalan kadınların başvuru yaptıkları kurumlar sorulmuş ve sonuçlar Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kadınların Şiddete Karşı Başvuru Yapacakları Kurumlar (Frekans,%)

Şiddete Karşı Başvurulacak Kurumlar	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Aileye	73	24	14	5	87	15
Arkadaşa	24	8	-	-	24	4
Kadın Kuruluşuna	20	7	-	-	20	3
Karakola	85	28	81	27	166	28
Savcılık	71	24	121	40	192	32
Aile, Sosyal ve Çalışma Politikalar Bakanlığı’na	14	5	84	28	98	16
Cevap vermek istemiyorum	13	4	-	-	13	2
Toplam	300	100	300	100	600	100

Şiddete maruz kalmaları durumunda kadınların başvuracakları kurum tercih durum dağılımına bakıldığında %24’ü kadınların şiddete karşı aileye, %8’i arkadaşlarına, %7’si kadın kuruluşlarına, %28’i karakola, %24’ü savcılık makamına, %5’i Aile, Sosyal ve Çalışma Politikalar Bakanlığı’na başvurmaları gerektiğini ifade ederken ve %3’ü bu soruya cevap vermek istemediğini ifade etmiştir. Ankete katılan erkek öğretmenlerin ise %5’i aileye, %27’si karakola, %40’ı savcılık makamına, %28’i Aile, Sosyal ve Çalışma Politikalar Bakanlığı’na başvurmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerin kadınların şiddete maruz kalması durumunda yaklaşık %32’sinin aile ve arkadaşları tercih ettiklerini ifade ederken, erkeklerde bu oran sadece %5 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum kadınların şiddeti duygusal bir olgu olarak kabul edip toplumsal baskıdan çekindikleri için ilk aşamada resmi kurumlar yerine aile ve arkadaşlarından yardım istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun altında sosyolojik birçok unsur yer almaktadır. Bu durumlar arasında toplum baskısı, ailenin onayını alma güdüsü, erkeğin zarar vermesinden çekinme, erkeğin yaptığı hatayı anlaması için zaman tanıma gibi kabullerin yattığını söylemek mümkündür. Ayrıca erkeklerin ise süreci daha objektif olarak değerlendirmeleri nedeniyle %70’i kadınların

şiddete maruz kalmaları durumunda karakola yada savcılığa başvurmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlerin ailelerinde kadınların mirastan pay alma düşünceleri sorulmuş ve cevaplar Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kadınların Mirastan Pay Alma Düşünceler(Frekans %)

Mirastan Pay Alma Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Evet	298	99	295	98	593	99
Hayır	2	1	5	2	7	1
Toplam	300	100	300	100	600	100

Ankete katılan öğretmenlerin ailedeki kadınların mirastan pay alma düşünceleri sorulduğunda kadın öğretmenlerin %98’i ailelerinde kadınların mirastan pay aldığını, %2’si kadınların ailelerinde mirastan pay almadığını ifade etmişlerdir. Erkek öğretmenlerin ise %99’u ailelerinde kadınların mirastan pay aldığını ifade ederken %1’i ise ailelerinde kadınların mirastan pay almadığını belirtmişlerdir.

Türklerin İslamiyeti kabul etmesi yaşamlarında birçok farklılığa neden olmuş, bu değişim Cumhuriyetin kabulü ile yeni bir boyut kazanarak birçok köklü yeniliği de beraberinde getirmiştir. Bu köklü değişimlerden biride Miras Hukuku’nda olmuştur. İslam’da bazı kesimler tarafından kadınların mirasta hiçbir hakkının olmadığı şeklinde hiçbir şekilde gerçeği barındırmayan bir sav benimsenmiştir. Bilinmelidir ki İslamiyet’e göre kadınların mirastan hak almaları durumu bulunmakta olup erkeklere nazaran daha düşük oranda olmaktadır. Ancak medeni kanunun 1926 yılında kabul edilmesi ile birlikte kadınların erkekler ile eşit oranlarda miras alma hakkı tanınmış olmuştur. Ataerkil toplum yapısının hakim olduğu bazı bölgelerde bu yanlış savın hala kabul gördüğü görülebilmektedir.

Elazığ ilinde öğretmenler üzerinde yapılan bu çalışmada alınan cevaplar göstermektedir ki kadınların bu mağduriyeti giderilmiştir. Ancak anketin yüksek eğitim düzeyine sahip bireyler üzerinde yapılması elde edilen sonucun toplumun geneli içinde kabul gören yaygın bir doğru olduğunu göstermemektedir. Çünkü bilinmektedir ki Türkiye’de belirli bölgelerde kadınlara miras hakkı verilmemektedir. Ancak bu çalışmadan yola çıkarak eğitim düzeyinin yükselmesi durumunda toplumda kadınların sahip olduğu hakların daha doğru şekilde okunduğunu ve uygulandığını söylemek yanlış olmamaktadır.

Kadın öğretmenlerin şiddete maruz kalmaları durumunda ihtiyaçlarına yönelik düşünceleri sorulmuş ve cevaplar Tablo 31’de verilmiştir. Kadın öğretmenlerin şiddet gören bir kadının ihtiyaçlarına ilişkin düşünceleri sorulduğunda; %29’u kadının şiddetten kurtulması gerektiğini, %23’ü kadının yasal olarak haklarını öğrenmesi gerektiğini, %9’u kadının ekonomik gelir elde etmesi gerektiğini, %5’i kadının boşanması gerektiğini ve %34’ü ise bütün unsurların ayrı ayrı önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 31. Kadın Öğretmenlerin Şiddete Maruz Kalan Kadının İhtiyaçlarına İlişkin Dağılım (Frekans %)

Şiddet Maruz Kalan Kadının İhtiyaçları	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Şiddetten kurtulmak	88	29
Haklarını öğrenmek	68	23
Ekonomik gelir elde etmek	28	9
Boşanmak	13	5
Hepsi	103	34
Toplam	300	100

Erkek öğretmenlere, eşlerine şiddet uygulayan erkeklerle ilgili düşünceleri sorulmuş ve cevaplar Tablo 32’te özetlenmiştir.

Tablo 32. Erkek Öğretmenlerin Eşlerine Şiddet Uygulayan Erkeklerle İlgili Düşünceleri (Frekans %)

Şiddet Uygulayan Erkeklerle İlişkin Düşünceler	Erkek Öğretmenler	
	Frekans	%
Hiç düşünmedim	41	14
Hak etmiştir	12	4
Düşünmesi bile kötü	243	81
Aile içi durumlara karışmam	4	1
Toplam	300	100

Erkek öğretmenlerin eşlerine şiddet uygulayan erkeklerle ilgili düşüncelerine bakıldığında %14’ü bu konuyu daha önce hiç düşünmediğini, %4’ü kadının şiddeti hak ettiğini, %81’i düşünmesinin bile kötü olduğunu, %1’i aile içi durumlara karışılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Anketten alınan cevaplar değerlendirildiğinde şiddet konusunda yaklaşık %19’unun kadına yönelik şiddet konusunda herhangi bir hassasiyetlerinin olmadığı görülmektedir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin şiddet yaşamalarına yönelik düşünceleri sorulmuş, cevaplar Tablo 33’de verilmiştir.

Tablo 33. Kadın Öğretmenlerin Şiddet Yaşama Düşünceleri

Şiddet Yaşama Durumu	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Evet	37	12
Hayır	256	85
Cevap vermek istemiyorum	7	3
Toplam	300	100

Ankete katılan kadın öğretmenlerin %85'i şiddet yaşamadığını ve %12'si ise şiddet yaşadığını ifade etmişlerdir. Ankete katılan kadın öğretmenlerin yaşadıkları şiddetin türüne göre dağılımı Tablo 34'de verilmiştir.

Tablo 34. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Yaşadıkları Şiddetin Türleri (Frekans %)

Şiddet Türü Durumu	Kadın Öğretmenler		Erkek Öğretmenler	
	Frekans	%	Frekans	%
Aile içi	26	9	51	17
Aile dışı	5	2	-	-
Her ikisi	7	2	249	83
Cevap vermek istemiyorum	262	87	-	-
Toplam	300	100	300	100

Ankete katılan kadın öğretmenlerin yaşadıkları şiddet türüne göre, %9'u aile içi şiddet yaşadıklarını, %2'si aile dışı şiddet yaşadığını, %2'si her iki şiddet türünü de yaşadığını ifade ederken ve %87'si ise cevap vermek istemediğini ifade etmişlerdir.

Tablo 33 ile Tablo 34 karşılaştırıldığında bir tezatlık olduğu görülmektedir. Tablo 33'de ankete katılan kadın öğretmenlerin %85'i herhangi bir şiddete maruz kalmadığını ifade ederken Tablo 34'de ise kadınların %87'sinin cevap vermek istememesi dikkat çeken bir zıtlık oluşturmaktadır. Bu iki Tablo'da elde edilen her iki sonuca bakıldığında ise kadınların Tablo 34'de doğru cevap vermekten çekindikleri, bu nedenle farklı beyan verdikleri görülmektedir. Her iki tablodan anlaşıldığı üzere kadınlara yönelik şiddet kişilerin haklarına yapılan haksız bir müdahale olması ve onur kırıcı olması nedeniyle kişiler şiddete maruz kalsa dahi ifade etmekten kaçınmaktadır. Bu olaya sessiz kalınması da sorunun çözümünün yapılamamasının nedenlerinden biri olduğu düşünülmektedir.

Tablo 34 erkek öğretmenler için değerlendirildiğinde kadınların yaşadıkları şiddetin %17'si kadınların aile içi şiddete maruz kaldığını, %83'ü ise her ikisine maruz kaldıklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Erkek öğretmenler ile kadın öğretmenlerin cevapları karşılaştırıldığında erkeklerin şiddete yönelik sorulara daha kolay cevap

verdikleri görülmektedir. Çünkü şiddete maruz kalan kadınların bu durumu saygınlıklarını yitirmek olarak algıladıkları için şiddete yönelik sorulara çekimser cevaplar verdikleri görülmektedir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin yaşadıkları şiddetin türleri sorulmuş ve cevaplar Tablo 35’de özetlenmiştir. Tablo 35 incelendiğinde kadın öğretmenlerin yaşadıkları şiddetin türlerine göre, %4’ü fiziksel şiddet yaşadığını, %2’si ekonomik şiddet yaşadığını, %10’si psikolojik şiddet yaşadığını ve %84’ü cevap vermek istemedikleri ifade etmişlerdir. Tablo 33 ile karşılaştırıldığında yine tezatlığın devam ettiği ve yaşadıkları şiddet türünü ifade etmedikleri bunun yerine cevap vermek istemediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 35’de yaşadıkları şiddetin sınıflandırılması sorulmuş ve ankete katılan sadece 47 kadın yaşadıkları şiddet türünü sınıflandırırken, 253 kadın soruya cevap vermek istememiştir. Tablo 33’de 37 kadın şiddete uğradığını ifade ederken, Tablo 34’da bu sayı 39’a yükselmiş ve son olarak Tablo 35’de ise bu sayı 47’ye yükselmiştir.

Tablo 35. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Yaşadıkları Şiddetin Türleri (Frekans %)

Şiddet Türleri Durumu	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Fiziksel Şiddet	13	4
Ekonomik Şiddet	3	2
Psikolojik Şiddet	31	10
Cinsel Şiddet	-	-
Cevap vermek istemiyorum	253	84
Toplam	300	100

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ilk kez şiddet yaşadıkları zamana göre dağılımı Tablo 36’da verilmektedir.

Tablo 36. Kadın Öğretmenlerin İlk Kez Şiddet Yaşadıkları Zaman (Frekans %)

Şiddet Yaşama Zamanı	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Evlenmeden Önce	9	3
Çocukluğumda	24	7
Evlendikten sonra	17	6
İlk hamileliğimde	2	1
Diğer (İş hayatımda)	1	1
Cevap vermek istemiyorum	247	82
Toplam	300	100

Ankette kadın öğretmenlerin ilk kez yaşadıkları şiddetin zamanı sorulduğunda ise %3’ü evlenmeden önce, %7’si çocukluğunda, %6’sı evlendikten sonra, %1’i ilk

hamileliğinde, %1'i diğer seçeneğe göre iş hayatında şiddet yaşadığını ifade ederken %82'sinin bu soruya cevap vermek istemediğini ifade ettiği görülmektedir. Şiddet yaşadığını kabul eden kadın sayısı bir önceki Tablo'ya göre artış göstererek 53'e yükselmiştir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin kadına fiziksel şiddetin uygulanma şekli sorulmuş ve cevaplar Tablo 37'de özetlenmiştir. Kadınların fiziksel şiddete maruz kalırken %7'si bir başkasının bedeni ile kadınlara şiddet uygulandığını, %7'si ise bir araç ile kadınlara şiddet uygulandığını düşündüklerini ifade etmişlerdir. %84'ü ise her iki unsurla kadına şiddet uygulandığını ifade etmişlerdir.

Tablo 37. Kadına Fiziksel Şiddetin Uygulanma Şekilleri (Frekans %)

Fiziksel Şiddet Şekilleri	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Beden ile	27	9
Araç ile	21	7
Her ikisi	252	84
Toplam	300	100

Anket katılan kadınların şiddet nedeniyle boşanma girişiminde bulunma durumları sorulmuş ve sonuçlar Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Boşanma Girişimi Durumlarına Göre Dağılımı (Frekans %)

Boşanma Girişimi Durumları	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Evet	10	3
Hayır	240	80
Cevap vermek istemiyorum	50	17
Toplam	300	100

Ankete katılan kadın öğretmenlere daha önce boşanma girişimlerinin olması durumu sorulduğunda %3'ü boşanma girişiminde bulunurken, %80'i herhangi bir boşanma girişiminde bulunmadığını ifade etmiştir. Burada dikkat çeken noktalardan birisi bu soruya cevap vermek istemeyenlerdir. Kişilerin boşanmak girişiminde bulunmaması çok doğal bir süreç olup bunu açık şekilde "Hayır" şeklinde cevaplandırmaları beklenen bir olgudur. Ancak kişileri bu soruya cevap vermek istememeleri durumunu ortaya koyan nedenler doğru olarak okunmalıdır. Bu durum toplum baskısından çekinme, özel hayatın gizliliği kapsamında soruya kaçamak cevap

verme, kendine dahi ifade edememe gibi birçok unsur olabilmektedir. Bu nedenle sorulara verilen çekimser cevaplar konuyu daha iyi ortaya koyabilmektedir.

Kadın öğretmenlerin şiddeti uygulayan kişiler sorulmuş ve cevaplar Tablo 39’da verilmiştir. Ankete katılan kadın öğretmenlerin %6’sı kadınların eşleri tarafından, %2’si ailede başka bir erkek tarafından %1’i aileden başka bir kadın tarafından şiddet maruz kaldığını ifade ederken, %89’u cevap vermek istemediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 39. Kadın Öğretmenlere Şiddeti Uygulayan Kişiler (Frekans %)

Şiddet Uygulayan Kişiler	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Eşim	19	6
Eski eşim	-	-
Ailede başka erkek	6	2
Ailede başka kadın	3	1
Çocuğum	-	-
Kendi ailem	2	1
Diğer (eşimin ailesi), (Amirim)	2	1
Cevap Vermek istemiyorum	268	89
Toplam	300	100

Kadın öğretmenlerin şiddete maruz kalan bir kadınla karşılaşma durumları sorulmuş ve cevaplar Tablo 40’da verilmiştir.

Tablo 40. Ankete katılan Kadın Öğretmenlerin Daha Önce Şiddete Maruz Kalan Bir Kadınla Karşılaşmaları Durumları (Frekans %)

Şiddete Mağduru Kadınla Karşılaşma Durumu	Kadın Öğretmenler	
	Frekans	%
Evet	245	81
Hayır	55	19
Toplam	300	100

Kadın öğretmenlerin şiddete maruz kalan bir kadınla karşılaşmaları durumuna göre, %81’i şiddete maruz kalan bir kadınla karşılaştığını, %19’u ise şiddete maruz kalan bir kadınla karşılaşmadığını ifade etmişlerdir. Ankete katılan kişilere şiddete maruz kalma durumları sorulduğunda açık şekilde cevap vermek istenmemesine rağmen kadın öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu yaklaşık %80’i şiddete maruz kalan kadınlar ile karşılaştığını ifade edebilmiştir. Şiddete maruz kalmış kadınlar ile karşılaşmaları durumunda ne yapacakları sorulduğunda ise %75’i yardım edeceklerini, %11’i yardım etmeyeceklerini, %14’ü ise böyle bir duruma dahil olmanın doğru olmadığını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

4.3. Ekonomik Şiddete Yönelik Elde Edilen Bulgular

Çalışmanın bu bölümünden sonra ekonomik şiddete yönelik araştırma bulgularına yer verilmiştir. İlk olarak ankete katılan öğretmenlere maaşlarını hangi ihtiyaçları için harcadıkları sorulmuş ve cevaplar Tablo 41’de özetlenmiştir.

Tablo 41. Ankete Katılan Öğretmenlerin Maaşlarını Harcama (Frekans %)

Maaşlarını Harcama Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Kendi İhtiyaçları için	13	4	58	20	71	11
Evin ihtiyaçları	287	96	242	80	528	89
Toplam	300	100	300	100	600	100

Ankete katılan erkek öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu maaşlarını evin ihtiyaçları için harcadıklarını ifade ederken, kadın öğretmenlerden bekar olanlar olması nedeniyle yaklaşık %20’si maaşını kendi ihtiyaçları için harcadıklarını ifade etmiş, yaklaşık %80’i ise evin ihtiyaçları için harcadığını beyan etmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlere maaş kartlarının kimde bulunduğu sorulmuş ve cevaplar Tablo 42’de verilmiştir.

Tablo 42. Ankete Katılan Öğretmenlerin Maaş Kartlarının Bulunduğu Kişi (Frekans %)

Maaş Kart Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Kendimde	300	100	226	75	526	88
Eşimde	-	-	74	25	74	12
Babamda	-	-	-	-	-	-
Abim veya kardeşimde	-	-	-	-	-	-
Diğer	-	-	-	-	-	-
Toplam	300	100	300	100	600	100

Ekonomik şiddetin en önemli göstergelerinden biri olan kişinin ekonomik özgürlüğüne bir müdahale olarak değerlendirilen kişisel maaş kartının eşinde bulunması durumu ankete katılan öğretmenlere sorulduğunda erkek öğretmenlerin tamamı maaş kartlarının kendilerinde bulunduğunu belirtirken, kadın öğretmenlerde bu oran %75 olarak bulunmuştur. Bir başka ifade ile kadın öğretmenlerin %25’i maaş kartlarının eşlerinde bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Ankete katılan öğretmenlere kredi borçlarının varlığı sorulmuş ve sonuçlar Tablo 43’de verilmiştir. Ankete katılan erkek öğretmenlerin yaklaşık %80’i, kadın öğretmenlerin ise yaklaşık %60’ı kredi borçlarının olduğunu ifade etmişlerdir. Toplamda ise bu rakama bakıldığında ankete katılan öğretmenlerin yaklaşık %70’inin

kredi borçlarının olduğu görülmektedir. Türkiye’de eğitimcilerin aldıkları ücretlerin oldukça düşük olması farklı birçok platformda tartışılmaya devam etmektedir. Günümüz önemli finansman kaynaklarından olan bireysel krediler insanların mevcut durumda ihtiyacı olan sermaye yetersizliklerini gidermek üzere sıklıkla bireyler tarafından tercih edilmektedir. Özellikle bireysel kredilerin alt başlığı içerisinde yer alan taşıt kredileri, konut kredileri ve ihtiyaç kredileri gibi kredi kalemleri ile bankalar düşük faiz oranları ile insanlara hizmet sunmaktadır. Bu nedenle, düşük gelirli bireyler tarafından uygun ödeme imkanları oluşturulduğundan yatırım yapabilmek için bireyler tarafından kullanılmaktadır. Bu noktaya kadar olan genel kabulün ankete katılan öğretmenler içinde geçerli olduğu görülmektedir.

Tablo 43. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kredi Borçlarının Varlığı (Frekans, %)

Kredi Borç Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Evet	237	79	175	58	412	67
Hayır	63	11	125	42	188	33
Toplam	300	100	300	100	600	100

Ankete katılan öğretmenlere kredi borcunun olması durumunda kimlerin borcu üstlendiği sorulmuş ve cevaplar Tablo 44’de verilmiştir.

Tablo 44. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kredi Borcunu Ödeyen Kişi (Frekans %)

Kredi Borç Ödeme Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Ben	183	77	83	47	266	65
Eşim	54	23	86	49	140	34
Diğer (ortak)	-	-	6	4	6	1
Toplam	237	100	175	100	412	100

Ankete katılan erkek öğretmenlerin %77’si kredi borcunu kendilerini ödediğini ifade ederken, kadın öğretmenlerde ise bu oran yaklaşık %50 olarak ifade edilmiştir. Erkek öğretmenlerin yaklaşık %20’si kadın öğretmenlerin ise yaklaşık %50’si eşlerinin kredi borcunu ödediğini ifade ettikleri görülmektedir. Toplam rakamlara bakıldığında yaklaşık %70’i kredi borçlarının alan kişi tarafından üstlenildiğini ifade etmişlerdir.

Ekonomik şiddet olarak yorumlanacak kilit sorulardan biri ise kredi ile alınan ve kişi tarafından ödenen mülkün kime ait olduğudur. Burada ankete katılan öğretmenlere kredi ile alınana mülkün kimin üzerine olduğu sorulmuş ve cevaplar Tablo 45’de verilmiştir.

Tablo 45. Kredi İle Alınan Mülk Aidieti (Frekans %)

Kredi İle Alınan Mülkün Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Beni üzerine kayıtlı	172	73	71	41	243	59
Eşim üzerine kayıtlı	58	24	100	57	158	38
İkimiz adına kayıtlı	7	3	4	2	11	3
Toplam	237	100	175	100	412	100

Tablo 45’te görüldüğü üzere erkek öğretmenlerin yaklaşık %70’i ödediği mülkü kendi üzerine kayıt ederken, eşinin ödediği kredi mülkünü de eşinin üzerine kayıt ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Kadın öğretmenlerde ise durum farklılık göstermektedir. Kadın öğretmenlerde Tablo 46 incelendiğinde yaklaşık %50’si borcu kendi üstlendiğini belirtmiş, ancak mülkün üzerine kayıtlı olma oranı yaklaşık %40 olarak belirlenmiştir. Bir başka ifade ile borcu kadın öğretmen öderken, mülkün aidieti eştedir. Yine Tablo 44’ya bakıldığında kadın öğretmenlerin yaklaşık %50’si kredi borcunun eşi tarafından üstlenildiğini belirtmiş, mülkün aidietin oranına bakıldığında ise yaklaşık %60’ının eşinin üzerine kayıt edildiği görülmektedir.

Kredi sisteminde alınan mülkün kaydı kredi alınan şahıs üzerine yapılması ve borcunda bu şahıs tarafından ödenmesi beklenen bir durumdur. Bu durum erkek öğretmenler için geçerli olduğu rakamlara bakıldığında görülmektedir. Ancak kadın öğretmenlerde ise durum biraz daha farklıdır. Kadın öğretmenlerde kredi ile alınan borcun ödeyenlerde kadın oranının yüksek iken malın mülkiyetinin aidietinin eşinde olduğu rakamların daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Bir başka ifade ile kadın öğretmenlerden bir kısmının eşi, kredi ile mülk satın almakta, ancak ödeme kadın öğretmen tarafından yaptırılmaktadır. Bu sonuç çalışmada elde edilen çarpıcı sonuçlar arasında yer almaktadır.

Ankete katılan öğretmenlere evdeki ekonomik sorumluluğun dağılımı sorulmuş ve cevaplar Tablo 46’da verilmiştir. Ankete katılan erkek öğretmenlerin cevapları irdelendiğinde yaklaşık %50’si ekonomik sorumlulukların kendisine ait olduğu ifade ederken, yaklaşık yine %49’u da eşi ile ortak olarak gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir. Kadın öğretmenlerin cevaplarına bakıldığında en yüksek oranın yaklaşık %52 ile eşi ile ortak gerçekleştirdiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Yine yaklaşık %20’si ekonomik sorumlulukların eşleri tarafından üstlenildiğini ifade ederken, sadece yaklaşık %9’u ise kendileri tarafından yapıldığını ifade etmiştir.

Tablo 46. Ankete Katılan Öğretmenlerin Evdeki Ekonomik Sorumluluk Durumları (Frekans %)

Evdeki Ekonomik Sorumluluk Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Benim	154	50	28	9	182	29
Eşimin	2	1	66	22	68	11
Her ikimizin	143	48	157	52	300	50
Büyük kısmı bana ait	-	-	9	4	9	2
Büyük kısmı eşime ait	-	-	21	7	21	4
Büyük kısmı aileme ait	1	1	16	5	17	3
Tamamı aileme ait	-	-	3	1	3	1
Toplam	300	100	300	100	600	100

Tablo 46'daki rakamlara genel olarak bakıldığında yaklaşık %50'sinin ekonomik sorumlulukların eşler arasında ortak şekilde belirlendiği görülmektedir. Bu durum olması gereken şekilde değerlendirilmelidir. Ancak kadın öğretmenlerin yaklaşık %20'si ekonomik sorumlulukların eşleri tarafından gerçekleştirildiğini ifade ederek karar verme mekanizmasını eşlerine teslim ettiklerini belirtmişlerdir. Erkeklerde ise bu teslimiyetin nerede ise olmadığı görülmektedir. Bu durum erkek egemen toplum özelliğinin devam ettiğini ve evin ekonomik sorumluluklarının karar mekanizmasında kadınların zayıf olduğu net bir şekilde görülmektedir.

Ankete katılan öğretmenlere düğün takılarının varlığı sorulmuş ve cevaplar Tablo 47'de verilmiştir.

Tablo 47. Ankete Katılan Öğretmenlerin Düğün Takılarının Varlığı (Frekans %)

Düğün Takılarının Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Evet	18	6	30	12	48	11
Hayır	282	94	226	88	508	89
Toplam	300	100	256	100	556	100

Tablo 48 incelendiğinde hem kadın, hem de erkek öğretmenlerin yaklaşık %90'nı mevcut zamanda eşlerinin takılarının olmadığını ifade etmişlerdir. Bu tabloyu tamamlayıcı olarak sorulan bir diğer soru ise düğün takılarının daha sonra nerede kullanıldığı olmuş ve cevaplar Tablo 48'de verilmiştir. Ankete katılan öğretmenlerin yaklaşık %50'si takıları ev kullanmak için harcadıklarını ifade ederken, yaklaşık %30'u ise otomobil satın alabilmek için kullandıklarını, yaklaşık %8'i ise düğün masrafları için harcama yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 48. Düğün Takıları Nerede Kullanıldığı (Frekans %)

Takıların Kullanım Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Hala eşimde	24	8	-	-	23	5
Eşime verdim	-	-	12	5	12	3
Takım yoktu	2	1	-	-	2	1
Eşimin ailesine verdim	3	1	-	-	3	1
Ailemin ihtiyacı vardı	5	2	-	-	5	1
Ev almak için	109	35	158	62	267	48
Araba almak için	120	39	67	26	187	34
Düğün masrafları için	45	14	13	5	58	8
Diğer (iş kurmak), (kredi borcu)	-	-	6	2	6	2
Toplam	300	100	256	100	556	100

Ankete katılan öğretmenlere evlendikten sonra satın alınan malların kimler üzerine olduğu sorulmuş ve cevaplar Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49. Evlendikten Sonra Satın Aldıkları Mülklerin Aidiyeti (Frekans %)

Mülklerin Aidiyet Durumu	Erkek Öğretmenler		Kadın Öğretmenler		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Eşimin üzerine	19	6	61	24	80	14
Benim üzerime	110	37	40	16	150	27
Kimi benim kimi eşimin üzerine	164	55	142	55	306	55
Eşimin babası veya kardeşi üzerine	-	-	1	1	1	1
Mülk yok	7	2	12	4	19	3
Toplam	300	100	256	100	556	100

Ankete katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu evlendikten sonra satın alınan mülklerin aidiyetinin ortak olduğunu ifade ederken, erkek öğretmenlerin yaklaşık %40’ı, kadın öğretmenlerin ise sadece yaklaşık %17’si kendi üzerine kayıtlı olduğunu ifade etmiştir. Dikkat çeken cevaplardan biri kadın öğretmenlerin evlendikten sonra alınan mülkiyetin yaklaşık %24’ünün eşinin üzerine olduğunu ifade etmesidir.

Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular ve ortalama değerleri Tablo 50’de özetlenmiştir.

Tablo 50. Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ilişkin soruların ortalama değerleri

Değişkenler	1		2		3		4		5		Toplam		Art. Ort.	S. sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. Ekonomik şiddet yaşadığımı düşünüyorum	127	42	115	38	41	14	15	5	2	1	300	100	1,83	,892
2. Psikolojik şiddet yaşadığımı düşünüyorum.	98	33	117	39	29	10	46	15	10	3	300	100	2,18	1,144
3. Ekonomik şiddet kavramını ilk kez duydum	117	39	128	43	15	5	22	7	18	6	300	100	1,99	1,130
4. Yaşadığım ekonomik şiddet nedeniyle işimde verimli olamıyorum	129	43	139	46	17	6	13	4	2	1	300	100	1,73	,807
5. Çevremdeki çalışan kadınların birçoğunun ekonomik şiddet yaşadığını biliyorum	36	12	49	16	79	26	113	38	23	8	300	100	3,13	1,147
6. Ekonomik şiddet nedeniyle işe gitmek istemiyorum	160	53	119	40	10	3	7	2	4	1	300	100	1,59	,782
7. Yaşadığım ekonomik şiddet nedeniyle iş yerinde yalnız kalmak istiyorum	173	58	119	40	4	1	4	1	-	-	300	100	1,46	,597
8. Yaşadığım ekonomik şiddeti mesai arkadaşlarım ile paylaşıyorum	145	48	102	34	18	6	32	11	3	1	300	100	1,82	1,015
9. Ekonomik şiddet nedeni ile özgüvenimi kaybettim	156	52	116	39	16	5	12	4	-	-	300	100	1,61	,765
10. Yaşadıklarımın dolaylı ayrılma çok düşündüm	141	47	112	44	14	5	13	4	-	-	300	100	1,66	,761
11. Ekonomik şiddet nedeniyle işime daha çok bağlandım	146	49	123	41	7	2	23	7	1	1	300	100	1,7	,871
12. Ekonomik şiddet yaşasam da işimi seviyorum	125	42	107	36	21	7	34	11	13	4	300	100	2,01	1,155
TOPLAM													1,9	,922
1. Kesinlikle katılmıyorum 4. Katılıyorum 2. Katılmıyorum 5. Kesinlikle katılıyorum 3. Kararsızım														

Tablo 50’den de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddette maruz kalmalarına göre sıralandığında “çevremdeki çalışan kadınların birçoğunun ekonomik şiddet yaşadığını biliyorum” (3,13) sorusu ilk sırada

yer almaktadır. Ayrıca “çevremdeki çalışan kadınların birçoğunun ekonomik şiddet yaşadığını biliyorum” sorusunun ekonomik şiddetin kadın öğretmenlerin çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunlar içerisinde önem derecesinin orta düzeyde olduğu fakat diğer soruların ortalamalarının düşük seviyelerde kalması ekonomik şiddetin çalışma yaşamına etkisinin istenilen düzeyde olmadığına kanıt gösterilebilir.

Bu sonuçlara göre Tablo 50’de yer alan ve araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddetin çalışma yaşamına etkisiyle ilgili sorunların her biri, araştırmaya katılan kadın öğretmenler tarafından belirli oranlarda önemsiz bulunmuştur. Bunun sonucu olarak ekonomik şiddetin kadın öğretmenlerin çalışma yaşamlarına etkisinin oldukça düşük olduğu yorumunu yapabiliriz.

Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular ve ortalama değerleri Tablo 51’de özetlenmiştir.

Tablo 51. Kadın Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Soruların Ortalama Değerleri

Değişkenler	1		2		3		4		5		Toplam		Art. Ort.	S. sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. Eşim/Ailem çalışmama izin veriyor.	22	8	43	14	28	9	62	21	145	48	300	100	3,88	1,343
2. Eşim/Ailem çalışma yaşamımı olumsuz etkileyecek kısıtlamalar getiriyor.	172	57	87	29	24	8	14	5	3	1	300	100	1,63	,892
3. Maaş kartım bende kalır.	90	30	52	17	20	7	44	15	94	31	300	100	3,00	1,668
4. Eşim/Ailem çalışmamı istemediği zaman bana sıkıntılar çıkarır	178	59	100	33	5	2	13	4	4	1	300	100	1,55	,839
5. Eşim/Ailem çalışmamı istemese işten ayrılırım	132	44	108	36	34	11	21	7	5	2	300	100	1,86	,984
6. Maaşımı nasıl harcadığımı eşim/ailem sormaz	45	15	89	30	32	11	85	28	49	16	300	100	3,01	1,356
7. Maaşımdan kendime ait ihtiyaçlarımı almak için eşimden/ailemden izin almam gerekir.	116	39	111	37	46	15	26	9	1	1	300	100	1,95	,958
8. Maaşımı harcamamda eşim/ailem beni özgür bırakır	61	20	81	27	33	11	66	22	59	20	300	100	2,94	1,447
9. Ailenin tasarruf hakkında eşim/ailem benden izin alır	38	13	48	16	59	20	132	44	23	8	300	100	3,18	1,177
10. Ailenin yaptığı yatırımlardan bir bölümü benim adımadır	34	11	49	16	40	13	123	41	54	18	300	100	3,38	1,268
11. Eşim/ailem ekonomik konularda kendi başına karar verir.	86	19	146	49	36	12	22	7	10	3	300	100	2,08	,998
12. Eşim/ailem maaşımın belirli bir bölümünü elimden alarak bana harçlık verir	196	45	97	32	26	9	30	10	12	4	300	100	1,96	1,140
13. Eşim/ailem maaşımın tamamını olarak ilgili harcamayı o yapar	131	44	16	32	14	5	32	11	17	9	300	100	2,09	1,310
14. Ortak kredi kartı kullanımında kendi ihtiyaçlarım için eşimden/ailem izin istemem	42	14	14	5	30	10	132	44	82	27	300	100	3,66	1,308
15. Eşim/ailem evin gelir giderleri ile ilgili bana bilgi verir	64	21	86	29	6	2	82	27	62	21	300	100	2,97	1,499
16. Miras hakkım olması durumunda ailem bana hakkım olanı adaletli olarak verir	80	27	65	22	26	9	62	20	67	22	300	100	2,90	1,543
17. Miras hakkım olması durumunda eşimin ailesi bana hakkım olanı adaletli olarak verir	63	21	52	17	86	29	45	15	54	18	300	100	2,92	1,372
18. Çalıştığım için eşim/ailem çok mutludur.	23	8	6	2	42	14	129	43	100	33	300	100	3,92	1,114
19. Ekonomik olarak mecbur olmasam çalışmam	119	40	95	32	51	17	26	9	9	3	300	100	2,04	1,089
20. Ekonomik şiddet iş arkadaşlarım ile sosyalleşmemi engelliyor	147	49	127	42	8	3	16	5	2	1	300	100	1,66	,824
21. Ekonomik şiddet işime dikkatimi vermemi engelliyor	145	48	116	39	18	6	14	5	7	2	300	100	1,74	,936
22. Ekonomik şiddet iş verimliğimi düşürüyor	146	49	108	36	16	5	25	8	5	2	300	100	1,78	,990
TOPLAM													2,55	1,184
1. Kesinlikle katılmıyorum 4. Katılıyorum 2. Katılmıyorum 5. Kesinlikle katılıyorum 3. Kararsızım														

Tablo 51’den de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddette maruz kalmalarına göre sıralandığında “eşim/ailem çalışmama izin veriyor.” (3,88) sorusu ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca “eşim/ailem çalışmama izin veriyor” sorusunun kadın öğretmenlerin çalışma yaşamlarını olumlu yönde etkilediği fakat diğer soruların ortalamalarının düşük seviyelerde kalması aile içinde ekonomik şiddetin etkisinin istenilen düzeyde olmadığına kanıt gösterilebilir.

Araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddette maruz kalmalarına göre sıralandığında; “ortak kredi kartı kullanımında kendi ihtiyaçlarım için eşimden/ailem izin istemem” (3,66), ‘ailenin yaptığı yatırımlardan bir bölümü benim adımadır’ (3,38), “ailenin tasarruf hakkında eşim/ailem benden izin alır” (3,18), “maaşımı nasıl harcadığımı eşim/ailem sormaz” (3,01), “maaş kartım bende kalır.” (3,00), önem derecesi ile tablo 51’de yer almıştır.

Bu sonuçlara göre Tablo 51’de yer alan kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddette maruz kalmalarına göre aile içinde karşılaştıkları sorunların her biri, araştırmaya katılan kadın öğretmenler tarafından belirli oranlarda önemli bulunmuştur. Bunun sonucu olarak Elazığ İlinde görev yapmakta olan kadın öğretmenlerin aile içinde ekonomik şiddetle ilgili sorunla karşılaşmadıkları sonucuna ulaşılabilir.

Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular ve ortalama değerleri Tablo 51’de özetlenmiştir.

Tablo 52. Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algılarına İlişkin Soruların Ortalama Değerleri

[illegible]

Tablo 52’den de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin kadınlara yönelik aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorular değerlendirildiğinde “miras hakkım olması durumunda ailem eşime hakkı olanı adaletli olarak verir” (4,48) sorusu ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca “miras hakkım olması durumunda ailem eşime hakkı olanı adaletli olarak verir” sorusunun erkek öğretmenlerin kadınlara yönelik aile içi ekonomik şiddet algıları açısından adil oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Fakat diğer soruların ortalamanın altında kalması aile içinde ekonomik şiddetin etkisinin istenilen düzeyde olmadığına kanıt gösterilebilir.

Araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin kadınlara yönelik aile içi ekonomik şiddet algılarına göre sıralandığında; “eşimin kamuda çalışmasına izin veririm” (4,36), “eşim evin gelir giderleri ile ilgili bana bilgi verir” (4,34), “ekonomik harcamalar konusunda eşime güvenirim” (4,22), “eşimin çalışma yaşamımı olumsuz etkileyecek kısıtlamalar getiriyorum.” (4,04), “eşim kredi kartı şifremi bilir ve eşim banka kartı şifremi bilir” (4,01), “eşim çalışırsa maaş kartı bende kalmalıdır.” (3,68), önem derecesi ile tablo 52’de yer almıştır.

Bu sonuçlara göre Tablo 52’de yer alan araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin kadınlara yönelik aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin sorunların her biri, araştırmaya katılan erkek öğretmenler tarafından belirli oranlarda önemli bulunmuştur. Bunun sonucu olarak Elazığ İlinde görev yapmakta olan erkek öğretmenlerin aile içinde pek çok sorunla karşı karşıya kaldıkları sonucuna ulaşılabilir.

4.4. Ekonomik Şiddete ve Kadın İstihdamına İlişkin Bulgular

Bu bölümde ankete katılan öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ilişkin anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla değişkenler arasında t testi ve Tek yönlü (One way) Anova testi yapılmıştır. Bu bağlamda bağımsız iki grup arasında t testi yapılırken, ikiden fazla değişken arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla da Tek yönlü (One way) Anova testi yapılarak yorumlanmıştır.

İlk olarak ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ve medeni durum açısından analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 53’de verilmiştir.

Tablo 53. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Medeni Durum Arasındaki İlişki

Değişkenler	Medeni Durum	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Evli	256	1,88	,55	-838	,403
	Bekar	44	1,95	,61		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Evli	256	2,55	,41	714	,530
	Bekar	44	2,50	,49		

Tablo 53’de görüldüğü üzere kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ve aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$, H_{1a} , H_{2a} , red)

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile yaşları arasındaki ilişki düzeyi analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 54’de verilmiştir.

Tablo 54. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları İle Yaşları Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Yaş	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	22-37 arası	48	1,94	,58	,465	,707
	28-35 arası	117	1,91	,58		
	36-44 arası	102	1,84	,53		
	45 ve üstü	33	1,88	,52		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	22-37 arası	48	2,51	,45	,791	,500
	28-35 arası	117	2,59	,39		
	36-44 arası	102	2,52	,44		
	45 ve üstü	33	2,51	,45		

Tablo 54’de görüldüğü üzere kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet ve aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$, H_{1b} , H_{2b} , red)

Ankete katılan erkek öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile yaşları arasındaki ilişki durumu test edilmiş ve sonuçlar Tablo 55’de verilmiştir.

Tablo 55. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları İle Yaşları Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Yaş	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	22-37 arası	38	3,55	,40	4,091	,007
	28-35 arası	118	3,41	,47		
	36-44 arası	93	3,57	,60		
	45 ve üstü	51	3,29	,36		

Tablo 55’de yer alan sonuçlara göre erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. ($p < 0,05$, H_{17a} kabul). Ortalama puanlar incelendiğinde 36-44 yaştaki erkeklerin diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddet uyguladığı belirlenmiştir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile eğitim durumu arasındaki ilişki durumu analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 56’da verilmiştir.

Tablo 56. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Eğitim Durumları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Eğitim	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Lisans	256	1,89	,56	,000	,993
	Yüksek Lisans	44	1,89	,56		
	Doktora	-	-	-		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Lisans	256	2,55	,43	,015	,902
	Yüksek Lisans	44	2,54	,38		
	Doktora	-	-	-		

Tablo 56’da yer alan sonuçlara göre ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ve aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p > 0,05$, H_{1c} , H_{2c} red)

Erkek öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları ve eğitim durumları arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçlar Tablo 57’de verilmiştir.

Tablo 57. Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları ve Eğitim Durumları Arasındaki İlişki

Değişkenler	Eğitim	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Lisans	279	3,47	,51	,729	,394
	Yüksek Lisans	21	3,36	,36		
	Doktora	-	-	-		

Erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p > 0,05$, H_{17b} red).

Ankete katılan kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet Algıları ile İlk Evlilik Yaşları arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçlar Tablo 58’de verilmiştir.

Tablo 58. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile İlk Evlilik Yaşları Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Evlilik Yaşı	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	18-22	41	1,82	,46	,319	,812
	23-27	156	1,89	,55		
	28-35	58	1,87	,60		
	36-45	1	2,25	-		
	46 ve üstü	-	-	-		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	18-22	41	2,65	,39	2,788	,041
	23-27	156	2,57	,40		
	28-35	58	2,43	,44		
	36-45	1	2,81	-		
	46 ve üstü	-	-	-		

Tablo 58’de görüldüğü üzere ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları ile ilk evlilik yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$, H_{1d} , red) . Ancak kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile ilk evlilik yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$, H_{2d} , kabul). Ortalama puanlara bakıldığında; 36-45 yaştaki kadın öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddette maruz kaldığı belirlenmiştir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile eşlerinin eğitim düzeyi arasındaki ilişki durumu ele alınmış ve sonuçlar Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Eşlerinin Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Eşlerin Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	İlkokul ve Ortaokul	-	-	-	,616	,605
	Lise	12	1,83	,44		
	Önlisans	11	2,08	,60		
	Lisans	206	1,88	,56		
	Yüksek Lisans ve Doktora	27	1,82	,47		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	İlkokul ve Ortaokul	-	-	-	,145	,933
	Lise	12	2,57	,32		
	Önlisans	11	2,63	,24		
	Lisans	206	2,55	,42		
	Yüksek Lisans ve Doktora	27	2,56	,45		

Tablo 59’da yer alan sonuçlardan yola çıkarak ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ve aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları eşlerinin

eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$, H_{1e} , H_{2e} , red)

Ankete katılan erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile eşlerinin eğitim düzeyi arasındaki ilişki durumu test edilmiş ve sonuçlar Tablo 60’da verilmiştir.

Tablo 60. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları İle Eşlerinin Eğitim Düzeyi Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Eşlerin Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	İlkokul ve Ortaokul	22	3,41	,34	3,947	,004
	Lise	28	3,18	,35		
	Önlisans	5	4,02	,81		
	Lisans	240	3,47	,51		
	Yüksek Lisans ve Doktora	5	3,32	,42		

Tablo 60’da göre erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile eşlerinin eğitim düzeyleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$, H_{17c} , kabul). Ortalama puanlar incelendiğinde erkek öğretmenler önlisans düzeyinde eğitime sahip olan eşlerine diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddet uyguladığı belirlenmiştir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile çalıştıkları kurumlar arasındaki ilişki durumu test edilmiş ve sonuçlar Tablo 61’de verilmiştir.

Tablo 61. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Çalıştıkları Kurumlar Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Kurumlar	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	İlkokul	74	1,81	,56	1,052	,370
	Ortaokul	122	1,94	,57		
	Genel ve Meslek Liseleri	55	1,83	,52		
	İmam Hatip Lisesi	49	1,93	,57		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	İlkokul	74	2,7	,33	9,936	,000
	Ortaokul	122	2,59	,43		
	Genel ve Meslek Liseleri	55	2,44	,47		
	İmam Hatip Lisesi	49	2,32	,36		

Tablo 61’deki sonuçlara göre ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları ile çalıştıkları kurumlar arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$, H_3 , red). Ancak kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik

şiddet ile çalıştıkları kurumlar arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($p < 0,05$, H_4 , kabul) Ortalama puanlar incelendiğinde ilkökulda çalışmakta olan kadın öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddette maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılan erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile çalıştıkları kurumlar arasındaki ilişki test edilmiş ve Tablo 62’de verilmiştir.

Tablo 62. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları İle Çalıştıkları Kurumlar Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Kurumlar	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	İlkokul	89	3,48	,53	2,296	,078
	Ortaokul	111	3,53	,51		
	Genel ve Meslek Liseleri	50	3,31	,42		
	İmam Hatip Lisesi	50	3,40	,48		

Tablo 62’e göre ankete katılan erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile çalıştıkları kurumlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$, H_{18} red).

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile eşlerinin çalışma durumu arasındaki ilişki analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 63’de verilmiştir.

Tablo 63. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Eşlerinin Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Çalışma Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	255	1,87	,55	-,972	,332
	Hayır	1	2,41	-		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	255	2,55	,41	,798	,426
	Hayır	1	2,22	-		

Tablo 63’e göre iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p > 0,05$, H_5 , H_6 , red).

Ankete katılan erkek öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile eşlerinin çalışma durumu arasındaki ilişki analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 64’de verilmiştir.

Tablo 64. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları İle Eşlerinin Çalışma Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Çalışma Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	238	4,47	,51	,2079	,426
	Hayır	62	3,31	,41		

Tablo 64'e göre Ankete katılan erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algıları ile eşlerinin çalışma durumu arasındaki ilişki durumu istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0,05$, H_{19} red).

Tablo 65'de ise ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile gelir arasındaki ilişki sonuçları verilmiştir.

Tablo 65. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Gelir Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Gelir Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	1000 tl ve altı arası	4	1,62	,43	2,028	,075
	1001 tl-2000 tl arası	16	2,08	,69		
	2001 tl-3000 tl arası	68	2,03	,55		
	3001 tl-4000 tl arası	195	1,83	,54		
	4001 tl-5000 tl arası	11	1,77	,60		
	5001 tl ve +	6	1,98	,42		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	1000 tl ve altı arası	4	2,35	,49	1,023	,404
	1001 tl-2000 tl arası	16	2,68	,57		
	2001 tl-3000 tl arası	68	2,47	,42		
	3001 tl-4000 tl arası	195	2,57	,41		
	4001 tl-5000 tl arası	11	2,49	,41		
	5001 tl ve +	6	2,50	,42		

Tablo 65'deki sonuçlara bakıldığında iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$, H_7 , H_8 red).

Ankete katılan erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile gelir düzeyleri arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçları Tablo 66'da verilmiştir.

Tablo 66. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddete İlişkin Algıları ile Gelir Düzeyleri Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Gelir Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	1000 tl ve altı arası	-	-	-	,465	,707
	1001 tl-2000 tl arası	2	3,53	,27		
	2001 tl-3000 tl arası	21	3,53	,64		
	3001 tl-4000 tl arası	196	3,47	,49		
	4001 tl-5000 tl arası	81	3,41	,49		
	5001 tl ve +	-	-	-		

Tablo 66 incelendiğinde erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$, H_{20} , red).

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile maaşlarını harcama durumu arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçlar Tablo 67’de verilmiştir.

Tablo 67. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Maaşlarını Harcama Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Maaşlarını Kendi İhtiyaçlarına Harcama Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Büyük çoğunluğu	209	1,86	,55	,604	,613
	Tamamı	24	1,99	,55		
	Eşime sormadan harcama yapmam	34	1,94	,63		
	Aileme sormadan harcama yapmam	32	1,94	,51		
	Diğer	1	2,53	,44		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Büyük çoğunluğu	209	2,53	,44	2,38	,070
	Tamamı	24	2,43	,42		
	Eşime sormadan harcama yapmam	34	2,63	,36		
	Aileme sormadan harcama yapmam	32	2,69	,35		
	Diğer	1	2,53	,44		

Tablo 67 incelendiğinde iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. ($p>0,05$, H_9 , H_{10} , red)

Aynı iki değişken arasındaki ilişki erkek öğretmenler içinde test edilmiş ve sonuçlar Tablo 68’de verilmiştir.

Tablo 68. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Maaşlarını Harcama Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Maaşlarını Kendi İhtiyaçlarına Harcama Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Büyük çoğunluğu	14	3,35	,57	2,570	,054
	Tamamı	12	3,83	,43		
	Eşime sormadan harcama yapmam	69	3,41	,49		
	Aileme sormadan harcama yapmam	205	3,46	,50		
	Diğer	-	-	-		

Tablo 68’deki sonuçlar incelendiğinde erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları maaşlarını harcamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$, H_{21} , red).

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile kredi borç durumu arasındaki ilişki test edilmiş sonuçlar Tablo 69’da verilmiştir.

Tablo 69. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Kredi Borç Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Kredi Borç Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	175	1,90	,56	2,242	,026
	Hayır	125	1,80	,54		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	175	2,54	,42	-,043	,966
	Hayır	125	2,55	,43		

Tablo 69 incelendiğinde kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları kredi borç durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0,05$, H_{11} , kabul). Ortalama puanlar incelendiğinde kredi borcu olan kadın öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla ekonomik şiddette maruz kaldığı belirlenmiştir. Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları kredi borç durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p > 0,05$, H_{12} , red).

Ankete katılan erkek öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile kredi borç durumu arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçlar Tablo 70’de verilmiştir.

Tablo 70. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Kredi Borç Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Kredi Borç Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	t	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	237	3,48	,52	2,081	0,39
	Hayır	63	3,36	,39		

Tablo 70’e göre ankete katılan erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları kredi borç durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0,05$, H_{22} , kabul). Ortalama puanlar incelendiğinde ise kredi borcu olan erkek öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddet uyguladığı belirlenmiştir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile boşanma girişimleri arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçlar Tablo 71’de verilmiştir.

Tablo 71. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Boşanma Girişimleri Arasındaki İlişki Durumu

Değişkenler	Boşanma Girişimi	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	10	2,0	,40	,319	,727
	Hayır	240	1,87	,55		
	Cevap Vermek İstemiyorum	6	1,84	,48		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Evet	10	2,87	,22	3,690	,026
	Hayır	240	2,54	,41		
	Cevap Vermek İstemiyorum	6	2,37	,41		

Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları boşanma girişimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$, H_{13} , red) Kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları boşanma girişimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p<0,05$, H_{14} , kabul) Ortalama puanlar incelendiğinde boşanma girişimi olan kadın öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddette maruz kaldığı belirlenmiştir.

Ankete katılan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumu arasındaki ilişki test edilmiş ve sonuçlar Tablo 72’de verilmiştir.

Tablo 72. Ankete Katılan Kadın Öğretmenlerin Ekonomik Şiddet ve Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları ile Evlendikten Sonra Satın Alınan Mülklerin Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Evlendikten Sonra Satın Alınan Mülklerin Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Ekonomik Şiddet Algısı	Eşimin üzerine	61	1,88	,50	,274	,895
	Benim üzerime	40	1,91	,55		
	Kimi benim kimi eşimin üzerine	142	1,87	,56		
	Eşimin babası veya kardeşi üzerine	1	2,25	-		
	Benim ailem üzerine	-	-	-		
	Eşimin ailesi üzerine	-	-	-		
	Mülk yok	12	1,93	,61		
	Diğer	-	-	-		
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Eşimin üzerine	61	2,60	,32	,445	,776
	Benim üzerime	40	2,53	,47		
	Kimi benim kimi eşimin üzerine	142	2,54	,43		
	Eşimin babası veya kardeşi üzerine	1	2,81	-		
	Benim ailem üzerine	-	-	-		
	Eşimin ailesi üzerine	-	-	-		
	Mülk yok	12	2,51	,47		
	Diğer	-	-	-		

Tablo 72’deki sonuçlara göre kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ve aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, H_{15} , H_{16} , red).

Ankete katılan erkek öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ile evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumu arasındaki ilişki ele alınmış ve sonuçlar Tablo 73’de verilmiştir.

Tablo 73. Ankete Katılan Erkek Öğretmenlerin Aile İçi Ekonomik Şiddet Algıları İle Evlendikten Sonra Satın Alınan Mülklerin Durumu Arasındaki İlişki

Değişkenler	Evlendikten Sonra Satın Alınan Mülklerin Durumu	N	Ortalama	Standart sapma	F	p
Aile İçi Ekonomik Şiddet Algısı	Eşimin üzerine	19	3,23	,34	3,069	,026
	Benim üzerime	110	3,41	,48		
	Kimi benim kimi eşimin üzerine	164	3,48	,53		
	Eşimin babası veya kardeşi üzerine	-	-	-		
	Benim ailem üzerine	-	-	-		
	Eşimin ailesi üzerine	-	-	-		
	Mülk yok	7	3,69	,41		
	Diğer	-	-	-		

Tablo 73'e göre erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları evlendikten sonra satın alınan mülklerin durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. ($p < 0,05$, H_{23} , kabul) Ortalama puanlar incelendiğinde mülkleri olmayan erkek öğretmenlerin diğerlerine göre daha fazla aile içi ekonomik şiddet uyguladığı sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsanlık tarihi kadar eski olan şiddet olgusu, sosyoloji, psikoloji, biyoloji, coğrafya, hukuk, tarih gibi farklı disiplinlerden yararlanmaktadır. Şiddet denildiğinde ilk akla gelen fiziksel şiddet olsa da duygusal, ekonomik, sözel ve cinsel şiddet de toplumda yaygın olarak görülmektedir. Şiddet genellikle, birinin bir başkasına verdiği zarar anlamındadır. Bu zararın şekli fiziksel olabileceği gibi duygusal, ekonomik, cinsel ya da başka şekillerde de tezahür edebilir. Özellikle ekonomik şiddet, kadının yaşamını paylaştığı eşi, partneri, aile üyeleri, akrabaları, çalışma arkadaşları ya da patronu tarafından dahi gerçekleştirilebilir. Ekonomik bir ilişki içinde iken ya da kadının ilişkisini terk etmesine rağmen ekonomik istismar dolayısıyla şiddet devam edebilir. Kadınların birçoğunun günümüzde tam olarak anlamlandıramadığı, bilim dünyasında da yakın zamanlarda kendisine çalışma alanı bulan ekonomik şiddet olgusu belki de diğer şiddet türlerine göre çok daha yüksek seviyededir.

Son yıllarda yazın hayatında ekonomik şiddet kavramı ile ilgili çalışmalar gerek bireyler gerek toplum gerekse de ülke istihdamı için büyük önem arz etmektedir. Yapılan çalışmalar ve çıkan sonuçlar; bireylere, topluma ve kurumlara ekonomik şiddet konusunda yol gösterici olmuştur. Şiddet ve şiddet kavramlarına ilişkin önemli çalışmalar yapılmış ve hala yapılmaya devam etmektedir. Araştırmalar her türlü sosyo-ekonomik düzeyde şiddete rastlandığını ortaya çıkarmıştır.

Bu bağlamda çalışmamız ile kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarının ve bu algılamalarının iş yaşamına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmamızda kadın ve erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarının tespit edilmesi de alt amaç olarak belirlenmiştir.

Çalışmamızda öncelikle öğretmenlerin demografik özelliklerine, kurumsal kimliklerine ve şiddet konusuna ilişkin frekans ve yüzde değerlerine yer verilmiştir. Böylelikle okullarda görev yapan öğretmenlerin demografik özelliklere göre sayısal ve yüzdesel değerlerine ulaşılmıştır. Daha sonra ise okullarda görev yapan kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ve erkek ve kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algılarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiş ve kadın ve erkek öğretmenlerin demografik özellikleri ile ekonomik şiddet algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak adına analizler yapılmıştır.

Elazığ ilindeki kadın ve erkek öğretmenlerin genel durumunu değerlendirilecek olursak;

- ❖ Ankete katılan 300 kadın öğretmenin %85'inin evli, %15'inin bekar olduğu görülmektedir.
- ❖ Ankete katılan öğretmenlerin genel olarak yaş dağılımlarına bakıldığında ise katılımcıların %72'sinin 28-44 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğretmenlerin yaş aralığının ağırlıklı olarak genç ve orta yaş kesiminden oluşması nedeniyle şiddet konusuna karşı daha duyarlı olduğu söylenebilir.
- ❖ Ankete katılan öğretmenlerin eğitim durumlarının toplam rakamlar üzerinden değerlendirildiğine öğretmenlerin %89'unun lisans mezunu olduğu ve kadın öğretmenlerin eğitim kalitelerini artırmak için yüksek lisans eğitimlerini tamamlama oranının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.
- ❖ Elde edilen bulgular doğrultusunda kadın öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun 23-35 yaş arasında lisans eğitimlerini tamamlayarak veya iş hayatına atılmalarının ardından evlendikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- ❖ Ankete katılan öğretmenlerin eşlerinin eğitim düzeyleri toplam rakamlar üzerinden değerlendirildiğinde erkek öğretmenlerin eşlerinin istihdam içerisine dahil olması güç olan vasıfsız işgücü niteliği taşıyan kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Kadın öğretmenlerin ise eşlerinin büyük bir çoğunluğunun lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip olması erkeklere göre eğitilmiş bir eş anlayışına daha fazla önem verdiklerinin bir göstergesi olmuştur.
- ❖ Ankete katılanların öğretmenlerin kamu sektöründe görev yapması belirli gelir aralığındaki yoğunlaşmaların yaşanmasının nedeni olarak açıklanabilir. Toplama bakıldığında ise yaklaşık %80'inin 2001TL-4000TL arasında gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir.
- ❖ Anket sonuçlarından görüldüğü üzere; kadınların yaklaşık %70'i kadınların şiddet türlerinin tamamına maruz kaldığına açık bir şekilde inandıklarını ifade ederken, erkeklerde bu oranın yaklaşık %50'lerde olduğu görülmektedir. Erkeklerin şiddet türlerinin sınıflandırılmasına bakıldığında ise fiziksel şiddet ve psikolojik şiddetin ifade edilirken cinsel ve ekonomik şiddetin sınıflandırmada belirtilmediği bunun yerine tamamına maruz kaldıklarını ifade ettiklerini daha rahat şekilde belirttikleri dikkat çekmektedir.

- ❖ Ankete katılan erkek öğretmenlerin yaklaşık %80'i, kadın öğretmenlerin ise yaklaşık %60'ı kredi borçlarının olduğunu ifade etmişlerdir. Toplamda ise bu rakama bakıldığında ise ankete katılan öğretmenlerin yaklaşık %70'inin kredi borçlarının olduğu görülmektedir. Ayrıca yaklaşık kredi borçlarının %70'i alan kişi tarafından üstlenildiği görülmektedir.
- ❖ Ankete katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu evlendikten sonra satın alınan mülklerin aidiyetinin ortak olduğunu ifade ederken, erkek öğretmenlerin yaklaşık %40'ı, kadın öğretmenlerin ise sadece yaklaşık %17'si kendi üzerine kayıtlı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kadın öğretmenlerin evlendikten sonra alınan mülkiyetin yaklaşık %24'ünün eşinin üzerine olduğu görülmektedir.
- ❖ Kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algılarına ilişkin ortalamanın 1,9 ile düşük, kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algı ortalamalarının 2,55 ile düşük ve erkek öğretmenlerin aile içi şiddet algılarının ise 3,46 ile yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak çalışmamızda, kadın öğretmenlerin ekonomik şiddet algıları ve kadın ve erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algıları medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, ilk evlilik yaşı, eşlerinin eğitim düzeyleri ve şiddet konusuna ilişkin sorular dikkate alınarak değerlendirmeye gidilmiştir.

Medeni durum değişkeni ile ekonomik şiddet algısı incelendiğinde, medeni durum ile ekonomik şiddet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik şiddet ve medeni durum arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara bakıldığında, evli ve bekarların ekonomik şiddet algısı konusunda tam olarak birlik sağlanamamış ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Yazına baktığımızda Açıkgöz (2014) çalışmasında, ekonomik şiddet algısı ile medeni durum arasında ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Yazına baktığımızda ekonomik şiddete maruz kalması ile yaş faktörünün ilişkisiz olduğunu bildiren çalışmalar olmasına rağmen (Açıkgöz, 2014) çalışmaların çoğunda yaş azaldıkça kadının şiddete maruz kalmasının arttığı bildirilmiştir (Şahin vd., 2012; Shrivastava ve Shrivastava, 2013; Erbek vd., 2004). Çalışmamızda kadın öğretmenlerin yaşı ile ekonomik şiddet algısı arasında anlamlı ilişki olmadığı saptandı. Bu bulgunun, ekonomik şiddete maruz kalan kişinin stresle daha etkin başa çıkma mekanizmalarını geliştirmiş olmasından, şiddete maruz kalan kadınların sosyal desteklerini daha iyi kullanır hale gelmesinden kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Bu

bulgunun aksine erkek öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddet algısı ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Eğitim, temelde meslek edinmeyi sağlamaya yönelik bir araç gibi algılansa da insanların hayata bakışını, tutum ve davranışlarını da etkilemektedir. Bu bağlamda eğitim, kadına ve erkeğe bakışı, aile içi şiddeti algılayışı da etkilemektedir. Dolayısıyla eğitim düzeyinin artmasıyla ekonomik şiddetin azalması beklenebilir bir durumdur. Yazında yapılmış çalışmalar bu durumu doğrular niteliktedir. Shrivastava ve Shrivastava (2013) yaptıkları çalışmada hem kadının hem de eşinin eğitim düzeyleri ile ekonomik şiddet arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Yapılan başka bir çalışmada Tanrıverdi ve Şıpkın (2008) ekonomik şiddet ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varmışlardır. Çalışmamızda erkek öğretmenlerin eşlerinin eğitim düzeyleri arttıkça ekonomik şiddete maruz kalmanın azaldığına dair bulgu literatürle uyumludur. Bu bulguya karşın kadın öğretmenlerin gerek kendilerinin gerekse eşlerinin eğitim düzeyleri ile ekonomik şiddet algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Açıkgöz (2014) yaptığı çalışmasında ekonomik şiddet algısı ile eğitim düzeyleri arasında bir ilişkinin olmadığı sonucuna varmıştır. Kısacası yazına baktığımızda ekonomik şiddete maruz kalma ile eğitim düzeyinin ilişkisiz olduğunu bildiren çalışmalar olmasına rağmen çalışmaların çoğunda eğitim düzeyi arttıkça ekonomik şiddete mağduriyeti azaldığı görülmektedir.

Çalışmamızda kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları ile ilk evlilik yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı ancak kadın öğretmenlerin aile içi ekonomik şiddete ilişkin algıları ile ilk evlilik yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yazında kadınların ilk evlilik yaşları ile ekonomik şiddet arasında bir ilişkinin olduğu (Shrivastava ve Shrivastava, 2013) çalışma olmasına karşın herhangi bir ilişkin olmadığı bulgusunu tespit eden çalışmada (Altıngöz, 2014) mevcuttur.

Çalışmamızda kadın öğretmenlerin ekonomik şiddete ilişkin algıları ile gelir düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Yapılan bazı çalışmalarda sosyo-ekonomik düzey ile aile içi şiddet varlığı arasında ilişki saptanmazken (Şahin vd., 2012; Shrivastava ve Shrivastava, 2013), bazı çalışmalarda gelir düzeyi ile kadınların eşlerinden ekonomik şiddet görmeleri arasında ilişki olduğu saptanmıştır (Altıngöz, 2014; Öyekçin vd., 2012). Dünya Sağlık Örgütü'nün hazırladığı raporda düşük gelir düzeyi ve ekonomik stres; erkeğin partnerine şiddet uygulaması

açısından bir risk faktörü olarak sınıflandırılmıştır (Krug vd., 2002). Genel olarak bakıldığında gelir düzeyi düşüklüğünün kadına yönelik aile içi şiddeti yordayıcı bir faktör olduğu söylenebilir. Bununla birlikte araştırmamızda, katılımcıların ve eşlerinin çalışma durumuyla kadınların şiddete maruz kalma arasında ilişki saptanmamıştır. Bu durum çalışan kadınların ailenin gelirine olan katkıları göz önüne alındığında tutarsız görünmektedir. Bu tutarsızlığın örneklem merkezi ya da sayısı ile açıklanabileceği gibi eşler arasında eğitim, gelir düzeyi ve kariyer gibi konularda kadın lehine bir güç dengesizliği olduğunda kadının şiddete maruz kalma riskinin artmasından da kaynaklanabileceği düşünülmüştür.

Komplike bir davranış olan şiddeti tek bir neden ile açıklamak mümkün değildir. Şiddeti ortadan kaldırmamız ise şiddetin nedenlerinin saptanması ile mümkün olacaktır. Kadına yönelik şiddet algısı çalışmasında şiddete uğrayan kadınların çoğu ekonomik sebepleri ya da karşılık veriyor olmasını aile içi şiddete maruz kalmasının nedeni olarak ifade etmiştir (Şenol ve Yıldız, 2013). Türkiye’de yapılan başka bir çalışmada kadınların yaşadıkları şiddetin nedeni olarak en çok erkeğin ailesiyle ilgili sorunların olması ifade edilirken, diğer en sık nedenler arasında ekonomik sebepler ve erkeğin sinirli olması, kıskanç olması gibi erkeklerle ilgili özellikler belirtilmiştir (Jansen vd., 2009). Kocacık vd. araştırmalarında, farklı sosyo-ekonomik yapılara sahip olan 4 Türkiye şehrinde kadına karşı şiddeti etkileyen faktörler analiz edildi. Bu faktörler sosyal, kültürel, ekonomik ve psikolojik faktörlerdir. Üniversite eğitimi ve kişisel bir gelire sahip olanlarda şiddetin yaygınlığının azaldığı görüldü. Ancak çalışan ve çocuğu olan kadınların şiddete daha yatkın olduğu belirlendi (Kocacık vd., 2007). Kısacası ulusal ve uluslararası yazında, düşük sosyo-ekonomik seviyenin kadına yönelik aile içi şiddet için önemli bir risk faktörü olduğunu bildiren çalışmaları desteklemektedir (Balcı, 2008; Tanrıverdi ve Şıpkın, 2008; Garcia, 2007; Ellsberg, 2000). Genel olarak bakıldığında çalışmamızda elde ettiğimiz verilerin ulusal ve uluslararası yazında yapılan diğer çalışmalara benzer olduğu görülmektedir. Bu benzerlik sosyo-ekonomik etkenlerin şiddet davranışında ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Öneriler

Çalışmada elde edilen sonuçlardan hareketle kadına yönelik ekonomik şiddetin azaltılmasında aşağıda belirtilen önerilerinde göz önünde bulundurulması gereklidir.

- ❖ Kadına yönelik ekonomik şiddet konusu ilgili olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve sivil toplum kuruluşları gibi ilgili kurumlar tarafından

toplumda farkındalığının arttırılması için uzun vadeli ve ülkesel bazda politikalar ve stratejiler oluşturulmalıdır.

- ❖ İş gücü piyasasında kadınların daha çok imkan tanınmalı ve cinsiyet ayrımı gözetilmemelidir.
- ❖ Kadın hakları konusundaki yasaların uygulanabilirliğinin arttırılması için çalışmalar yapılmalıdır.
- ❖ Toplumsal yaşamda kadınların hukuksal olarak hak ve özgürlüklerini nasıl korumaları gerektiği sosyal medya yoluyla aktarılmalı ve kadınların hukuki hakları konusunda bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.
- ❖ Medyada kadına yönelik şiddet ile ilgili dizi, film ve diğer yayınların şiddete teşvik edici nitelikte değil, şiddeti önleyici nitelikte aktırılması için gerekli çalışmalar ve denetimler yapılmalıdır.
- ❖ Kız çocuklarının örgün eğitimi için çok daha fazla projeler oluşturulmalı ve hayata geçilmelidir.
- ❖ Şiddet mağduru kadınların gelişim ve eğitimi için destek hizmetleri oluşturulmalıdır.
- ❖ İlgili kamu kurumları tarafından aile içi iletişim, etkin iletişim, hoşgörü, uyum, adalet gibi konularda ailelere sistematik olarak eğitimler verilmelidir.
- ❖ Ekonomik şiddetle ilgili daha fazla araştırma yapılmalı ve veri toplanmalıdır.
- ❖ Kadın istihdamı ve kadınların iş kurmaları için gerekli olan kredi imkanları artırılmalıdır.
- ❖ Kadın araştırma merkezlerinin sayısı arttırılarak konuyla ilgili daha fazla akademik çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- AÇIKGÖZ, H.O. (2014). “Zonguldak İl Merkezinde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı, Şiddet Türleri, Şiddet Algısı ve Kadınların Şiddete Yönelik Tutumları,” Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıpta Uzmanlık Tezi, Zonguldak.
- ADAÇAY, Funda Rana, (2008).”Ekonomik Kalkınmada Yoksulluk”, Nisan Kitabevi, Eskişehir.
- ADAÇAY, Funda Rana, GÜNEY, Gül, (2012).”Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, s. 312-328, 27-28 Nisan, Ankara.
- ADAMS, Adrienne E., CRİS Sullivan, DEBORAH M. Bybee, and MEGAN R. Greeson, (2008). “Development of the Scale of Economic Abuse”. Violence Against Women, Volume: 14 Number: 5, 563-588
- ADAMS, Adrienne E., SULLİVAN, Cris M., BYBEE, Deborah, GREESON, Megan R., (2008). “Development of the Scale of Economic Abuse”, Violence Against Women 5(14): 563-588.
- AKGEYİK, Tekin, (2017). “Türkiye’de Kadınların İşgücü Piyasasına Katılımını Etkileyen Faktörler: TÜİK Verileri Üzerine Bir Analiz”, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (70), 31-53.
- AKIN, Ayşe, PAKSOY, Nüket (2007), “Kadına Yönelik Şiddete Sağlık Boyutundan Bakmak”, Aile İçi Şiddet, Kadın Çalışmaları Dergisi, Cilt:2, Sayı:4; 107-110.
- AKKAŞ, İbrahim, UYANIK, Zeki, (2016).” Kadına Yönelik Şiddet”, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Journal of ISS 6 (1), p.32-42.
- AKTAŞ, Mavili Aliye, (2014). “Aile İçi Şiddet: Kadının ve Çocuğun Korunması”, Elma Kitabevi, 2. Baskı, Eylül, İstanbul.
- AKYILDIZ, Mustafa, (2014). “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bir Model Olarak Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi”, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- ARIKOĞLU, Cemile, (2016).“Kadına Yönelik Şiddetin Tarihi”, Alternatif Politika, Toplumsal Cinsiyet Özel Sayısı: 2, s. 1-21, Şubat.
- ATAKLI YAVUZ, Rüya, (2016). “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ekseninde Kadın İstihdamı ve Ekonomik Şiddet”, Journal of Life Economics, 3 (3), 77-100.
- ATAN, Sibel, ATAN, Murat, (2017). “Şiddetin Kadın İstihdamında Yarattığı Etkiler”, TBB Dergisi (özel sayı), s. 285-302.
- Australian Human Rights Commission, (2018). “Everyone’s Business: Fourth National Survey On Sexual Harassment In Australian Workplaces”, https://www.humanrights.gov.au/sites/default/files/document/publication/AHRC_WORKPLACE_SH_2018.pdf, 04.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- AVCI, Nizami, AKSOY, Erdal, (2016). “Aile Sosyolojisi”, Lisans Yayıncılık, s.312, İstanbul.
- AYDIN, Duygu, ÇAM, Mehmet Sefa, (2016). “Bilgi Toplumu Dönüşümünde Türkiye’de Kadın Olmak”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / 224-247.
- BALCI, Y. (2008). “Aile İçi Şiddet, (Editör: Balcı Y., Herkes için adli tıp), Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 44-48.
- BETTIO, Francesca, TICCI, Elisa, (2015). “Violence Against Women and Economic Independence”, Publication Office of the European Union,, ISBN 978-92-79-65779-5 doi: 10.2838/394400, Luxembourg.
- BİLİCAN Gökkaya, Veda, (2011). “Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Sivas İli (Cumhuriyet Üniversitesi) Örneği”. Zeitschrift für die Welt der Türken 3(3): 129-145.
- BİLİCAN Gökkaya, Veda, (2011). “Türkiye’de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet”. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi 2(12): 101-112.
- BİLİCAN Gökkaya, Veda, (2014). “Cam Tavan, Kadın ve Ekonomik Şiddet”. International Journal of Social Science 26: 371-383.
- BORA, Aykut, (2015). “Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet: Tutum, Yaşantı Ve Yasal Farkındalık Açısından Cinsiyetler Arası Karşılaştırma” İstanbul Üniversitesi Adli

- Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- BROWNMILLER, Susan, (1984).” Cinsel Zorbalık”, Çeviren: Suğra Öncü, Cep Kitapları, İstanbul.
- CELASUN, Deniz Tan, (2014). “Kadınların İş Gücüne Katılımı ve Büyüme: OECD Ülkeleri ve Türkiye”, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Ankara,https://www.academia.edu/6856512_/Kadınların_İş_Gücüne_Katılımı_ve_Büyüme_OECD_Ülkeleri_ve_Türkiye25.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- CHAMLOU, Nadereh, MUZİ, Silvia, AHMED, Hanane, (2011). “Understanding the Determinants of Female Labor Force Participation in the Middle East and North Africa Region: The Role of Education and Social Norms in Amman”, International Conference on “Human Capital and Employment in the Mediterranean Area”, Bologna, 10-11 March.
- COKER AL, SMİTH PH, MCKEOWN RE, KİNG MJ. (2000).”Frequency And Correlates Of İntimate Partner Violence By Type: Physical, Sexual And Psychological Battering”, Amj Public Health, 90:553-9.
- ÇOLAK, Başar, (2009). “Kadına Yönelik Şiddet ve Adli Tıbbi Değerlendirme”, Uluslararası Disiplinlerarası Kadın Çalışmaları Kongresi Kongre Bildirileri – III. Cilt, 3-12, Sakarya.
- Dictionary Cambridge (2018).<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/violence>,
- DİLBER, Fadime, (2014). “Kitle İletişim Araçları ve Suç Olgusu”, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 1, s. 60-66.
- DİŞSİZ, Melike, HOTUN ŞAHİN, Nevin, (2008). “Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet”, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1
- DUTTON, D. G., (1999). “The Domestic Assault Of Women, Psychological And Criminal Justice Perspectives (4th ed)”, Canada: UBC.

- ECEVİT, F. Y. (2003). "Toplumsal Cinsiyetle Yoksulluk İlişkisi Nasıl Kurulabilir? Bu ilişki Nasıl Çalışılabilir?", Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 25 (4), Özel Ek, ss.83-88.
- EDİZ, Ayşe, ALTAN, Şenol, (2017)." Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Bir Alan Araştırması", TBB Dergisi (özel sayı), s. 397-410.
- EL FEKİ, S., HEİLMAN, B. and BARKER, G., Eds. (2017). "Understanding Masculinities: Results from the International Men and Gender Equality Survey (IMAGES) – Middle East and North Africa. Cairo and Washington, D.C.: UN Women and Promundo-US, <https://imagesmena.org/wp-content/uploads/sites/5/2017/05/IMAGES-MENA-Multi-Country-Report-EN-16May2017-web.pdf>, 02.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- ELLSBERG, M. (2000). "Candies in Hell: Women’s Experiences of Violence in Nicaragua," Social Science & Medicine, 51(11):1595–1610.
- ERBEK, E, ERADAMLAR, N, BEŞTEPE, E, AKAR, H VE ALPKAN, L. (2004). "Kadına Yönelik Fiziksel ve Cinsel Şiddet: Üç Grup Evli Çiftte Karşılaştırmalı Bir Çalışma", Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 17(4):196-204.
- ERCİNS, Gülay (2012). "Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Karşı Sivil Yasal ve Siyasal Alanda Gelişmeler". Kırıkkale Üniversitesi, Uluslar Arası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Ankara.
- EREN, Altay, (2005)." Korku Kültürü, Değerler Kültürü ve Şiddet, Aile ve Toplum" Yıl: 7 Cilt: 2 Sayı: 9 Ocak-Mart, ISSN: 1303-0256.
- ERGİL, Doğu, (2001)." Şiddetin Kültürel Kökenleri ", Bilim ve Teknik, s.399, Şubat, s.40-41.
- EROL, Sevgi Işık, (2015)."Türkiye’de Kadının Çalışma Hayatına Katılımının Belirleyicileri", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Vol/Cilt: 2, No/Sayı: 3.
- ERSEÇEN, Duygu, TOSUN, Zehra (2015). "Kadın Danışma Merkezi İşleyişi Eğitimi El Kitabı", Kadın Danışma Merkezi, Temmuz, Ankara.

- ERÜKÇÜ, Gamze, ÖZ, Murat, (2012). “Kadına Yönelik Sosyal Şiddeti Belirleyen Değişkenler”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, s.517-527, 27-28 Nisan, Ankara.
- EŞKİNAT, Rana, (2012). “Türkiye’de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet (Boşanmış Kadınlara Yönelik Araştırma)”. Uluslar Arası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu. Kırıkkale Üniversitesi, s. 328-348, 27-28 Nisan, Ankara.
- FARİDİ, Zahir, Rashid, Ayesha, (2014). “The Correlates of Educated Women’s Labor Force Participation in Pakistan: A Micro-Study Muhammad”, The Lahore Journal of Economics, 19 (2), 155–184.
- FAWOLE, Olufunmilayo I., (2008). “Economic Violence To Women And Girls Is It Receiving The Necessary Attention?”, Trauma, Violence, & Abuse, Vol. 9, No. 3, July, 167-177
- FRA (European Union Agency For Fundamental Right), (2014). “Violence Against Women: An EU-Wide Survey, Publications Office Of The European Union, Luxembourg, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf, 02.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- FREUD, S., (2000). “Bir Yanılsamanın Geleceği / Uygarlık ve Hoşnutsuzlukları”, (Çev.: Aziz Yardımlı), İdea Yayınevi (1930), İstanbul.
- GIDDENS, Anthony, (2000), “Sosyoloji”, Ayraç Yayınevi, Ankara.
- GJOKAJ, Elona, (2010).” Kadın Ve Şiddet: Arnavutluk Örneği”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- GÜL, Songül Sallan, (2012). “Türkiye’de Kadın Sığınma Evleri Erkek Şiddetinden Uzak Yaşama Açılan Kapılar mı?” Bağlam Yayıncılık, Ankara.
- GÜLEÇ, Hüseyin, TOPALOĞLU, MÜRÜVVET, Ünsal, DEMET, ALTINTAŞ, Merih, (2012), “Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet”, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry, 4(1):112-137.
- GÜRKAN, Özlem Can, ÇOŞAR, Fatma, (2009). “Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri”, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 3.

- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (HÜNEE), (2015). “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”, Ankara, (<http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>, 23.3.2018 Tarihinde Erişildi. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2014_Ozet_Rapor.pdf, 29.08.2018 Tarihinde Erişildi.
- HALICI, Coşkun, (2007). “Gazete Haberlerinde Kadına Yönelik Şiddet: Posta ve Takvim Gazetelerinde Kadına Yönelik Şiddet Haberleri Üzerine Bir Araştırma”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basın ve Yayın Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- HARCAR, Tijen, ÇAKIR, Özlem, SÜRGEVİL, Olca, BUDAK, Gönül, (2008). “Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye’de Kadın Yönelik Şiddetin Durumu”, Toplum ve Demokrasi, 2 (4), Eylül-Aralık, s. 51-70.
- <http://www.avasirinozgun.com/psikiyatrist/duygusal-ekonomik-ve-fiziksel-siddet-nedir>,
- <http://www.kadinininsanhaklari.org/kadinin-insan-haklari/yasalardaki-haklarimiz/siddet-goren-kadin-ne-yapabilir/kadina-karsi-siddet-ve-siddet-turleri/>, 23.08.2018 Tarihinde Erişildi.
- <https://hthayat.haberturk.com/yasam/guncel/haber/1040739-ekonomik-siddet-nedir>, 23.08.2018 Tarihinde Erişildi.
- <https://oig.cepal.org/es/indicadores/feminicidio>, 03.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- <https://www.ntv.com.tr/kadina-siddet/kagiderden-kadin-milletvekili-sayisi-aciklamasi,5CeYE9cqM0OiOnT65MoSvg>, 03.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- ILO (International Labour Organization), (2018). “World Employment and Social Outlook: Trends for Women”, International Labour Office – Geneva, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_619577.pdf, 28.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- IMF (2013). “Women, Work, and the Economy”, IMF Staff Discussion Note.
- Inter-Parliamentary Union, (2016). “Sexism, Harassment And Violence Against Women Parliamentarians, <http://archive.ipu.org/pdf/publications/issuesbrief-e.pdf>, 04.12.2018 Tarihinde Erişildi.

- İLKKARACAN, Pınar, (2018). “Türkiye'nin Doğu Bölgelerinde Kadın Cinselliği Bağlamının İncelenmesi”. (Ed. Pınar İlkaracan). (Çev.:Ebru Salman). “Müslüman Topumlarda Kadın ve Cinsellik”, (133-151), 6. baskı, Ocak, İstanbul.
- İNCE, Meltem, (2010). “Kadın İstihdamı ve Kadın İşgücüne Olan Talep Türkiye Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Afyonkarahisar.
- İSTANBUL KADIKÖY BELEDİYESİ, “Türk Toplumunda Demokrasinin Geliştirilmesi ve İnsan Haklarının Korunması Konusunda Toplumsal Aktörlerin İşbirliği Projesi”, İstanbul. http://insanca.kadikoy.bel.tr/kl_kadina_yonelik_siddet.html, 26.07.2018 Tarihinde Erişildi.
- JANSEN, H., ÜNER, S., KARDAM, F., TEZCAN, S., ERGÖÇMEN, B.A., TÜRKYILMAZ, S.A., YÜKSEL, İ., KOÇ, İ., YİĞİT, E. VE ÇOŞKUN, Y. (2009). “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet”, TC Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- JORDAN, C. E. (2004). “Intimate Partner Violence: A Clinical Training Guide for Mental Health Professionals”. New York: Springer.
- Kadın Cinayetleri Verileri, (2018). <http://kadincinayetleri.org/>, 05.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Kadın Cinayetleri Verileri, (2018). <http://kadincinayetlerininidurduracagiz.net/kategori/veriler>, 05.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- KAPICIOĞLU, İsmihan, (2008). “Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Algısı”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- KAPIZ, Serap Özen (2002) “Aile-İş Yaşamı Dengesi ve Dengeye Yönelik Yeni Bir Yaklaşım: Sınır Teorisi”, D.E.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 3, s.139-153.
- KARAL, Dilek, AYDEMİR, Elvan, (2012). “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet”, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Ankara.

- KILIÇ, Dilek, ÖZTÜRK, Selcen, (2014). “Türkiye’de Kadınların İşgücüne Katılımı Önündeki Engeller ve Çözüm Yolları: Bir Ampirik Uygulama”, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 47, Sayı 1, s. 107-130.
- KILIÇ, Gülden, (2017). “ Kadın Akademisyenlerin Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet Algısı: Düzce Üniversitesi Örneği”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aralık, Sivas.
- KILIÇ, Melike Nur, (2009). “Kadına Yönelik Şiddet: Sosyo-Psikolojik Arka Plan, Manevi Boyut, Hukuki Yaptırımlar” Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı (Din Psikolojisi), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- KILIÇ, S. (2016). Cronbachs Alpha Reliability Coefficient, Journal of Mood Disorders, 6(1), pp.47-48.
- KIZMAZ, Zahir, (2006).“Şiddetin Sosyo-Kültürel Kaynakları Üzerine Sosyolojik Bir Yaklaşım”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, s. 247-267
- KLASEN, Stephan, PIETERS, Janneke, (2012). Push or Pull? “Drivers of Female Labor Force Participation During India’s Economic Boom”, IZA Discussion Paper No. 6395, Bonn.
- KOCACIK Faruk, (2004). “Aile İçi İlişkilerde Kadına Yönelik Şiddet: Türkiye’den Örnekler”, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.
- KOCACIK, F., KUTLAR, A. VE ERSELCAN, F. (2007). “Domestic Violence Against Women: A Field Study in Turkey”, The Social Science Journal, 44(4): 698-720.
- KOCADAŞ, Bekir, KILIÇ, Metin, (2012). “Düşük Sosyo-Ekonomik Yapıdaki Kadın ve Çocuğun Şiddet Algısı”, Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu s. 349-359, 27-28 Nisan, Ankara.
- KORAY, Meryem, (2009).“Görünmez Kılınan ve Değersizleşen Kadın Emeği Karşısında Sosyal Devlet”, Türk-İş, Sayı: 383, s. 43-56.
- KORKMAZ, Özge, (2016). “Kadınların İşgücüne Katılma Eğilimleri: Türkiye Örneği”, TİSK Akademi, C. 11 (22), 300-329.

- KRUG, E.G, DAHLBERG, L.L, MERCY, J.A., ZWİ, A.B. VE LOZANO, R. (2002). “World Report on Violence and Health”. WHO, Geneva.
- KURŞUN, Hüseyin, (2017). “Medya Ve Şiddet - Medyadaki Şiddet Olgusunun Toplumsal Hayata Yansıması Hakkında Niceliksel Araştırma: Gaziantep İl Örneği, 2016”, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nisan, İstanbul.
- MUTLU, Funda, (2006). “Aile İçi Şiddet Sürecinde Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- NAM, Sunghee, (1991). “Determinants of Female Labor Force Participation: A Study of Seoul, South Korea, 1970–1980”, Sociological Forum, V. 6 (4), 641–659.
- OKTİK, Nurgün, (2008). “Bireysel Bir Şiddet Olarak İntiharın Sosyolojik Açılımı”, Doğu Batı Düşünce Dergisi, (43.s.) 199-218.
- ÖYEKÇİN D.G., YETİM, D. VE ŞAHİN, E.M. (2012). “Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler,” *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(2): 75-81.
- ÖZCEBE, Hilal, ULUKOL, Betül, MOLLAHALİLOĞLU, Salih, YARDIM Nazan, KARAMAN, Feray, (2007). “Sağlık Hizmetlerinde Okul Sağlığı Kitabı”, T.C. Sağlık Bakanlığı, Ankara, [http://sbu.saglik.gov.tr /ekutuphane/kitaplar /okul sagligi. pdf](http://sbu.saglik.gov.tr/ekutuphane/kitaplar/okul_sagligi.pdf), 28.07.2018 Tarihinde Erişildi.
- ÖZDEMİR, Zekai, YALMAN, İlkay Noyan, BAYRAKDAR, Candidate Seda, (2012). “Kadın İstihdamı Ve Ekonomik Kalkınma: Geçiş Ekonomileri Örneği”, International Conference On Eurasian Economie, Avecon s. 115-123, İstanbul.
- ÖZERKMEN, Necmettin (2012). “Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet,” Akademik Bakış Dergisi. 28 (1): 1-19
- ÖZKAN, Devrim, (2014). “Modern Sosyal Hayatta Kadının Toplumsal Cinsiyetinin ve Rollerinin Dönüşümü: Geleneğe Karşı Modernite”, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/2, p. 1239-1252, Ankara.

- ÖZKAN, Gizem, (2017). “Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme”, Hacettepe HFD, 7(1) , 533–564.
- ÖZTUNÇ, Mustafa, (2017). “Kadına Yönelik Şiddetin Yerel Basında Temsili (Sakarya İli Örneği)”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- PAGE Ayten Zara, İNCE Merve, (2008). “Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme”, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt: 11, Sayı: 22, Aralık, s: 81 – 94
- PARSOVA, Gizem, EROĞLU, Dilek, (2018). “Kır Kökenli Kadın Girişimciliğinin Ekonomik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Analizi”, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 31, 153-166, Nisan.
- PEHLİVAN, Melike, (2017). “Aile İçi Şiddette Kadının Mağduriyeti (Sakarya Söğütü Örneği)”, International Journal of Social Science, Number: 58, p. 551-569.
- POLAT, Oğuz, (2016).” Şiddet”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22 (1), 15-34.
- POSTMUS, Judy L., PLUMMER, Sara-Beth, MCMAHON, Sarah, MURSHİD, N. Shaanta and KİM, Mi Sung, (2011).“Understanding Economic Abuse in the Lives of Survivors,” Article in Journal of Interpersonal Violence, Journal of Interpersonal Violence, XX(X) 1–20.
- SHARP-JEFFS, Nicola (2015). “Money Matters” (Research Into The Extent And Nature Of Financial Abuse Within İntimate Relationships İn The UK. <https://www.refuge.org.uk/files/Money-Matters.pdf>, 10.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- SHRİVASTAVA P.S. VE SHRİVASTAVA S.R. (2013). A Study of Spousal Domestic Violence in an Urban Slum of Mumbai, International Journal of Preventive Medicine, 4(1):27-32.
- STRİNGER, Scott M. (2012). “Economic Abuse: The Untold Cost of Domestic Violence”, <https://www.ilr.cornell.edu/sites/ilr.cornell.edu/files/Economic-Abuse-Untold-Cost-of-DV.pdf>, 10.12.2018 Tarihinde Erişildi.
- STYLİANOÜ, Amanda Mathisen, POSTMUS, Judy L., MCMAHON, Sarah (2013). “Measuring Abusive Behaviours: Is Economic Abuse A Unique Form of

- Abuse?”. *Journal of Interpersonal Violence* 28(16): 3186–3204.
- ŞAHİN, E.M., YETİM, D. VE ÖYEKÇİN, D.G. (2012). “Edirne’de Kadına Yönelik Eş Şiddeti Yaygınlığı ve Kadınların Şiddete Yönelik Tutumları”, *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 34: 23-32.
- ŞANLI, İsmail, (2012). “Kadına Yönelik Ekonomik Şiddetin Sebepleri ve Sonuçları Üzerine Hani Gerçeği”, *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu* s. 360-372, 27-28 Nisan, Ankara.
- ŞENER, Bozkurt Ekin (2011). “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Değerlendirme”, *Uzmanlık Tezi*, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- ŞENOL, D. VE YILDIZ, S. (2013). “Kadına Yönelik Şiddet Algısı- Kadın ve Erkek Bakış Açılılarıyla”, *Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları*, Ankara.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM),(2016).“Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Eylem Planı”, Ankara. https://kadininstatusu.aile.gov.tr/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı-2016-2020-icin_tiklayiniz.pdf, 26.07.2018 Tarihinde Erişildi
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), (2008). “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı, <https://kadininstatusu.aile.gov.tr/uploads/pages/toplumsal-cinsiyet-esitligi-ulusal-eylem-planı/ulusal-eylem-planini-gormek-icin-tiklayiniz.pdf>, 03.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- TANRIVERDİ, G, ŞİPKİN, S. (2008). “Klinik Araştırma: Çanakkale’de Sağlık Ocaklarına Başvuran Kadınların Eğitim Durumunun Şiddet Görme Düzeyine Etkisi”, *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3): 183-187.
- TATLILIOĞLU, Kasım, KÜÇÜKKÖSE, İsmail, (2015). “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Koruma, Önleme Ve Müdahale Hizmetleri”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (DÜSBED)* ISSN: 1308-6219, Yıl: 7, S. 13

- TATLILIOĞLU, Kasım, (2012). “Şehirleşme Olgusu ve Şiddet Döngüsü Bağlamında Kimlik ve Kişilik Bunalımı”, II. Uluslararası Felsefe Kongresi Bursa 11-13 Ekim, s. 519-529.
- TDK,(2018).http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ac6809b767d65.30956890 , 23.03.2018 Tarihinde Erişildi.
- TEKİN, Üzeyir. (2011). “Şiddet Üzerine”, Orient Yayınları, İstanbul.
- The Global Gender Gap Report, The World Economic Forum, (2017). http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2017.pdf, 25.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- TOKSÖZ, Ayşe, Gülay, (2014). “Türkiye’de Kadın İşgücü Profili ve İstatistiklerinin Analizi”, Birinci Basım, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- TÜİK İstatistiklerle Kadın, (2018). <http://www.tuik.gov.tr/OncekiHBArama.do>, 09.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- TÜİK İşgücü İstatistikleri, (2018). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007, 09.11.2018 Tarihinde Erişildi.
- TÜİK Uluslararası Göstergeler, (2018). <https://biruni.tuik.gov.tr/secilmisgostergeler/anaSayfa.do>, 09.11.2108 Tarihinde Erişildi.
- UÇAR, Mehmet Ali, (2003). “Aile İçi Şiddet ve Aile Koruma Yasası”, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.
- ULAŞ, Vildan, (2012). “Ambargonun İflası”. Uluslar Arası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu, Kırıkkale Üniversitesi, s.373-383, 27-28 Nisan, Ankara.
- ULUOCAK, Şeref, GÖKULU, Gökhan, BİLİR, Olgun, KARACIK Nigar Etizer, ÖZBAY Dilek, (2014). “Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Yönelik Şiddet,” Paradigma Akademi Yayınları, s. 234, Edirne.
- UNICEF (United Nations Children’s Fund), (2017). “A Familiar Face: Violence In The Lives Of Children And Adolescents”, New York, https://www.unicef.org/publications/files/Violence_in_the_lives_of_children_and_adolescents.pdf, 03.12.2018 Tarihinde Erişildi.

UNODC, (2014). Global Study on Homicide 2013, United Nations Publication, Sales No.

14.IV.1, https://www.unodc.org/documents/gsh/pdfs/2014_GLOBAL_HOMICIDE_BOOK_web.pdf, 03.12.2018 Tarihinde Erişildi.

UNSTATS (BM İstatistik Birimi), (2015), “Dünya’da Kadın 2015: Eğilimler ve İstatistikler”, <https://unstats.un.org/unsd/gender/worldswomen.html>, 02.12.2018 Tarihinde Erişildi.

ÜNSAL, Artun, (1996). “Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi”, Cogito. Sayı 6-7. Kış-Bahar.

WALKER, L. E., (1979). “The Battered Woman”, New York: Harper & Row.

WHO, Department of Reproductive Health and Research, London School of Hygiene and Tropical Medicine, South African Medical Research Council (2013). “Global And Regional Estimates Of Violence Against Women: Prevalence And Health Effects Of İntimate Partner Violence And Nonpartner Sexual Violence, http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85239/9789241564625_eng.pdf?sequence=1, 28.11.2018 Tarihinde Erişildi.

World Bank, (2018), World Development Indicators, [http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=SL.TLF.CACT.FE.ZS&country=#advancedDownloadOptions%20\(Eri%C5%9Fim:%2026.03.2018\)](http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&series=SL.TLF.CACT.FE.ZS&country=#advancedDownloadOptions%20(Eri%C5%9Fim:%2026.03.2018)), 28.11.2018 Tarihinde Erişildi.

YALÇIN, Çiğdem, (2015). “Türkiye’de Ev Hizmetlerinde Çalışan Göçmen Kadınlar ve Ekonomik Şiddet”, Fe Dergi: Feminist Eleştiri Cilt 7, Sayı 1.

YAPRAK, Şenol, (2003), “Kadın İşgücünün İstihdama Etkileri: Eskişehir Bölgesinde Bir Uygulama”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkiler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

YAVUZ, Seda (2014). Şiddetin Sosyo-Kültürel Kaynakları ve Medya Metinleri Aracılığıyla Sunumu. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- YAZICI, Mehmet, (2013).“Toplumsal Değişim Durumunun Şiddet Biçimiyle İlişkisi: ABD/Avrupa- Türkiye Karşılaştırması”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 46, s. 350-369.
- YENİLMEZ, Füsün, KILIÇ, Esin, (2018). “Türkiye’de İşgücüne Katılma Oranı-İşsizlik Oranı İlişkisi: Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Dayalı Bir Analiz”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, Ağustos, C. 13, S. 2, 55 – 76.
- YETİM, Dilek, ŞAHİN, Erkan Melih, (2005), “Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım”, Aile Hekimliği Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2, s: 48 – 53.
- YILDIRIM, Sait, (2016). “ Kadına Yönelik Şiddet ve Ataerkillik”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ocak, Erzurum.
- YILMAZ, Emel Bahadır, ÖZ, Fatma, (2017). “Kadın Hastaların Ekonomik Şiddete İlişkin Deneyimleri İle Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumları”, Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi Cilt: 6 Sayı: 3.
- YİĞİTCAN, Gözde, (2013). “Kadına Yönelik Şiddet – Kırıkkale Örneği”, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Bölümü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale.
- YÖRÜK, Sevde, (2010). “ Kadına Yönelik Şiddet: Antalya Örneği”, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- YÖRÜK, Şirin, (2018). “Kadına Yönelik Şiddet Olgusu ve Yazılı Basında Temsili Üzerine Bir Araştırma”, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- YÜKSEL, Ayten Buket, (2016). “Kadına Yönelik Şiddet Ve Töre Cinayetleri”, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- ZAPH, Dieter. (1999), “Organizational Work Group Related and Personal Causes of Mobbing/Bullying at Work”, International of Manpower, 20 (1/2).

EKLER

Ek1.Anket Çalışması

KADINLARA YAPILACAK OLAN ANKET ÇALIŞMASI

Bu çalışmada elde edilen veriler yüksek lisans tez çalışmasına kullanılacaktır. Çalışmamıza yaptığınız katkılar için şimdiden teşekkürü bir borç biliriz.

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Esra PEKER

Zülküf NARLIKAYA

1. Medeni haliniz nedir? () Evli () Bekar
2. Yaşınız?
() 22- 27 arası () 28-35 arası () 36 -44 arası () 45 ve üstü
3. Eğitim durumunuz nedir?
() Lisans () Yüksek lisans () Doktora
4. Çalıştığınız Kurum hangisidir?
() İlkokul () Ortaokul () Genel ve Meslek Lisesi () İmam Hatip Lisesi
5. Evliyseniz ilk evlilik yaşı kaçtır?
() 18-22 arası () 23-27 arası () 28-35 () 36-45 () 46 ve üzeri
6. Evliyseniz eşinizin eğitim durumu nedir?
() İlköğretim ve Ortaöğretim () Lise () Önlisans () Lisans () Yüksek lisans ve Doktora
7. Evliyseniz eşiniz çalışıyor mu? () Evet () Hayır
8. Evliyseniz eşinizin mesleği nedir?.....
9. Eşiniz hangi sektörde görev yapmaktadır?
() Kamu sektörü () Özel sektör
10. Evliyseniz nasıl evlendiniz?
() Görücü usulü () Anlaşarak () Diğer.....
11. Sizce kadınlar şiddet yaşıyor mu? () Evet () Hayır
12. Hangi şiddet türünü yaşadıklarını düşünüyorsunuz?
() Fiziksel () Ekonomik () Psikolojik () Cinsel () Hepsi
13. Şiddet yaşayan kadınlar neden şiddete karşı çıkmıyor?
() Nereye başvuracaklarını bilmiyor () Dil bilmiyor () Korkuyor () Şiddete razı () Çaresiz
() Diğer.....
14. Şiddet yaşasaydınız kaçmak için nereye başvururdunuz?
() Aileye () Arkadaşa () Kadın kuruluşuna () Karakola () Savcılık
() Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına () Cevap vermek istemiyorum
15. Ailenizde kadınlar mirastan pay alıyor mu? () Evet () Hayır
16. Çocuğunuz var mı? () 1-3 () 4-6 () 7 ve üzeri () Çocuğum yok
17. Çocuklarınız ile sorun yaşadığınızda ne yaparsınız?
() Onları dinlerim, anlamaya çalışırım () Döver cezalandırırım () Benim istediğime zorlarım
() Bir şey yapmam () Diğer..... () Çocuğum yok
18. Ortalama Aylık geliriniz nedir?
() 1000tl ve altı () 1001-2000 tl arası () 2001-3000tl arası () 3001-4000tl arası () 4001-5000 arası
() 5001tl üzeri
19. Evliyseniz eşinizin aylık geliri nedir?
() 1000tl ve altı () 1001-2000 tl arası () 2001-3000tl arası () 3001-4000tl arası () 4001-5000 arası
() 5001tl-6000tl () 6001-üzeri
20. Şiddet gören bir kadının en acil ihtiyacı nedir?
() Şiddetten kurtulmak () Haklarını öğrenmek () Ekonomik gelir elde etmek () Boşanmak
() Hepsi
21. Şiddet gördünüz mü? () Evet () Hayır () Cevap vermek istemiyorum
22. Gördüğünüz şiddetin türü nedir? () Aile içi () Aile dışı () Her ikisi

- 23. Yaşadığınız konut türü nedir?** () Apartman () Müstakil ev () Diğer.....
- 24. Yaşadığınız şiddet türü nedir?**
 () Fiziksel şiddet () Ekonomik şiddet () Psikolojik şiddet () Diğer.....
 () Cevap vermek istemiyorum
- 25. İlk şiddete ne zaman maruz kaldınız?**
 () Evlenmeden önce () Çocukluğumda, () Evlendikten sonra () İlk hamileliğimde
 () Diğer.....
- 26. Fiziksel şiddet nasıl uygulanıyor?** () Bedeni ile () Araç ile () İki kişi ile birlikte
- 27. Evliyseniz boşanma davası girişiminiz oldu mu?** () Evet () Hayır () Cevap vermek istemiyorum
- 28. Şiddeti kim uyguluyor?** () Eşiniz () Eski eşiniz () Ailede başka erkek () Ailede başka kadın
 () Çocuğum () Kendi ailem Diğer..... () Hiç kimse
- 29. Evliyseniz size şiddet uygulayan eşiniz çocuklarınıza nasıl davranıyor?**
 () İlgili () İlgisiz () Onlara da şiddet uyguluyor () Kızlarını dövüyor () Aşağılama var
 () Sokağa atıyor () Çocuğum yok () Cevap vermek istemiyorum
- 30. Şiddet gördüyseniz sonrasında hangi kurumlara başvurduunuz ?**
 () Karakol () Aile () Arkadaş () Savcılık () Aile ve sosyal politikalar bakanlığı
 () Diğer..... () Cevap vermek istemiyorum
- 31. Arkadaşa gittiğinizde şiddet sonrası ne yaptılar?**
 () Bariştırdılar () Küçümseyip kovdular () Kuruma yönlendirdiler () Karışmak istemediler
 () Cevap vermek istemiyorum () Diğer.....
- 32. Savcılığa başvurduğunuzda ne yaptılar?**
 () Dilekçeyi işleme koydular () Olumsuz davrandılar () Dilekçeyi işleme koymada zorluk çıkardılar
 () Vazgeçirmek istediler () Hastaneye sevk ettiler () Cevap vermek istemiyorum () Diğer.....
- 33. Ailenize başvurduğunuzda ne yaptılar?**
 () Ailem ilgisiz kaldı () Destekledi () Boşanmama karşı çıktı () Destekledi ama korktular
 () Çocukları bırak gel dediler () Cevap vermek istemiyorum () Diğer.....
- 34. Şiddet yaşayan bir kadın ile karşılaştınız mı?** () Evet () Hayır
- 35. Şiddet yaşadığı durumdan onu kurtarmak için yardım ettiniz mi?** () Evet () Hayır () Cevap vermek istemiyorum
- 36. Evetse ne yaptınız?**
 () Kendisinin yanında olduğumu ilettim sadece konuştum
 () Emniyeti aradım
 () Sessiz kaldım korktum
 () Karışmak istemedim çünkü beni ilgilendirmediyi düşünüyordum
 () Diğer.....
 () Cevap vermek istemiyorum
- 37. Maaşınız büyük bir çoğunluğunu nerede harcıyorsunuz?**
 () Kendi ihtiyaçlarım için () Evin ortak ihtiyaçları için harcarım () Diğer.....
- 38. Maaş kartınız kimde kalır?**
 () Kendimde () Eşimde () Babamda () Abim ya da erkek kardeşimde () Diğer.....
- 39. Maaşınızın ne kadarını kendi ihtiyaçlarınıza ayırırsınız?**
 () Büyük bir çoğunluğunu () Tamamını () Eşime sormadan harcama yapmam () Aileme sormadan harcama yapmam () Diğer.....
- 40. Kredi borcunuz var mı?** () Evet () Hayır
- 41. Kredi borcunuz varsa ödemeyi kim yapıyor?** () Ben () Eşim () Diğer
- 42. Kredi ile aldığınız mülk kimin üzerine kayıtlıdır?**
 () Benim üzerime kayıtlı () Eşim üzerine kayıtlı () İkimiz adına kayıtlı () Mülk yok
 () Ailem Üzerine kayıtlı () Eşimin Ailesi Üzerine Kayıtlı () Diğer.....
- 43. Evdeki ekonomik sorumluluklar kimin üzerinedir?**
 () Benim () Eşimin () Her ikimizin () Büyük bir kısmı bana ait () Büyük kısmı eşime ait
 () Büyük bir kısmı aileme ait () Tamamı aileme ait () Diğer.....
- 44. Evde ekonomik sorumluluk paylaşımında sizin sorumluluklarınız nelerdir?**

- () Faturalar bana aittir () Gıda harcamaları bana aittir () Kredi harcaması bana aittir
 () Çocukların harcaması bana aittir () Maaşımın tamamını eşime veriyorum, o ilgileniyor
 () Yakıt ve kira giderleri bana aittir () Temizlik giderleri bana aittir.
 () Ev tekstil harcamaları bana aittir () Eşim çalışmadığından bütün sorumluluk bana aittir
 () Diğer.....

45. Evliyseniz evde ekonomik sorumluluk paylaşımında eşinizin sorumluluklarınız nelerdir?

- () Faturalar eşime aittir () Gıda harcamaları eşime aittir () Kredi harcaması eşime aittir
 () Çocukların harcaması eşime aittir () Eşimin maaşının tamamını ben alıyorum bütün harcamaları ben yapıyorum () Yakıt ve kira giderleri eşime aittir () Temizlik giderleri eşime aittir () Ev tekstil harcamaları eşime aittir () Eşimle ayrıyız ve tamamı bana ait () Diğer.....

46. Evliyseniz düğünde takılan takılarınız hala var mı? () Evet () Hayır

47. Hayırsa takılarınızı hangi nedenle harcadınız?

- () Eşime verdim () Takım yoktu () Eşimin ailesine verdim () Ev almak için kullandık () Araba almak için kullandık () Düğün masrafları için kullandık () Diğer.....

48. Altınlarınızı gönül rızanız ile mi verdiniz? () Evet () Hayır () Cevap vermek istemiyorum

49. Evlendikten sonra satın alınan mülkler kimin üzerine kayıtlıdır?

- () Eşimin üzerine () Benim üzerime () Kimi benim kimi eşim üzerine () Eşimin babası yada kardeşi üzerine () Benim Ailemin üzerine () Eşimin Ailesi Üzerine () Mülk yok () Diğer.....

50. Aşağıdaki soruların cevaplarını ilgili kutucuklara X şeklinde işaretleme yaparak cevaplayınız

Ekonomik Şiddet Soruları	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Ekonomik şiddet yaşadığımı düşünüyorum					
Psikolojik şiddet yaşadığımı düşünüyorum.					
Ekonomik şiddet kavramını ilk kez duydum					
Yaşadığım ekonomik şiddet nedeniyle işimde verimli olamıyorum					
Çevremdeki çalışan kadınların birçoğunun ekonomik şiddet yaşadığını biliyorum					
Ekonomik şiddet nedeniyle işe gitmek istemiyorum					
Yaşadığım ekonomik şiddet nedeniyle iş yerinde yalnız kalmak istiyorum					
Yaşadığım ekonomik şiddeti mesai arkadaşlarım ile paylaşıyorum					
Ekonomik şiddet nedeni ile özgüvenimi kaybettim					
Yaşadıklarımın dolaylı ayrılma çok düşündüm					
Ekonomik şiddet nedeniyle işime daha çok bağlandım					
Ekonomik şiddet yaşasam da işimi seviyorum					

51. Aşağıdaki soruların cevaplarını ilgili kutucuklara X şeklinde işaretleme yaparak cevaplayınız

Aile İçi Ekonomik Şiddet Soruları	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Eşim/Ailem çalışmama izin veriyor.					
Eşim/Ailem çalışma yaşamımı olumsuz etkileyecek kısıtlamalar getiriyor.					
Maaş kartım bende kalır.					
Eşim/Ailem çalışmamı istemediği zaman bana sıkıntılar çıkarır					
Eşim/Ailem çalışmamı istemese isten ayrılırım					
Maaşımı nasıl harcadığımı eşim/ailem sormaz					
Maaşımdan kendime ait ihtiyaçlarımı almak için eşimden/ailemden izin almam gerekir.					
Maaşımı harcamamda eşim/ailem beni özgür bırakır					
Ailenin tasarruf hakkında eşim/ailem benden izin alır					
Ailenin yaptığı yatırımlardan bir bölümü benim adımadır					
Eşim/ailem ekonomik konularda kendi başına karar verir.					
Eşim/ailem maaşımın belirli bir bölümünü elimden alarak bana harçlık verir					
Eşim/ailem maaşımın tamamını alarak ilgili harcamayı o yapar					
Ortak kredi kartı kullanımında kendi ihtiyaçlarım için eşimden/ailem izin istemem					
Eşim/ailem evin gelir giderleri ile ilgili bana bilgi verir					
Miras hakkım olması durumunda ailem bana hakkım olanı adaletli olarak verir					
Miras hakkım olması durumunda eşimin ailesi bana hakkım olanı adaletli olarak verir					
Çalıştığım için eşim/ailem çok mutludur.					
Ekonomik olarak mecbur olmasam çalışmam					
Ekonomik şiddet iş arkadaşlarım ile sosyalleşmemi engelliyor					
Ekonomik şiddet işime dikkatimi vermeme engelliyor					
Ekonomik şiddet iş verimliğimi düşürüyor					

ERKEK ÖĞRETMENLERE YAPILACAK OLAN ANKET ÇALIŞMASI

Bu çalışmada elde edilen veriler yüksek lisans tez çalışmasına kullanılacaktır. Çalışmamıza yaptığınız katkılar için şimdiden teşekkürü bir borç biliriz.

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Esra PEKER

Zülküf NARLIKAYA

1. Yaşınız? () 22- 27 arası () 28-35 arası () 36 -44 arası () 45 ve üstü
2. Eğitim durumunuz nedir? () Lisans () Yüksek lisans () Doktora
3. Çalıştığınız Kurum? () İlkokul () Ortaokul () Genel ve Meslek Lisesi () İmam Hatip Lisesi
4. Eşinizin eğitim durumu nedir?
() İlköğretim ve Ortaöğretim () Lise () Önlisans () Lisans () Yüksek lisans ve Doktora
5. Eşiniz çalışıyor mu? () Evet () Hayır
6. Eşiniz hangi sektörde görev yapmaktadır? () Kamu sektörü () Özel sektör
7. Eşinizin mesleği nedir?.....
8. Sizce kadınlar şiddet yaşıyor mu? () Evet () Hayır
9. Hangi şiddet türünü daha çok yaşadıklarını düşünüyorsunuz?
() Fiziksel () Ekonomik () Psikolojik () Cinsel () Hepsi
10. Neden kadınlar şiddete karşı çıkmıyor?
() Nereye başvuracaklarını bilmiyor () Dil bilmiyor () Korkuyor () Şiddete razı () Çaresiz () Diğer.....
11. Şiddet yaşadıkları durumda kaçmak için nereye başvururmalıdır?
() Aileye () Arkadaşa () Kadın kuruluşuna () Karakola () Savcılık () Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı () Sessiz kalmalıdır
12. Ailenizde kadınlara mirastan pay veriliyor mu? () Evet () Hayır
13. Çocuklarınız ile sorun yaşadığınızda ne yaparsınız?
() Onları dinlerim, anlamaya çalışırım () Döver cezalandırırım () Benim istediğime zorlarım
() Birşey yapmam () Çocuğum yok () Diğer.....
14. Ortalama Aylık geliriniz nedir?
() 1000tl ve altı () 1001-2000 tl arası () 2001-3000tl arası () 3001-4000tl arası () 4001-5000 arası
() 5001tl-7000tl () 7001-üzeri
15. Eşinizin aylık geliri nedir?
() 1000tl ve altı () 1001-2000 tl arası () 2001-3000tl arası () 3001-4000tl arası () 4001-5000 arası
() 5001tl üzeri () Eşim çalışmıyor
16. Eşiniz çalışmıyorsa ona aylık ne kadar harcama yapması için aylık veriyorsunuz ?
() Aylık vermiyorum () 100-300tl () 301-500tl () 501-1000tl
() Kredi kartı tamamen ona ait istediği limitte harcama yapıyor
17. Eşlerine şiddet uygulayan erkekler ile ilgili düşünceniz nedir?
() Hiç düşünmedim () Hak etmiştir diye düşünürüm () Düşünmesi bile kötü
() Aile içi durumlara karışmam () Olağan bir durum olarak bakıyorum () Diğer
18. Kadınların gördüğü şiddet türleri sizce nelerdir ? () Aile içi () Aile dışı () Her ikisi
19. Nasıl evlendiniz? () Görücü usulü () Anlaşarak () Diğer.....
20. Yaşadığınız konut türü nedir? () Apartman () Müstakil ev () Diğer.....
21. Maaşınız büyük bir çoğunluğunu nerede harcıyorsunuz?
() Kendi ihtiyaçlarım için () Evin ortak ihtiyaçları için harcarım () Diğer.....
22. Maaş kartınız kimde kalır?
() Kendimde () Eşimde () Babamda () Abim yada erkek kardeşimde () Diğer.....
23. Eşiniz çalışıyorsa eşinizin maaş kartı kimde kalır?
() Eşimde kalır () Bende kalır () Fark etmez () Diğer
24. Maaşınızın harcamasının da ne kadarını kendi ihtiyaçlarınıza ayırırsınız?
() Büyük bir çoğunluğunu () Tamamını () Eşime sormadan harcama yapmam
() Aileme sormadan harcama yapmam () Diğer.....
25. Eşiniz maaşının ne kadarını kendi ihtiyaçlarına ayırmaktadır?
() Büyük bir çoğunluğunu () Tamamını () Bana sormadan harcama yapamaz () Diğer.....

26. Kredi borcunuz var mı? () Evet () Hayır

27. Kredi borcunuz varsa ödemeyi kim yapıyor? () Ben () Eşim () Diğer

28. Kredi ile aldığınız mülk kimin üzerine kayıtlıdır?

() Benim üzerime kayıtlı () Eşim üzerine kayıtlı () İkimiz adına kayıtlı () Mülk yok

() Ailem Üzerine kayıtlı () Eşimin Ailesi Üzerine Kayıtlı () Diğer.....

29. Evdeki ekonomik sorumluluklar kimin üzerinedir?

() Benim () Eşimin () Her ikimizin () Büyük bir kısmı bana ait () Büyük kısmı eşime ait

() Büyük bir kısmı aileme ait () Tamamı aileme ait () Diğer.....

30. Evde ekonomik sorumluluk paylaşımında sizin sorumluluklarınız nelerdir?

() Faturalar bana aittir () Gıda harcamaları bana aittir () Kredi harcaması bana aittir

() Çocukların harcaması bana aittir () Maaşımın tamamını eşime veriyorum, o ilgileniyor

() Yakıt ve kira giderleri bana aittir () Temizlik giderleri bana aittir.

() Ev tekstil harcamaları bana aittir () Eşim çalışmadığından bütün sorumluluk bana aittir

() Diğer.....

31. Evde ekonomik sorumluluk paylaşımında eşinizin sorumluluklarınız nelerdir?

() Faturalar eşime aittir () Gıda harcamaları eşime aittir () Kredi harcaması eşime aittir.

() Çocukların harcaması eşime aittir () Eşimin maaşının tamamını ben alıyorum bütün

harcamaları ben yapıyorum () Yakıt ve kira giderleri eşime aittir () Temizlik giderleri eşime

aittir () Ev tekstil harcamaları eşime aittir () Eşimle ayırız ve tamamı bana ait (

) Diğer.....

32. Eşinize düğünde takılan takılar hala var mı? () Evet () Hayır

33. Hayırsa takıları hangi nedenle harcadınız?

() Hala eşimde () Takım yoktu () Eşimin ailesine verdim () Ailemin ihtiyacı

vardı onlara verdim () Ev almak için kullandık () Araba almak için kullandı

() Düğün masrafları için kullandık () Diğer

34. Eşinizden altınlarını gönüllü olarak mı aldınız ?

() Evet () Hayır () Gönüllü olmasa da alırdım () Cevap vermek istemiyorum

35. Evlendikten sonra satın alınan mülkler kimin üzerine kayıtlıdır?

() Eşimin üzerine () Benim üzerime () Kimi benim kimi eşim üzerine () Eşimin babası yada

kardeşi üzerine () Benim Ailemin üzerine () Eşimin Ailesi Üzerine () Mülk yok () Diğer

.....

36. Aşağıdaki soruları da ilgili yeri X şeklinde işaretleme yapınız

Aile İçi Ekonomik Şiddet Soruları	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Eşimin kamuda çalışmasına izin veririm					
Eşimin özelde çalışmasına izin veririm					
Eşimin çalışma yaşamımı olumsuz etkileyecek kısıtlamalar getiriyorum					
Eşim çalışırsa maaş kartı bende kalmalıdır.					
Eşimin çalışmasını istemiyorum					
Çalışmasını istemesem eşim isten gönüllü olarak ayrılır					
Maaşımı nasıl harcadığımı eşime söylemem					
Eşimin maaşını nasıl harcadığını sormam					
Maaşımdan kendime ait ihtiyaçlarımı almak için eşimden izin almam gerekir.					
Eşim maaşını harcarken benden izin alır					
Maaşımı harcamamda eşim beni özgür bırakır					
Eşim maaşını özgürce harcar					
Ailenin tasarruf hakkında eşimden izin alırım					
Ailenin yaptığı bazı yatırımlar eşim üzerine kayıtlıdır.					
Eşim ekonomik konularda kendi başına karar verir.					
Eşimin maaşını alarak ona harçlık veririm					
Eşim maaşımın tamamını alarak istediği harcamayı yapar					
Ortak kredi kartı kullanımında kendi ihtiyaçlarım için eşimden izin istemem					
Eşim evin gelir giderleri ile ilgili bana bilgi verir					
Miras hakkım olması durumunda ailem eşime hakkı olanı adaletli olarak verir					
Eşimin çalışmasından memnunum					
Ekonomik olarak mecbur olmasam eşimi çalıştırmam					
Ekonomik harcamalarda eşim doğru karar verir					
Ekonomik harcamalar konusunda eşime güvenirim					
Eşim kredi kartı şifremi bilir					
Eşim maaş kartı şifremi bilir					

Ek 2.Araştırma İzin Belgesi

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 79137285-604.01.01-E.3811701
Konu : Araştırma İzni

22.02.2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi :a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri 2012/13 sayılı Genelgesi.
b) Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Ana Bilim Dalı Başkanı Yrd. Doç. Dr. Atilla YÜCEL'in bila tarihli dilekçesi.

Danışmanlığını Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esra PEKER'in yaptığı Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi ABD'da yüksek lisan yapan 161218110 numaralı Zülküf NARLIKAYA'nın, "Kadına Yönelik Ekonomik Şiddetin İş Yaşamına Yansımaları: Elazığ İli Örneği" konulu yüksek lisans tez anket çalışmasına veri oluşturmak amacıyla yapacağı anket çalışmasını Müdürlüğümüze bağlı ilimizde bulunan okul/kurumlarda görev yapan öğretmenlere yönelik anket uygulaması için izin isteği, ilgi (b) yazı ile bildirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Müdürlüğümüz AR-GE Biriminde MEB'e bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi'ne bağlı olarak oluşturulmuş olan Bilimsel Araştırma İzni Değerlendirme Komisyonu 16/02/2018 tarihinde Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesi AR-GE Biriminde toplanarak başvuru hakkında gerekli incelemeyi yapmıştır. Söz konusu anket çalışmasının Müdürlüğümüze bağlı okul/kurumlarda görev yapan Bay ve Bayan öğretmenlere yönelik gönüllülük esasına dayalı olarak, okul idarelerinin izni doğrultusunda, çalışmaların eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında uygulamaya dahil edilen konularla sınırlı kalma şartıyla, yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Fatih KÖMÜRLÜ
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
22.02.2018
Feyzi GÜRTÜRK
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.
23/02/2018
Payman DEVECİ
Müdür

Akpınar Mah.Kolordu Cad.No:5 23100 /ELAZIĞ
Elektronik Ağ: <http://elazig.meb.gov.tr>
e-posta: elazigmem@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.AKARSU-V.H.K.İ.
Tel : (0 424) 238 50 24
Faks : (0 424) 233 36 70

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden b894-70c4-3902-a87a-0997 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3. Etik Kurul Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 22/01/2018-243525

T.C.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

Sayı :97132852/050.01.04/

Konu :Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esra PEKER (Yük. Lis. Öğr. Zülküf NARLIKAYA)

GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİK YÖNETİMİ BÖLÜMÜNE

İlgi :27/12/2017 tarihli, 238284 sayılı ve "Anketler" konulu yazı

Bölümünüz Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esra PEKER yönetiminde, Yük. Lis. Öğr. Zülküf NARLIKAYA'ya ait **"Kadına Yönelik Ekonomik Şiddetin İş Yaşamına Yansımaları: Elazığ İli Örneği"** konulu çalışma ile ilgili Etik Kurul Kararı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır.
Prof. Dr. Mustafa KAPLAN
Kurul Başkanı

Not : Araştırmacıların TÜBİTAK'a yapılacak başvurular için, tüm üyelerin ıslak imzalarının bulunduğu etik kurul kararını talep etmeleri gerekmektedir.

EK :

Etik Kurul Kararı 1(bir) sayfa

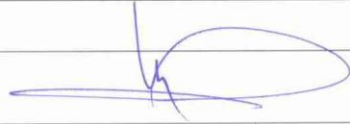
T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACININ ADI SOYADI
18.01.2018	02	05	Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esra PEKER

KARAR

“Kadına Yönelik Ekonomik Şiddetin İş Yaşamına Yansımaları: Elazığ İli Örneği” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN (Başkan)			
Prof. Dr. Demet ÇİÇEK (Üye)	İmza	Prof. Dr. Figen DEVECİ (Üye)	İmza
Prof. Dr. Erdal TAŞKIN (Üye)	Bulunmadı	Prof. Dr. Nuri GÖMLEKSİZ (Üye)	İmza
Doç. Dr. Funda GÜLCÜ BULMUŞ (Üye)	İmza	Doç. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza
Doç. Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Doç. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza
Doç. Dr. Özge HANAY (Üye)	İmza	Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	Bulunmadı
Yrd. Doç. Dr. Nurhan HALİSDEMİR (Üye)	İmza	Yrd. Doç. Dr. Mehmet TUZCU (Üye)	Bulunmadı

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Zülküf NARLIKAYA
Öğrenci Numarası	161218110
Enstitü Anabilim Dalı	Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi
Programı	Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra PEKER
Tez Başlığı (Türkçe)	"KADINA YÖNELİK EKONOMİK ŞİDDETİN İŞ YAŞAMINA YANSIMALARI: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ"

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

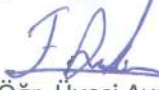
Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 163 sayfalık kısmına ilişkin, 20/05/2019 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 22'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin yüksek lisans tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra PEKER
Danışmanın Adı-Soyadı

Dr. Öğr. Üyesi Atilla YÜCEL
Anabilim Dalı Başkanı

Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ile birlikte enstitüye teslim edilir.

İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

ÖZGEÇMİŞ

10 Nisan 1992 tarihi, Elazığ/Merkez doğumluyum. Eğitimime Elazığ'da Ziya Gökalp İlkokulunda ve ortaokulunda, liseyi de Mehmet Akif Ersoy Lisesinde tamamladıktan sonra 2011 yılında Fırat Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümüne kaydoldum. Bu bölümden 2015 yılında mezun olduktan sonra 2016 yılında Fırat Üniversitesi, Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Anabilim Dalında, Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Bölümünde yüksek lisans eğitime başladım ve hala sürdürmekteyim.

Yabancı dilim İngilizce olup özel ilgi alanlarım proje değerlendirme ve analizi, muhasebe ve finansal yönetimdir.

